BBC

RENOWACJA TRAWNIKA • ZIELONE ŚCIANY • PIGWOWCE

Kwiecień 4 (45)/2022

Gardeners' World

EDYCJA POLSKA

CZAS WYSIEWÓW

Lato zaklęte w nasionach

Kolory WIOSNY

TESTUJEMY

Myjki ciśnieniowe

Radość kwitnie na **rabatach**

MAŁY OGRÓD

wielkie możliwości

27 stron kreatywnych pomysłów

Kwiecień 4/2022
cena 17,90 zł (w tym 8% VAT)
ISSN 2391-8381 Indeks 403636
9 772391 838128 04

PRZYJACIELE PRZYRODY
Zamień ogród z **Alanem** w raj dla dzikich stworzeń

UDANE UPRAWY
Zbierz smaczne plony z **Carol** dzięki prostym wskazówkom

NA WYSOKOŚCI
Zbuduj wysokie grządki z **Adamem** i odmień swój warzywnik

eprasa.pl 8fae9085ee

GARDENA

Zawsze w pełnej gotowości

GARDENA Bębny RollUp

Zapewniają maksymalną swobodę nawadniania ogrodu. Wyprodukowane **w Europie**.

- **bezpieczne zwijanie** bez wysiłku i bez supłania
- **w komplecie** wąż i przyłącza
- wyciąganie węża na żądaną długość – blokady aktywowane **bez wysiłku,** w krótkich odstępach
- **nie wymagają konserwacji**

AUTOMATIC

Trwała, automatyczna technologia
Wysokiej jakości sprężyna gwarantuje zawsze skuteczne zwijanie.

ROLL CONTROL

RollControl
Lekkie pociągnięcie węża aktywuje wbudowaną sprężynę, która go automatycznie i niezawodnie zwija.

MROZO-ODPORNY

Wbudowane zabezpieczenie chroniące przed mrozem
Wszystkie modele można pozostawić w ogrodzie przez cały rok.

5

5 lat gwarancji
Nasze produkty cechuje dopracowany mechanizm i najwyższej jakości komponenty.

GARDENA

eprasa.pl 8fae9085ee

Prenumerata

Gardeners` World. Edycja Polska to wydanie licencyjne największego brytyjskiego magazynu ogrodniczego BBC Gardeners' World Magazine. W polskiej edycji dzielimy się z wami naszymi odkryciami – od inspirujących ogrodów (angielskich i polskich) i zachwycających roślin, po zakupowe wskazówki i podpowiedzi, co zrobić, by ogród był zawsze w kwitnącej formie.

Teraz magazyn Gardeners` World. Edycja Polska jest miesięcznikiem (10 numerów w roku). Zamów prenumeratę bezpiecznie, bez wychodzenia z domu na **www.UlubionyKiosk.pl**. Przesyłka gratis!

- **Prenumerata roczna**
  161,10 zł – 10 wydań,
  w tym 1 numer gratis
- **Prenumerata dwuletnia**
  268,50 zł – 20 wydań,
  w tym 5 numerów gratis

Inne opcje:
- e-prenumerata roczna (PDF)– 114,40 zł
- e-prenumerata dwuletnia (PDF) – 214,50 zł

Jeśli masz pytania, wyślij e-mail na prenumerata@avt.pl.

Welcome

Wiosna znów pachnie... niepokojem. Kwiecień dwa lata temu niósł ze sobą strach przed szerzącą się na świecie pandemią koronawirusa. Dzisiaj nasze myśli zaprząta inna, jeszcze gorsza choroba.

„Córko, nie pójdziesz do ogrodu, wojna się zaczyna"[1] – te słowa poruszyły mnie do głębi, gdy zobaczyłem na Instagramie post pewniej ukraińskiej matki. Nie dlatego, że jestem ogrodnikiem, czy ojcem, ale przede wszystkim dlatego, że uświadomiłem sobie, jak przerażająco i szybko na naszych oczach zmienia się świat, który znamy i który miał się nigdy nie zmienić. Nie wolno nam zostać obojętnymi, bo to temat nie tylko dla polityków, ale także ogrodników. Monty na swoim profilu facebookowym wstawił zdjęcie wiosennego ogrodu z wymownym podpisem: *„Żółty i niebieski – to w tej chwili najważniejsze i najbardziej chwytające za serce barwy na świecie"*[2]. Trudno się z nim nie zgodzić!

Choć obecna sytuacja napawa mnie lękiem i niepewnością, daje także nadzieję. Cały świat widzi gesty solidarności Polaków, którzy przyjmują ukraińskich uchodźców do swoich otwartych serc i domów. *„Dobre słowo jest jak wiosenny dzień"*[3], a *„Gesty dobroci są jak letnie kwiaty, wsunięte między kartki książki, a uczucia z nimi związane ożywają nawet po latach"*[4]. Mam wielką nadzieję, że gdy przeczytacie te słowa, konflikt będzie zażegnany i będziecie mogli myśleć tylko o tym, by siać w swoich ogrodach słoneczniki.

Jeśli czujesz złość lub jesteś zbyt przytłoczony przygnębieniem, to praca w ogrodzie pozbawi Cię trosk. My, ogrodnicy mamy ogromne szczęście, bo nic nie daje takiej radości, jak bliski kontakt z dziką przyrodą (str. 98). Wiosną, gdy przyjemnie ogrzewa nas słońce, a świergot ptaków i bzyczenie owadów wypełnia radością nasze serca, jeszcze chętniej podejmujemy nowe wyzwania. Jeśli w Twojej głowie nie kiełkują jeszcze żadne pomysły, mamy dla Ciebie kilka propozycji. Jeśli chcesz poczuć odrobinę wiosennej radości, to najszybszym i najłatwiejszym sposobem będzie posadzenie kwiatów w donicy (str. 58), ale nic nie da Ci tyle satysfakcji, jak widok pięknej rośliny w pełnym rozkwicie i plonów, które pozyskaliśmy z nasion. Monty podpowie, co zrobić, by zapewnić sobie obfitość kwiatów (str. 24), a Carol doradzi, jak wybrać warzywa łatwe w uprawie i przez całe lato zbierać smakowite plony (str. 30). Pamiętaj, że ogrodnictwo jest tańsze od terapii, a w zamian dostajesz jeszcze pomidory (str. 78).

Spokojnej wiosny!

Paweł Romanowski
Redaktor naczelny
pawel.romanowski@avt.pl

[1] http://bityl.pl/kx3V0
[2] http://bityl.pl/2b5KI
[3] Przysłowie rosyjskie
[4] Pam Brown – australijska pisarka i poetka

Eksperci Gardeners' World

Monty Don
Ogrodnik-samouk, główny prowadzący Gardeners` World. Entuzjasta psów i upraw ekologicznych, z czytelnikami spotyka się w swoim ogrodzie w Longmeadow.

Carol Klein
Ogrodniczka, łączy występy w telewizji z pisaniem i obowiązkami w jej własnym ogrodzie w Glebe Cottage. Inspiruje nas niezwykłą energią i bogatym doświadczeniem.

Alan Titchmarsh
Autor poczytnych poradników i kilku programów telewizyjnych. Dzieli się bogactwem wiedzy o uprawie roślin, dba o swoje grządki w Hampshire.

Joe Swift
Nagradzany projektant ogrodów, prowadzi pracownię w Londynie. Pisze o wszystkich aspektach ogrodnictwa, dla nas projektuje kwiatowe rabaty.

Adam Frost
Utytułowany architekt krajobrazu, zdobywca wielu nagród na Chelsea Flower Show. Pokazuje, że pielęgnacja ogrodu wcale nie musi być skomplikowana.

eprasa.pl 8fae9085ee

SPIS TREŚCI

kwiecień 2022

LUBIMY

6 Gwiazdy kwietnia

18 Fiołki

INSPIRACJE

24 Lato zaklęte w nasionach
Monty wysiewa kwiaty

30 Warzywa łatwe w uprawie
Gatunki polecane przez Carol

36 Radość kwitnie na rabatach
Kasia Bellingham radzi, od czego zacząć

41 Kolor, smak i aromat pigwowców
Najciekawsze odmiany

75 Eszynantus
Uprawa i pielęgnacja

90 Pleciony płotek z wierzby
Efektowny i ekologiczny

94 Magnolie na talerzu
Dwa przepisy Małgorzaty Kalemby-Drożdż

96 Awokado z pestki
Jak je wyhodować krok po kroku

111 Test myjek ciśnieniowych
10 sprawdzonych modeli

WŁASNE UPRAWY

78 Pomidory
Odmiany i techniki uprawy

82 Plony z działki
Zbiór mikrolistków, siew do gruntu

86 Warzywnik w donicy
Gatunki, podpory, pielęgnacja

FAUNA W OGRODZIE

98 Sposoby na przywabienie zwierząt

103 Jak pomagać zapylaczom

FELIETON

21 Cały Monty

118 Opowieści Titchmarsha

24
Radość z uprawy roślin jest o wiele większa, gdy troszczysz się o nie od chwili wysiewu. Monty podpowiada, jak zapewnić sobie latem obfitość kwiatów z własnej uprawy

41
Przyciągają uwagę wczesnowiosennym kwitnieniem i obdarzają nas aromatycznymi owocami. Poznaj pigwowce dostępne w polskich szkółkach

75
Wprowadź do domu odrobinę stylu i elegancji, dzięki eszynantusowi 'Mona Lisa'

eprasa.pl 8fae9085ee

TEMATY Z OKŁADKI

24
36
46
108, 63, 41
6
111
98, 30, 71

Zdjęcie: selinsm/depositphotos

DODATEK SPECJALNY: pomysły do małych ogrodów

46 Ogród w stylu śródziemnomorskim
52 Oaza w środku miasta
58 Kompozycje w donicach
63 Wiszący kwietnik
67 Wigwam w donicy
71 Podwyższona grządka

30
Uprawa warzyw jest prosta – czasem coś pójdzie nie tak, ale zwykle nasz wysiłek jest nagradzany sukcesem, mówi Carol

58
Najszybszym i najłatwiejszym sposobem na wiosenną radość w ogrodzie jest obsadzenie donicy kwiatami. Mamy dla ciebie 4 gotowe pomysły

71
Dowiedz się, jak zbudować podwyższone grządki z krótkim przewodnikiem przygotowanym przez Adama

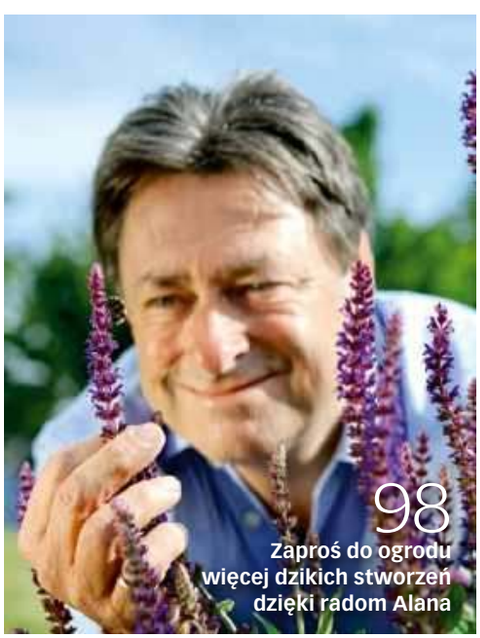

98
Zaproś do ogrodu więcej dzikich stworzeń dzięki radom Alana

Plan działań w kwietniu

SPRAWY DO ZROBIENIA

108 Zregeneruj trawnik
116 Pobierz sadzonki eonium
117 Wysiej ogórki

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE, JASON INGRAM, ALISTER THORPE, PAUL DEBOIS, GETTY / INES CARRARA, MICHAEL CONRAD

eprasa.pl 8fae9085ee

“Barwny kwiecień wniósł przepych wspaniały
I tchnął młodości duchem na wsze strony”

Szekspir, tłum. Maciej Słomczyński

eprasa.pl 8fae9085ee

Lubimy kwiecień

Używając słów PJ'a i Duncana (których może znasz lepiej jako Anta i Deca, zadziornych prezenterów sobotniego programu rozrywkowego w TV), „Szykujcie się na awanturę". Kwiecień jest nieprzewidywalny jak zjazd ze zjeżdżalni na łapu-capu czy balansowanie na krawędzi klifu, ale także łagodny jak jedwabna podszewka i przyjemny jak aperitif przed latem (wstaw tutaj własną metaforę…). Możemy śmiało zrzucić z siebie wełniane swetry i zapomnieć o smutkach zimy spędzonej w lockdownie. Czas pobiec do ogrodu, poszperać w szopie w poszukiwaniu łopatek, sadzaków czy widełek i utknąć w niej na dobre, bo od teraz wszystko będzie się już kręcić wokół słońca i kwiatów.

TEKST JAMES ALEXANDER-SINCLAIR

GWIAZDA MIESIĄCA

Wiśnia piłkowana (*Prunus*) 'Kanzan'

Niektórzy z was mogą być nastawieni nieco sceptycznie czy pesymistycznie, ale mamy tu niepodważalny dowód na to, że lepsze czasy pukają do naszych drzwi. Panie i Panowie, na tym cukrowym obrazku przedstawiam esencję wiosny. To tłum wspaniałych, jaskrawych kwiatów wiśni powiewających na wiosennym wietrze niczym tysiące chochlików ubranych w cukrową watę. Wiśnia 'Kanzan' doskonale pasuje do średniej wielkości ogrodu: po kwiatach pojawiają się świeże liście, które początkowo mają brązowawy kolor i ładnie przebarwiają się jesienią. Pozwól jej się trochę rozpieścić.

Przytnij latem dla utrzymania kształtu. Daj pod korzenie sporo dobrze rozłożonego kompostu.
Wysokość x Szerokość 10 m x 10 m

ZDJĘCIA: GETTY/JACKY PARKER PHOTOGRAPHY

eprasa.pl 8fae9085ee

TULIPANOMANIA

Czy pamiętasz landrynki sprzedawane w metalowych puszkach? Były oprószone słodkim pudrem i mieszkały w samochodowym schowku. Ich zadaniem było uspokajać dzieci i zapobiegać chorobie lokomocyjnej. Cóż, jeśli przytkniesz nos do tego konkretnego tulipana, zauważysz, że pachną dokładnie jak tamte landrynki. Oczywiście te pomarańczowe!

Tulipan (*Tulipa*) 'Ballerina'
Mój ulubiony tulipan. Szczególnie dobrze wygląda z tulipanem 'Spring Green' i ciemnofioletowym 'Queen of Night'.
W x S 45 cm x 5 cm

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl 8fae9085ee

eprasa.pl 8fae9085ee

ZA GŁOSEM SERCA

Kiedy po raz pierwszy spotkałem tę roślinę, powiedziano mi, że mówi się na nią „bryczesy Holendra" [„Dutchman's trousers" to zwyczajowa angielska nazwa serduszek *Dicentra cucullaria* – red.] – było to trochę mylące, ponieważ ci Holendrzy, których dotychczas spotkałem, byli akurat wysocy i nosili dżinsy. Później zmieniono łacińską nazwę i zrobiło się jeszcze większe zamieszanie. Mimo to w towarzystwie funkii prezentują się niczego sobie.

Serduszka okazałe (*Lamprocapnos spectabilis*) [dawniej *Dicentra spectabilis* – red.]
Najlepiej rosną w półcieniu. Podziel wiosną lub rozmnażaj zimą z sadzonek korzeniowych.
W x S 60 cm x 60 cm

Funkia (*Hosta*) 'Barbara Ann'
Odmiana o okazałych liściach z wyraźną białą obwódką. Uważaj na ślimaki – zapoluj na nie o zmierzchu z latarką i wiadrem w ręku.
W x S 60 cm x 90 cm

UWODZICIELE

Psiząb kalifornijski jest jedną z tych roślin, na widok których staniesz jak wryty. Dla wywarcia największego wrażenia psizęby potrzebują małego zacienionego zakątka, w którym można się z nimi spotkać po drodze do szopy lub pryzmy kompostowej. Kilka lat temu posadziłem kilka sztuk i każdej wiosny jest ich coraz więcej i więcej, a za każdym razem, gdy je mijam, moje serce lekko trzepocze. Nie można się im oprzeć.

Psiząb kalifornijski (*Erythronium californicum*)
Posadź cebulki jesienią. Łatwy w uprawie, ale nie pozwól ziemi wyschnąć. Po kwitnieniu podziel większe kępy.
W x S 30 cm x 30 cm

eprasa.pl 8fae9085ee

SIEJ I SADŹ KWIATY DLA OWADÓW

Stworzenie ogrodu czy balkonu przyjaznego pszczołom i innym pożytecznym owadom nie wymaga dużego wysiłku. Trzeba pamiętać o kilku kluczowych zasadach. Liczą się chęci i przekonanie, że działamy w słusznej dla naszej planety sprawie. Zatem dbajmy o różnorodność w naszych ogrodach, siejmy kwiaty i pomóżmy owadom przetrwać i znaleźć dom. W realizacji planu pomogą nam narzędzia do wysiewu i sadzenia roślin.

JAK STWORZYĆ OGRÓD PRZYJAZNY OWADOM?

Ty również możesz uczynić swój ogród oazą bioróżnorodności i pomóc w rozwoju pszczół oraz innych owadów zapylających. Poznaj kilka prostych wskazówek:

- **Zadbaj o różnorodność** – posadź różne rośliny, tak aby kwitły przez cały sezon. Niektóre gatunki owadów pojawiają się wiosną, inne latem, a jeszcze inne obecne są przez cały sezon. Dlatego warto zapewnić im rośliny kwitnące w różnych okresach. Ważne są nie tylko kwiaty, lecz cała mozaika roślin – drzewa, krzewy, grządki z warzywami i owocami. One również dostarczają nektaru i pyłku.
- **Siej dzikie kwiaty** – w ogrodach i donicach okiennych sadź występujące naturalnie kwiaty polne i inne dzikie rośliny kwitnące. To raj dla owadów zapylających.
- **Nie stosuj pestycydów** – są szkodliwe dla owadów pożytecznych. W przypadku stosowania chemicznych środków ochrony roślin, wybieraj jedynie preparaty bezpieczne dla pszczół i przestrzegaj okresów zapobiegających ich zatruciu. A najlepiej **stosuj naturalne nawozy** jak np. kompost lub obornik.
- **Zostaw „dziki" kawałek** – przyroda będzie mogła tu bujnie się rozwijać, a siedliska owadów i gryzoni pozostaną nienaruszone.
- **Zbuduj hotel** – wiele owadów zagnieździ się chętnie w bezpiecznym stosie drewna, wiązkach trzciny czy bambusa. Dobrym schronieniem dla pszczół, który możemy sami wykonać, jest domek dla owadów.
- **Zapewnij wodę do picia** – idealnym rozwiązaniem jest oczko wodne otoczone roślinami. Można ustawić również na zewnątrz płytkie naczynie z wodą i włożyć do niego kilka kamieni, aby pszczoły się nie potopiły.

Sadzenie roślin i tworzenie zrównoważonego ekosystemu ma jeszcze jedną zaletę – badania naukowe wykazały, że praca w ogrodzie zwiększa poziom szczęścia, poprawia zdrowie, uczy uważności i zapewnia dobre samopoczucie.

FISKARS

Dowiedz się więcej na:
www.fiskars.pl/pomoz-pszczolom

TE PRODUKTY WARTO MIEĆ!

Do działań na rzecz ochrony pszczół włącza się coraz więcej organizacji i firm, w tym również **FISKARS**, który wprowadził do swojej oferty narzędzia do sadzenia i wysiewu roślin oraz podejmuje działania na rzecz promocji ogrodów przyjaznych pszczołom i innym zapylaczom.

Łopatka

Unikalne narzędzie składa się z łopatki, rysika, poszerzacza i narzędzia pomiarowego – wszystko to zintegrowane w jednym dwuczęściowym narzędziu. Ułatwia wysiewanie nasion w odpowiedniej ilości i we właściwej odległości dzięki podziałce na łopatce i poszerzaczu. Wyjmowany rysik z uchwytu łopatki może być używany do liczenia i przenoszenia małych nasion.

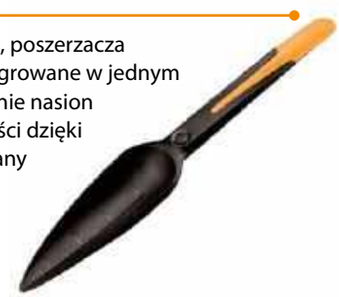

Pikownik

Służy do przygotowywania otworów w ziemi oraz sadzenia nasion, cebulek czy małych sadzonek na odpowiedniej głębokości. Unikalny uchwyt w kształcie litery L zapewnia optymalny ruch i duży komfort pracy.

Siewnik

To wszechstronne narzędzie, które może być używane przez cały rok. Latem można nim rozsiewać nasiona oraz rozrzucać nawóz, a zimą np. rozsypywać piasek. Obracane pokrętło pozwala na łatwą regulację dozowania w zależności od zastosowania granulatu.

Sadzarka

To idealna sadzarka do szybkiego, precyzyjnego sadzenia cebulek i sadzonek. Wystarczy ją przekręcić ruchem obrotowym, a ostre zęby umożliwią wygodne i sprawne wykonanie otworów w glebie. Sadzarka została wyposażona w miarkę głębokości sadzenia, znajdującą się na boku urządzenia, która znacznie usprawnia pracę. Wygodny uchwyt otwiera ostrze wysypując ziemię z otworu oraz cebulkę.

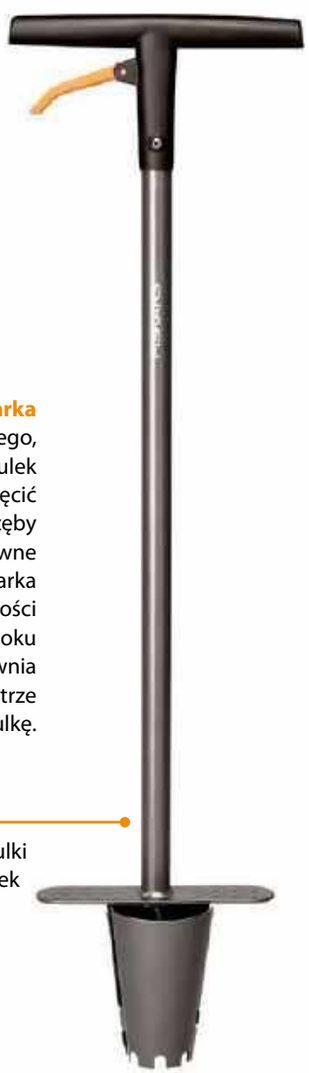

Sadzarka z długim trzonkiem

Szybkie i wygodne wykonanie otworów w ziemi pod cebulki nie jest już problemem. Narzędzie ma solidny, długi trzonek z wytrzymałej stali, co zapewnia użytkownikowi zarówno podparcie, kontrolę wykopu oraz zmniejsza obciążenie pleców i kolan. Ostre zęby ułatwiają pracę, szczególnie w twardej ziemi. Natomiast spust w uchwycie umożliwia spulchnienie, zebranie i wyrzucenie gleby zapewniając sprawne i wydajne sadzenie.

eprasa.pl 8fae9085ee

WIOSNOSKOCZKI

Miałem kiedyś takiego klienta, który nazwał epimedia „trochę nudnymi". Dobre maniery nie pozwoliły mi zakląć, że są tak nudne, jak skok na bungee z mostu Sydney Harbour Bridge. Chociaż pod koniec lata ich liście mogą już nie wyglądać najlepiej, to teraz, gdy dni się wydłużają, a wiosna wyskakuje z każdego zakątka, te kwiaty są prawdziwie niezwykłe. Wytworne, wykwintne, wysmakowane i wyszukane.

Epimedium żółte (*Epimedium x perralchicum*) 'Fröhnleiten'
Osłoń je przed zimnymi wiatrami i bezpośrednim słońcem. Podziel jesienią. Nie musisz wycinać liści, chyba że wyglądają już nieporządnie.
W x S 30 cm x 60 cm

PUDEŁKO CZEKOLADEK

Trzeba mieć serce z kamienia, aby oprzeć się roślinie zwanej potocznie czekoladowym pnączem. Otrzymało tę nazwę nie tylko dlatego, że kolor jego kwiatów ma czekoladowe nuty, ale także ze względu na słodki zapach (trochę waniliowy, a trochę jak batonik Milky Way z pieprzem). Podczas upalnego lata (oraz jeśli masz dwie rośliny, aby mogły się zapylić), wykształcą się owoce w kształcie kiełbasek.

Akebia pięciolistkowa (*Akebia quinata*)
Może wymknąć się spod kontroli, więc po kwitnieniu warto ją trochę przyciąć. Rozmnażaj przez odkłady lub latem przez sadzonki.
W x S 10 m x 2 m

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl 8fae9085ee

STALOWE MAGNOLIE

Coraz cieplejsze dni są jak zwiastuny dobrego serialu: wydobywają z roślin to, co najlepsze, reklamując zbliżającą się premierę nowego sezonu ogrodniczego. Nocne przymrozki wciąż jednak mogą doprowadzić do katastrofy, rujnując co delikatniejszym roślinom tak długo wyczekiwane kwiaty. Pod wpływem mrozu płatki wielu magnolii natychmiast brązowieją, ale ta jest jak ze stali – nie ucierpi nawet wtedy, gdy temperatura spadnie do -5 °C. Każdy kwiat składa się z dwunastu płatków o kształcie podłużnych biszkoptów.

Magnolia Loebnera (*Magnolia × loebneri*) 'Leonard Messel'

Kwitnie bardzo obficie. Tworzy gęsty krzew o dobrych proporcjach i nie wymaga przycinania. W pierwszych latach po posadzeniu nasadę pnia młodej rośliny należy przed zimą obsypywać grubą warstwą ściółki.

W x S 4-5 m x 4-5 m

TEKST ŁUKASZ SKOP
ZDJĘCIA BOŻKA PIOTROWSKA

eprasa.pl/5ae9085ee

CZYSTA KREW

W każdej rodzinie znajdzie się jakiś odmieniec – nawet wśród porzeczek. Te, które rodzą owoce, wydają mało atrakcyjne, zielonkawe kwiaty, ale istnieją też porzeczki ozdobne. I nawet wśród nich porzeczka krwista jest niezwykłym zjawiskiem. Okazałe grona ociekają wyrazistą rubinową barwą w okresie, kiedy większość krzewów kwitnie na żółto lub na biało. Pysznych owoców z tego nie będzie, ale oczy najedzą się do syta.

Porzeczka krwista (*Ribes sanguineum*) 'Pulborough Scarlet'

Łatwo rozmnaża się ze zdrewniałych sadzonek pobranych późną jesienią. Wytnij jednoroczny pęd o grubości i długości ołówka, po czym wetknij go w ziemię na 2/3 jego długości.

W x S 2,5 m x 2 m

eprasa.pl 8fae9085ee

WIOSNA, PANIE SIERŻANCIE

Pierwiosnki z ich bezpretensjonalnym kolorami nie pytają, czy wiosna już przyszła. One to wiedzą. Wiele prymulek ma kwiaty na krótkich łodygach, a pierwiosnki wyniosłe są trochę wyższe i stoją dumnie na baczność, motywując ogrodników do pierwszych prac ogrodowych. Od samego patrzenia na nie robi się cieplej, a co to dopiero będzie, kiedy zaświeci słońce! Ja wiem – z wrażenia zapomnisz, że przekopałeś już wszystkie grządki.

Pierwiosnek wyniosły (*Primula elatior*) Crescendo® Bright Red
Te pierwiosnki nie powtarzają cech roślin matecznych (nasiona F1), dlatego jeśli chcesz utrzymać wyraziste kolory kwiatów, wysiewaj oryginalne nasiona lub rozmnażaj starsze rośliny przez podział.
W x S 25 cm x 25 cm

REKLAMA

CZARNE BRACTWO

Fiołkowo-bratkowa mafia zarządza w kwietniu ogrodową przestrzenią na wysokości do piętnastu centymetrów nad ziemią. Więzy krwi w tej rodzinie są jednak często trudne do ustalenia. Fiołki wieloletnie, tak jak fiołek labradorski, są często bliźniaczo podobne do miniaturowych bratków. Fantastyczny fiołek 'Bowles Black' często jest też nazywany bratkiem miniaturowym, ale wciąż rozsiewa się jak na fiołka przystało. Genów nie oszukasz.

Fiołek trójbarwny (*Viola tricolor*) 'Bowles Black'
Ma drobne kwiaty o tak bardzo ciemnofioletowych płatkach, że niemal czarnych. Dobrze sam się rozsiewa i często ucieka z rabatek. Jest rośliną dwuletnią.
W x S 15 cm x 20 cm

Fiołek labradorski (*Viola labradorica*) 'Purpurea'
Doskonale pasuje do swojego kuzyna o ciemnych kwiatach. Jest wieloletni i może szybko skolonizować ogród – miej go na oku! Rozrasta się przez rozłogi i przez nasiona, które roznoszą mrówki.
W x S 15 cm x 20 cm

eprasa.pl 8fae9085ee

POGROMCY DUCHÓW

Czy delikatne zawilce i niewinne narcyzy mogą mieć coś na sumieniu? Chińczycy nazywają zawilce kwiatami śmierci, ze względu na ich upiornie blade kwiaty. Są trujące dla ludzi i nie smakują zwierzętom, które zjadają je tylko w ostateczności. A narcyzy? Zerwane do bukietu wydzielają śluz, który zatyka łodygi innym kwiatom uniemożliwiając im pobieranie wody z wazonu. Ten duet lepiej podziwiać z daleka.

Zawilec gajowy (*Anemone nemorosa*)

Może rozsiewać się samorzutnie, ale szybciej rozrasta się przez korzenie. Najczęściej zapylają go owady bzygowate. Kwiaty otwierają się tylko w słoneczne dni.
W x S 60 cm x 10 cm

Narcyz (*Narcissus*) 'Eastern Dawn'

Rozwijające się pąki mają żółtawe zabarwienie, a w pełni rozwinięte kwiaty mają białe płatki z różowawym przykoronkiem. Rozmnażaj, dzieląc rozrośnięte kępy po kwitnieniu.
W x S 60 cm x 50 cm

REKLAMA

'Victoria's Blush'
Ta energiczna odmiana ma radosne, różowo-liliowe kwiaty i uwielbia słońce. **Wysokość x Szerokość** 15 cm x 20 cm

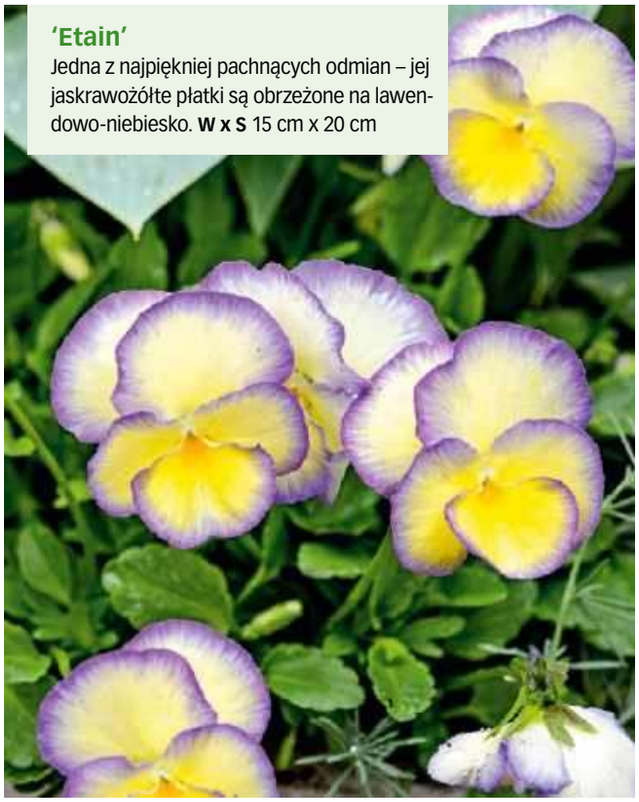

'Etain'
Jedna z najpiękniej pachnących odmian – jej jaskrawożółte płatki są obrzeżone na lawendowo-niebiesko. **W x S** 15 cm x 20 cm

'Nora'
Niezwykła odmiana dwubarwna o różowawo-fioletowych płatkach górnych, żółtych płatkach dolnych i pięknym zapachu. **W x S** 15 cm x 20 cm

'Rebecca'
Te pachnące kwiaty na długich łodygach mają kremowe płatki o lekko pofałdowanych, fioletowych brzegach. **W x S** 15 cm x 20 cm

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM

Fiołki wieloletnie

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Zasilaj/ściółkuj												
Kwitnienie												
Wykop i podziel												

eprasa.pl 8fae9085ee

Eksperci polecają

Fiołki

Mamy świetną porę na sadzenie łatwych w uprawie i pięknie pachnących wieloletnich fiołków – przekonuje **Graham Rice**

Czym się różnią fiołki od bratków? Ktoś wie? Tak naprawdę nie jest to zupełnie jasne. Zacznijmy od tego, że wszystkie bratki są fiołkami, ale nie wszystkie fiołki to bratki. Pomogłem? Wiem, nie za bardzo.

Problem polega też na tym, że łacińska nazwa botaniczna – *Viola* – odnosi się do ponad pięciuset różnych gatunków roślin o kwiatach... – no cóż, wszyscy je znamy. Niektóre z nich nazywamy potocznie fiołkami (nazwa wywodząca się wprost od łacińskiego *Viola*), a resztę, chociaż nie wszystkie – bratkami.

My, ogrodnicy, zwykle dzielimy bratki na dwie grupy: te o stosunkowo dużych, często wielobarwnych kwiatach, najczęściej jednoroczne, nazywamy bratkami, a te o drobniejszych kwiatach i często prostszej kolorystyce – fiołkami (są wśród nich zarówno rośliny jednoroczne, jak i wieloletnie).

Jaskrawo ubarwione fiołki dostępne w centrach ogrodniczych już od lutego [w Polsce od marca – red.] to rośliny jednoroczne – co roku uprawiane z nasion. Ale pod wieloma względami najbardziej emocjonujące są jednak omawiane tu fiołki wieloletnie, rozmnażane z sadzonek. Kwitną od wiosny do jesieni i często pięknie pachną.

Kwiaty z tej grupy są zwykle niedoceniane i zbyt rzadko wykorzystywane – a przecież są łatwe w uprawie, wdzięczne i obficie kwitną. Ich kwiaty, górujące nad drobnymi liśćmi, występują w szerokiej palecie barw. To co, może warto spróbować?

- **Stanowisko** Wszystkie dorastają do 15-25 cm wysokości i tworzą stopniowo rozrastające się kępy. Są całkowicie mrozoodporne i dobrze rosną zarówno w pełnym słońcu, jak i w częściowym cieniu.
- **Pielęgnacja** Lubią dobrą, przepuszczalną glebę, która nie jest ani podmokła, ani przesuszona. Niektóre nie zawiązują nasion, ale warto regularnie usuwać przekwitnięte kwiaty, aby wyglądały świeżo. Wszystkie fiołki cudownie wyglądają w maleńkich bukiecikach. Co dwa-trzy lata wykop je z ziemi, podziel i zasadź na nowo. Wiosną zasilaj mączką kostną lub nawozem uniwersalnym.
- **Gdzie kupić** www.farmyardnurseries.co.uk; www.tissington-nursery.co.uk; www.victorianviolas.co.uk

'Butterpat'
Zgrabne żółte kwiaty na niewielkiej, ale tworzącej kobierce roślinie. Lubi słońce i żwirek w charakterze ściółki.
W x S 15 cm x 20 cm

eprasa.pl 8fae9085ee

W TYM WYDANIU SPECJALNYM ZNAJDZIESZ 60 PYSZNYCH GATUNKÓW UPRAW DO SPRÓBOWANIA ORAZ PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI JAK UPRAWIAĆ SMACZNIE, ZDROWO I BEZBŁĘDNIE.

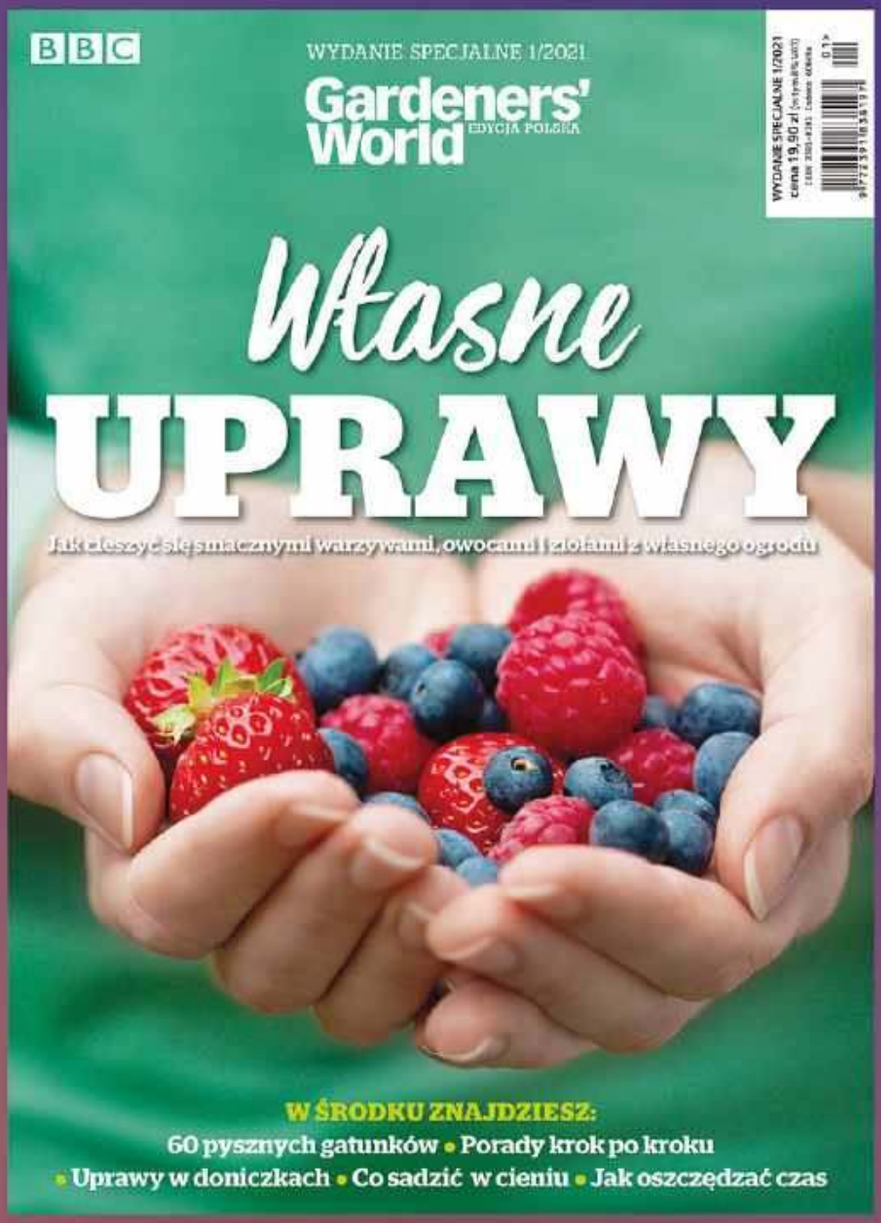

PRZEJRZYJ TO WYDANIE ON-LINE I ZAMÓW NA

WWW.ULUBIONYKIOSK.PL

eprasa.pl 8fae9085ee

Felieton

Cały Monty

Jeśli światowe problemy cię przytłaczają, popatrz pod nogi – zachęca **Monty**. Troska o przyszłość Ziemi zaczyna się od tego, co mamy w rękach i pod stopami

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

Język jest ważny. Słowa, których używamy, mają znaczenie – w każdym sensie tego słowa. Język angielski to moje rzemiosło i mój fach, moja przyjemność i moje ukojenie. Bogactwo jego repertuaru i możliwości wręcz oszałamiają. Jednym z jego walorów jest to, że stale ewoluuje i adaptuje się do życia, które wyraża. Nie ma jednego właściwego sposobu używania słów. Język jest płynny, zmienia się i adaptuje – od zawsze. Nasz niezwykle plastyczny, elastyczny język stworzyły słowa pochodzące z języków celtyckiego, łacińskiego, saksońskiego, wikińskiego i normańskiego oraz języków imigrantów z całego świata. Szekspir wymyślił ponad 1500 słów, które nadal są w użyciu, choć zaszły w nich pewne godne pożałowania zmiany (ponieważ jestem starym, pedantycznym piernikiem, mogę ich podać całe mnóstwo), ale język ma ewolucję we krwi.

> *„Na metaforę życia na tej planecie świetnie nadaje się garść ziemi"*

Są jednak i takie słowa, które zachowują swoją bezpośredniość i znaczenie, bo nie mogą być już bardziej precyzyjne. Słowo „Ziemia", oznaczające zarówno cały nasz świat, jak i grunt, który mamy pod stopami, nie zmienia się od co najmniej 1500 lat. Normanowie, których język kojarzy się z mową klasy panującej i arystokracji, dysponują słowem „terroir" [unikalne miejsce produkcji] tchnącym nieco abstrakcyjnym poczuciem tożsamości i nasuwającym na myśl produkty spożywcze, za to ziemia jest słowem tych, którzy orzą pola, a nie koneserów radośnie korzystających z owoców pracy robotników.

Naprawdę interesujące jest to, z jaką łatwością język oddaje jednym słowem bezpośrednią intymność dotyku gleby przesypującej się między palcami, gdy sadzimy groszki pachnące albo sałatę, a jednocześnie znaczenie całego szerokiego świata z jego górami, morzami, lodowymi kontynentami i parującymi dżunglami. Ziemia jest wszystkim: jednocześnie największą rzeczą, do jakiej my, ludzie, możemy się odnieść oraz tym, co najskromniejsze i najbardziej bezpośrednie – i ta dwoistość nie umniejsza żadnego z tych znaczeń.

No dobrze. To dość długa lingwistyczna preambuła do czegoś, co w ostatnim roku napełniło mnie szczerym optymizmem, choć wydawało się, że pesymizm wyziera z każdego zakamarka życia. Chodzi o to, że istnieją dowody, iż miliony ludzi, którzy dotąd nie zwracali uwagi na takie problemy jak zmiany klimatyczne, utrata gatunków, jakość powietrza czy zanieczyszczenie hałasem i światłem, angażuje się teraz bezpośrednio w ich rozwiązywanie poprzez swoje ogrody. Mikroplaneta na ich działce, nawet najskromniejszej, nawet najmniejszej, to ta sama ziemia, o którą troszczymy się w skali makro.

Najpoważniejsze problemy mogą wydawać się odległe – i niezwiązane z naszym pozornie nieznaczącym życiem. Ale narzucone nam pandemiczne ograniczenia, przez które wielu z nas spędziło tyle czasu w ogrodzie, pokazały, że nie trzeba wyprawiać się na pogórza Nowej Gwinei czy odległe szczyty Himalajów, ab doświadczyć przyrody w jej oszałamiającej krasie. Naturalny świat żywej przyrody jest w naszym życiu obecny cały czas: tuż za progiem, a nawet na naszych pozbawionych ogrodów ulicach i na niebie. Tętniącą życiem ziemię, połączoną ze wszystkim, co istnieje, mamy nie tylko pod stopami, ale wszędzie wokół siebie – gdziekolwiek jesteśmy.

Jeśli myślisz, że jestem tak skupiony na ziemi, że ignoruję konstelacje, które mam nad głową, pomyśl tylko o złożoności życia w glebie: jeden gram ziemi zawiera miliony bakterii, całe metry grzybni i tysiące pierwotniaków. Łatwiej jest kontemplować Drogę Mleczną w bezchmurną noc (co robimy często, bo to jedna z przyjemności związanych z życiem na wsi), niż naprawdę pojąć ogrom życia w glebie. Jednakże garść ziemi świetnie nadaje się na metaforę życia na tej planecie.

Jak w latach siedemdziesiątych XVII wieku napisał poeta metafizyczny Thomas Traherne, który tak, jak ja, mieszkał w hrabstwie Herefordshire, „Nigdy nie będziesz właściwie cieszyć się światem, dopóki w twoich żyłach nie będzie płynąć samo morze, dopóki nie przyodziejesz się w niebo i nie ukoronujesz gwiazdami i nie poczujesz się wyłącznym dziedzicem tego świata, a tym bardziej jeszcze, że są w nim mężczyźni [i kobiety], którzy co do jednego również są jego wyłącznymi dziedzicami".

Przełóż powyższe słowa na pragmatyzm życia w XXI wieku, a nadal będą tak samo istotne i inspirujące: to twój świat i mój świat, i wszystko, co w nim się wydarza, jest ze sobą połączone. Ziemia w twoim ogrodzie jest taką samą częścią planety Ziemia, jak najwyższa góra i najgłębsze morze. Dbaj o nią.

Monty

eprasa.pl 8fae9085ee

REGENERACJA TRAWNIKA

Wczesna wiosna to najlepszy czas, by zadbać o zniszczoną murawę. Jeśli odpowiednio o nią zadbasz, już za kilka tygodni będziesz cieszyć się zielonym i mocnym dywanem. Stosując się do poniższych wskazówek szybko go zagęścisz i wzmocnisz.

- ✔ **Uprzątnij** resztki liści i patyków, które zalegały na trawniku po zimie. Usuń chwasty, wykopując je z korzeniami lub zastosuj selektywny herbicyd. Skoś trawę o 1/3 długości, by ją skrócić, wzmocnić i ułatwić kolejne zabiegi.
- ✔ **Wygrab** pleśń, martwe źdźbła (filc) i mech, by regenerująca się trawa miała więcej miejsca do wzrostu. Użyj mocnych grabi lub mechanicznego wertykulatora, który szybko odświeży zaniedbaną czuprynę. Zbierz ścinki, bo ponownie zamienią się w filc!
- ✔ **Nakłuj** ziemię na głębokość 10-15 cm w odstępach co 15 cm. Użyj zwykłych wideł lub specjalnego mechanicznego aeratora, który zrobi to szybciej. Jeśli masz ciężką i gliniastą ziemię rozsyp do otworów gruboziarnisty piasek, wymieszany z torfem. Zabieg poprawi napowietrzenie, rozwój systemu korzeniowego oraz przenikanie wody i składników pokarmowych z nawozów, co podniesie zdolności regeneracyjne trawy. Następnie podlej trawnik i zaczekaj, aż przeschnie.
- ✔ **Uzupełnij** ziemią puste place i uszkodzone fragmenty murawy, bo tam, gdzie nie ma trawy szybko pojawią się chwasty! Najpierw usuń resztki martwej trawy, a następnie wymień część ziemi na świeżą i żyzną – najlepiej użyj gotowego podłoża do trawników, wzbogaconego nawozem.
- ✔ **Wybierz** nasiona renowacyjnej trawy samo zagęszczającej, która doskonale sprawdzi się wszędzie tam, gdzie widać ubytki, darń jest mało zagęszczona lub uległa uszkodzeniu. Będzie również właściwym wyborem dla tych, którzy zakładając nowy trawnik, chcieliby zrobić to „raz a dobrze", a potem przez lata cieszyć się z trwałego i estetycznego efektu.

9 powodów dla których warto wybrać trawę samo zagęszczającą

1. Nasiona **szybko kiełkują**, nawet w niskich temperaturach.
2. Trawa szybko tworzy intensywnie zieloną, gęstą i **zwartą darń**.
3. Źdźbła są **odporne na uszkodzenia**: deptanie oraz intensywne użytkowanie.
4. Murawa **szybko się regeneruje** (rozkrzewia) po uszkodzeniu.
5. Trawa **doskonale zadarnia** wolne powierzchnie i ubytki – dzięki samo zagęszczającym się rozłogom, z jednej kępki traw samoistnie wystają kolejne.
6. Nasiona są **znacznie odporniejsze** na wymarzanie i choroby grzybowe.
7. Trawę można **kosić znacznie niżej** – dzięki niskim międzywęźlom.
8. **Gęsta murawa** tworzy naturalną barierę dla mchu i chwastów.
9. Wystarczy raz wysiać nasiona, by mieć długotrwały **efekt na lata!**

SUBSTRAL

Więcej informacji o nasionach trawy samo zagęszczającej znajdziesz na:
www.lovethegarden.pl

Wybierz najlepszą mieszankę nasion traw!

Zastosowanie oryginalnej trawy samo zagęszczającej to jednorazowy wydatek i gwarancja gęstego trawnika na lata!

Jeśli Twój trawnik ma puste place usuń martwą trawę, uzupełnij świeżym podłożem i wysiej specjalną, regeneracyjną mieszankę nasion. Jeśli większa część murawy jest rzadka i wymaga regeneracji, to dosiej nasiona traw na całej powierzchni. Nasiona szybko kiełkują, a kępy intensywnie się rozrastają, zadarniając wolne powierzchnie i ubytki, tworząc zwarty i gęsty trawnik.

Na czym polega efekt samo zagęszczania?

Z jednego wysianego nasiona wyrasta nie tylko jedna kępa traw, ale także rozrastające się na boki kłącza, z których wyrastają nowe kępy trawy. Proces będzie trwał, dopóki nie zostanie zadarniona każda wolna powierzchnia, uszkodzenia czy ubytki na trawniku.

eprasa.pl 8fae9085ee

SUBSTRAL

GĘSTY TRAWNIK NA LATA

szybko uzupełnia wolne ubytki

Lato zaklęte w nasionach

Radość z uprawy roślin jest o wiele większa, gdy troszczysz się o nie od chwili wysiewu. Monty podpowiada, co zrobić, aby zapewnić Ssobie latem obfitość kwiatów z własnej uprawy

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

Monty uprawia z nasion większość roślin w Ogrodzie Ozdobnym – w tym koper włoski, kosmosy, maki i niektóre rudbekie

„Mało co daje w życiu – a tym bardziej w ogrodzie – taką satysfakcję, jak widok pięknej rośliny w pełnym rozkwicie i plonów, które pozyskaliśmy z nasion"

eprasa.pl 8fae9

> *To nie tylko ogrodnictwo, ale też fetyszyzm na punkcie nasion oraz związane z nimi sakramenty i ceremonie – i wielbię wszystkie ich aspekty*

Monty stosuje własne podłoże do wysiewu, które zawiera ziemię z liści drzew rosnących w Longmeadow

Ogromnie się cieszę, że na skutek naszej przymusowej izolacji w ogrodach aż tyle osób zaczęło po raz pierwszy uprawiać rośliny z nasion. Wszystkie doniesienia z tego frontu mają ten sam ton – opiewają niepowstrzymaną magię delikatnych, maleńkich siewek, które wydobywają się spod ziemi lub innego podłoża. Wiem, że dla wielu z nas, przyzwyczajonych do kupowania pojedynczych, rozwijających się lub całkowicie rozwiniętych roślin, to prawdziwa rewelacja, że można je pozyskiwać w takich ilościach i tak łatwo, oraz, że proces ich doglądania od etapu rozsypania nasion na podłożu do momentu, gdy młoda roślina jest już gotowa, aby przesadzić ją na docelowe miejsce w ogrodzie, sprawia tyle radości, ile inne aspekty ogrodnictwa.

Sieję praktycznie przez cały rok, choć w listopadzie i grudniu bardzo niewiele – natomiast teraz mamy szczyt sezonu wysiewania. Gleba nagrzewa się, dni są coraz dłuższe, a światło jest często równie istotnym czynnikiem kiełkowania i wzrostu siewek, co ciepło – rośliny posiane w kwietniu będzie można przesadzić do ogrodu już na początku lata.

Siew jest, po pierwsze, prosty. Nasiona wiedzą, co robić i nie wymagają wiele pomocy z naszej strony. Możemy jedynie zapewnić im możliwość realizacji tego, co robią najlepiej – dlatego nie dręcz się subtelnościami tego procesu.

Co powiedziawszy, mam na ich punkcie obsesję – to dlatego, że tak bardzo cieszą mnie same rytuały związane z siewem, bez względu na to, z jakimi nasionami mam do czynienia. Uwielbiam mieszać podłoże do nasion własnego pomysłu, wypełniać nim lekko kuwetkę, delikatnie je dociskać i wyrównywać drewnianym ubijakiem, który idealnie pasuje do wielkości kuwetki. Uwielbiam czuć, jak nasiona delikatnie spadają spomiędzy palców na powierzchnię podłoża, delikatnie dociskać je, aby dobrze do niego przylegały, wybierać najlepsze sitko spośród tych kilkunastu, które kupiłem na przestrzeni lat w sklepach ze starociami bądź na wyprzedażach, i delikatnie zasypywać nasiona warstwą przesianego podłoża lub wermikulitu, po czym zabierać je do mnożarki, podlewać i odhaczać w głowie kolejną posianą partię roślin. To nie tylko ogrodnictwo, ale też fetyszyzm na punkcie nasion oraz związane z nimi sakramenty i ceremonie – i wielbię wszystkie ich aspekty. Ale to nie jest niezbędne. Zaopatrz się w pod-

Monty wyhodował te zwiewne ostnice w Rajskim Ogrodzie z torebki nasion, która kosztowała zaledwie 2,5 funta

łoże beztorfowe, przesiej je, jeśli możesz, a jeśli nie, wybierz największe grudki, rozsyp nasiona i przykryj je podłożem, po czym całość podlej i ustaw w ciepłym miejscu, aby pojawiły się siewki. Zadanie wykonane.

Jest jeszcze droga środka. Im jestem starszy, tym bardziej zdaję sobie sprawę, że w dobrym ogrodnictwie chodzi również o szczegóły i wyczucie czasu, bo sukces od porażki oddziela często bardzo wąska granica. Dlatego poniżej przedstawiam moje sekrety udanego siewu – na wypadek, gdyby komuś miały się przydać.

Jeśli tylko możesz, używaj świeżych nasion. Nasiona niektórych roślin – szczególnie kapustnych – zachowują żywotność przez kilka lat, natomiast innych, np. maków, powoju polnego czy szczawiu wypracowały w procesie ewolucji zdolność do pozostawania w uśpieniu przez kilkanaście, a nawet kilkaset lat, do momentu, gdy pobudzi je do kiełkowania ekspozycja na światło. Jednakże ogólnie rzecz biorąc, świeże nasiona – nie starsze, niż dwuletnie, a najlepiej jednoroczne – częściej wschodzą i rosną, niż stare nasiona.

Niewiele nasion i siewek lubi rosnąć w zimnej, mokrej ziemi. Podłoże nie musi zawierać dużej ilości składników odżywczych, bo sadzonki nie rosną w nim długo, ale powinno mieć otwartą, luźną strukturę. Firmowe podłoże bez torfu (musimy to powtarzać: nigdy, przenigdy nie używaj w ogrodzie torfu) można bardzo udoskonalić dla potrzeb siewu, dodając doń nieco wermikulitu, żwirku i/lub ziemi liściowej. Całą ziemię liściową, którą robimy w Longmeadow, zużywamy do produkcji podłoża do nasion. Do podłoża dodaję też trochę ziemi ogrodowej i kompostu, aby były w nim obecne bakterie z naszej gleby. Dzięki temu już od samego początku korzenie sadzonek będą wchodzić w symbiozę z ziemią, w której będą rosły jako dorosłe rośliny.

Przestrzeń i światło

Siej rzadko. W sytuacji idealnej każda siewka powinna mieć wokół siebie co najmniej jeden cal kwadratowy równomiernie rozłożonej przestrzeni. Jeśli nasiona są maleńkie, jest to po prostu niemożliwe, ale warto zadać sobie trud – również po to, aby nie musieć wyrzucać połowy siewek, jeśli będą rosły za gęsto. Chodzi głównie o to, aby każda siewka miała tyle miejsca, by móc wytworzyć porządne korzenie przy minimalnej konkurencji. Większe, cięższe nasiona – np. buraka czy fasolki zielonej – najlepiej jest siać do małych doniczek lub doniczek modułowych, bo sadzonki będą z nich przesadzane bezpośrednio do ogrodu. Okazjonalnie sieję nasiona luźno do doniczek modułowych – sprawdza się to w odniesieniu do buraków, rukoli i innych zielonych warzyw liściowych – i jedynie lekko przerzedzam każdą kępkę, przesadzając ją w całości. Ale generalnie

ZDJĘCIA: JASON INGRAM.

Jak siać – 4 sposoby

Zapewnij nasionom tyle miejsca, ile potrzebują – dobierz odpowiednio duży pojemnik i przesadzaj je, gdy trzeba, aby nigdy nie miały tłoczno.

DO KUWETEK
Do kuwetek siej maleńkie nasiona – np. ostróżek i dzwonków. Weź trochę nasion do garści i potrząśnij delikatnie, aby rozsypać je równomiernie po podłożu. Lekko przykryj przesianym podłożem. Przepikuj, gdy pokażą się liście właściwe.

DO WIELODONICZEK
Nasiona średniej wielkości – np. fasoli szparagowej, cynii czy nagietka, najlepiej siać do wielodoniczek. Zrób w podłożu dziurkę i wrzuć w nią nasiono, po czym zakryj je podłożem.

DO MAŁYCH DONICZEK
Duże nasiona (np. kobei, wilca czy kosmosów) siej do małych doniczek, aby nie trzeba ich było często przesadzać do coraz większych pojemników: siej jak do wielodoniczek. Doniczki zrobione z gazety można sadzić bezpośrednio do ziemi.

DO DUŻYCH DONICZEK
Duże doniczki pasują do roślin rosnących szybko – np. groszków pachnących i słoneczników. W każdej doniczce zrób w podłożu dwa otwory o głębokości 1,5 cm, do każdego włóż jedno nasiono i zakryj je ziemią. Przesadź do ogrodu, gdy korzenie zaczną wyrastać z otworu w dnie doniczki.

eprasa.pl 8fae9085ee

POWYŻEJ Uszczykuj czubki groszków pachnących, aby je wzmocnić

PO LEWEJ Sadzonki, których korzenie nie mieszczą się już w doniczce, przesadź do większego pojemnika lub do ogrodu

moim celem od samego początku jest pozyskanie silnych roślin, które będą w stanie znieść wszystkie niedogodności życia w ogrodzie.

Nasiona zakrywamy nie tylko po to, aby zapewnić im ciemność, ale też dlatego, aby podczas podlewania nie zostały wymyte na brzeg pojemnika. Niektóre nasiona, np. krwawnika, selera naciowego, petunii i tytoniu, potrzebują do kiełkowania światła i najlepiej jest ich nie zakrywać (choć często wystarczająco dużo światła przenika przez cienką warstwę wermikulitu czy podłoża). Inne, np. chabrów, nagietka czy ostróżek, potrzebują ciemności.

Podlewamy dokładnie, ale nie za dużo. Ja podlewam nasiona raz dziennie, rano, a gdy pojawią się siewki, zapewniam im maksymalnie dużo światła. Jeśli dysponujesz jedynie parapetem, regularnie obracaj pojemniki, aby wszystkie rośliny dostały taką samą ilość światła.

Polecam kupno jakiegoś rodzaju mnożarki – może to być nawet przejrzysta przykrywka nałożona na kuwetkę. Jeśli będzie podgrzewana, tym lepiej. Zakup mojej mnożarki zwrócił się w ciągu kilku lat. Podgrzewane maty nie są kosztowne, a naprawdę robią różnicę. Kluczowe znaczenie ma łagodne ciepło od spodu; kaloryfer często daje zbyt gorące i suche powietrze.

Sekretem uprawy roślin z nasion jest też w znacznej mierze wyczucie czasu. Rozsadzaj siewki, gdy tylko pojawią się pierwsze liście właściwe. Jest to wskaźnik, że tworzą się korzenie – siewka jest już niezależna od nasiona i im szybciej otrzyma lepszą ziemię i więcej przestrzeni, tym lepiej będzie rosła. Jeśli zajdzie potrzeba przesadzenia tych sadzonek do większych doniczek przed zasadzeniem ich w ogrodzie – np. z powodu warunków pogodowych, braku miejsca na grządkach lub stanu siewek – zrób to, gdy siewki mają już dobry system korzeniowy, ale zanim korzenie ciasno wypełnią całą doniczkę. Po przesadzeniu do nowych doniczek, zostaw w nich rośliny na co najmniej dwa tygodnie, aby wytworzyły nową bryłę korzeniową – zwiększy to ich szanse na dobry rozwój pod chmurką. Jeśli brzmi to nieco zbyt drobiazgowo, nie przejmuj się. Sam staram się jak najrzadziej przesadzać sadzonki do coraz większych doniczek: moje zwyczajowe etapy to kuwetka – sadzonka – ogród.

> *Bardzo kusi, aby rozpieszczać siewki, szczególnie wczesną wiosną. To zawsze błąd*

Przerzedź siewki, gdy wyrosną im pierwsze liście właściwe, charakterystyczne dla dojrzałych roślin

I wreszcie powstrzymaj się przed zasilaniem siewek. Bardzo kusi, aby je rozpieszczać, szczególnie wczesną wiosną. To zawsze błąd. Kiedy tylko zaczną kiełkować, przestań je ogrzewać od spodu i postaw tam, gdzie będą miały dobrą wentylację. Podlewaj regularnie, ale nie za dużo. Sam nigdy nie zasilam siewek. Składniki podłoża powinny zdecydowanie wystarczyć. Chcę też, żeby rośliny szybko i łatwo zaadaptowały się po przesadzeniu do gruntu. Jeśli będą przekarmione i nadmiernie chronione, będą sobie radzić słabiej od tych, które wyhodowano w trudniejszych warunkach. Zdrowa roślina potrafi pobrać z gleby wszystkie dostępne składniki – a jeśli tych zabraknie, trzeba ją przesadzić do większej doniczki lub do ogrodu.

Jakie rośliny ogrodowe najlepiej uprawiać z nasion? Prawie wszystkie warzywa: z nasion nie uprawiałem jedynie szparagów. Wiele ziół, w tym zioła drewniejące, np. rozmaryn, tymianek czy szałwia, i jednoroczne, jak pietruszka, koperek czy kolendra, dobrze rośnie z nasion, dzięki czemu możemy zapewnić sobie rośliny odznaczające się jakością, za którą w sklepie trzeba by sporo zapłacić.

Z nasion najlepiej jest też uprawiać wszystkie rośliny jednoroczne: i delikatne, i nieco bardziej odporne. Zawsze uprawiam różne słoneczniki, cynie, titonie, leonotisy, aksamitki, kosmosy i tytonie. Można je chronić na etapie wzrostu, zahartować i przesadzić do ogrodu pod koniec maja lub nawet w połowie czerwca, a będą kwitnąć aż do październikowych przymrozków; poza tym pnącza, takie jak kobea, pałczatka, wilec klapowany czy groszki pachnące – choć te ostatnie najlepiej posiać jesienią lub na początku wiosny. Rośliny dwuletnie, np. naparstnice, laki, wieczornik damski, szczeć czy wiesiołek, można siać od maja – wykiełkują, wypuszczą korzenie i liście w tym samym roku, a zakwitną w kolejnym – wiosną i latem. Uprawa owoców z nasion jest trudniejsza – ale nie w przypadku poziomek i truskawek. Sam rozmnażam tak poziomki pospolite, które następnie sadzę pod żywopłotem, gdzie same się dalej rozsiewają.

Przy odrobinie cierpliwości z nasion można też łatwo pozyskać wiele bylin. Posiej je teraz – choć będą niewielkie przez kilka pierwszych miesięcy, wiosną kolejnego roku będą już ozdobą ogrodu. Siać można też wiele traw – malutkie, zwiewne sadzonki za rok będą miały postać kęp. Uprawa bylin z nasion pozwala sporo zaoszczędzić, a jeśli tworzysz większą rabatę, ma to sens z ekonomicznego punktu widzenia.

Bez względu na to, jakie rośliny będziesz uprawiać, mogę ci zagwarantować, że złapiesz bakcyla. Niewiele jest w życiu – a tym bardziej w ogrodzie – bardziej satysfakcjonujących chwil, niż widok pięknej rośliny w pełnym rozkwicie lub plonów, które pozyskaliśmy z nasion. W tym prostym procesie zawiera się cały cud i radość ogrodnictwa.

ZDJĘCIA: MARSHA ARNOLD; JASON INGRAM.

eprasa.pl 8fae9085ee

A better garden starts with a better plant

innowacyjne i wyjątkowe

zdobywcy wielu nagród

zdrowe i kolorowe

mrozoodporne

atrakcyjne o różnych porach roku

łatwe w pielęgnacji

Hydrangea arb. 'Abetwo' Strong Annabelle®

Zanim trafią do Twojego ogrodu, rośliny **PROVEN WINNERS®** przechodzą szereg testów pod względem barwy, zapachu, obfitości kwitnienia, ulistnienia i niezawodności. Tylko niektóre z nich okazują się być na tyle wartościowe, aby zostać rośliną **PROVEN WINNERS®**

Jeśli szukasz najwyższej jakości roślin, zapytaj w najbliższym centrum ogrodniczym o **PROVEN WINNERS®** lub po prostu rozejrzyj się za charakterystycznymi białymi doniczkami.

www.provenwinners.eu

PW PROVEN WINNERS®

COLOR CHOICE® FLOWERING SHRUBS

eprasa.pl 8fae9085ee

Carol zbiera fasolkę szparagową – posiej ją teraz, a przy minimalnym wysiłku będziesz ją zrywać przez całe miesiące

eprasa.pl 8fae9085ee

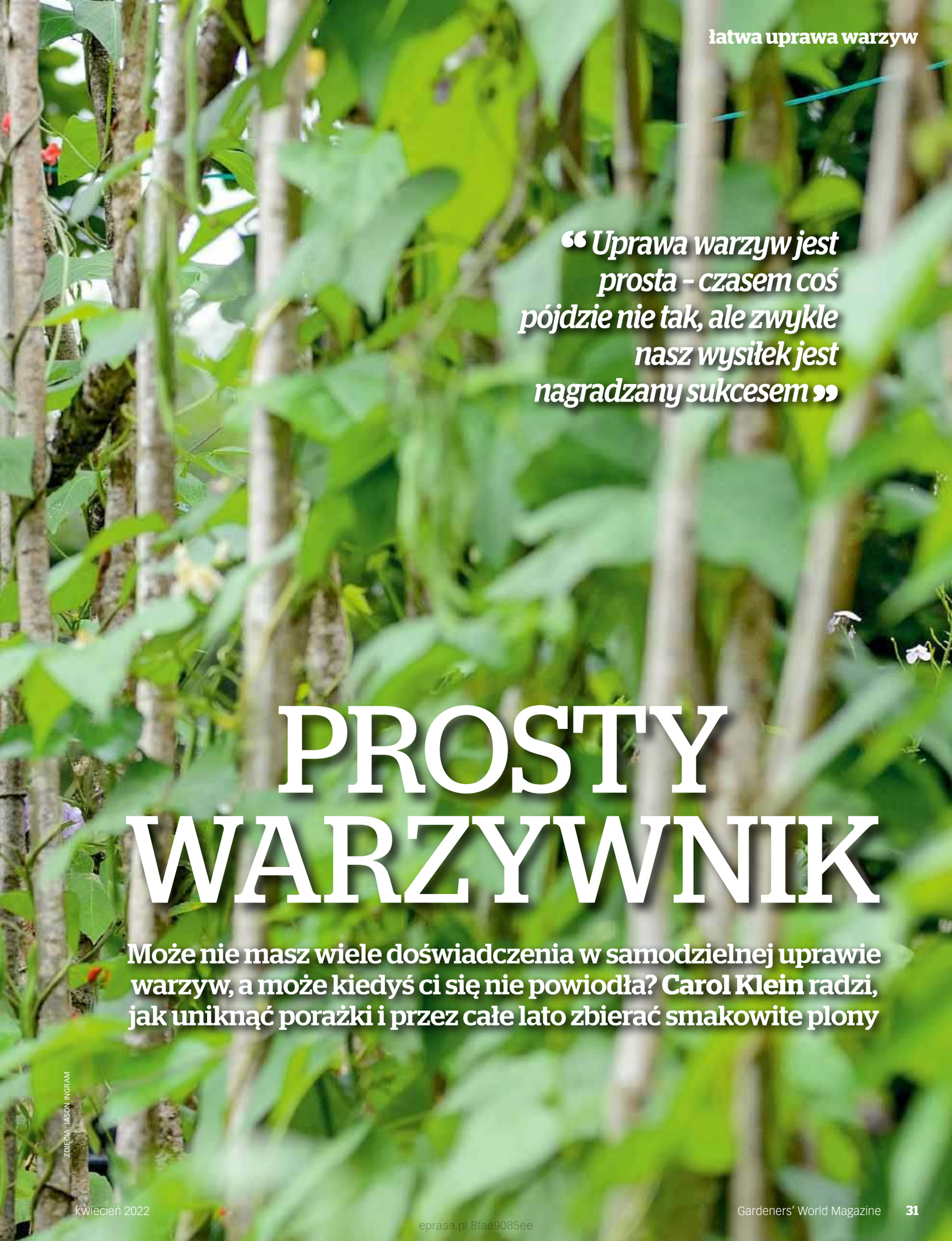

“Uprawa warzyw jest prosta – czasem coś pójdzie nie tak, ale zwykle nasz wysiłek jest nagradzany sukcesem”

PROSTY WARZYWNIK

Może nie masz wiele doświadczenia w samodzielnej uprawie warzyw, a może kiedyś ci się nie powiodła? Carol Klein radzi, jak uniknąć porażki i przez całe lato zbierać smakowite plony

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl 8fae9085ee

Kiedy 43 lata temu sprowadziliśmy się do Glebe Cottage, bardzo chcieliśmy uprawiać warzywa i owoce na domowe posiłki. Nie chcieliśmy tego robić za wszelką cenę, po prostu wydawało się oczywiste, że dysponując odpowiednimi środkami w postaci ziemi, czasu i chęci, będziemy w stanie wyhodować sobie część produktów na posiłki. Pewien miły i romantyczny przyjaciel, przekonany, że nasza wiejska idylla powiedzie się, podarował nam egzemplarz *The Complete Book of Self-Sufficiency* Johna Seymoura w charakterze prezentu pożegnalnego. Cóż to za wspaniała książka! Seymour pod wieloma względami wyprzedzał swoją epokę: był pionierem samodzielnej uprawy roślin, pisał o zmianach klimatycznych i potrzebie zazieleniania naszej planety. Opieraliśmy się też na wydanej przez RHS książce *The Vegetable Garden Displayed* – absolutnej biblii warzywnictwa; nadal ją zresztą mamy – jest pełna śladów ubłoconych palców.

Nigdy nie przyszło mi do głowy, że uprawa warzyw może być trudna – może przez brak wyobraźni połączony z wiarą, że ludzie robią to od tysięcy lat. Uprawiamy ziemię, odkąd przestaliśmy przemieszczać się w poszukiwaniu roślin i zwierząt do zjedzenia i osiedliśmy w jednym miejscu. Potem nastała uprawa przemysłowa i dla większości z nas samodzielna uprawa żywności przestała być koniecznością. Ogólnie rzecz biorąc, uprawa warzyw jest prosta – czasem coś pójdzie nie tak, ale zwykle nasz wysiłek nagradzany jest sukcesem. O ile oczywiście będziemy się trzymać prostych zasad – nie ma na przykład sensu uprawiać grochu czy fasoli, jeśli nie zapewnimy im tyczek, po których będą mogły się piąć, a sałatę i rukolę trzeba przerzedzać, żeby nie rosły w nadmiernym zagęszczeniu. Nie ma w tym żadnej wyższej matematyki, choć zrywając swoje pierwsze dojrzewające na słońcu pomidory czy zaplatając czosnek w warkocz na zimę, poczujesz magię.

Nigdy się nie poddawaj – postępujesz zgodnie z prostymi prawami natury. Problemem może być niecierpliwość. Mieszkaliśmy tu drugi rok, gdy latem przygotowałam kawałek ziemi i posiałam groch. Nic się z nim nie działo, więc po kilku tygodniach poszłam po radę do sąsiada – lokalnego proboszcza. Podchodząc do płotu, zobaczyliśmy maleńkie zielone pędy, które właśnie zaczęły wydobywać się spod ziemi. Nadal nie wiem, czy zanim tam dotarliśmy, nie odmówił jakiejś modlitwy.

Carol poleca warzywa łatwe w uprawie

Ziemniaki

Ziemniaki potrzebują sporo miejsca, ale są bardzo proste w uprawie i mamy idealną porę, aby je zasadzić. Nawet, jeśli nie masz ogrodu, możesz wyhodować kilka w dużej donicy lub worku. Jeśli masz mało przestrzeni, postaw na wczesne lub młode ziemniaki, które potrzebują najmniej miejsca i plonują najszybciej, a gdy je zbierzesz, zastąp je porami lub sałatą. Zaangażuj dzieci – sadzenie i wykopywanie bulw to świetna zabawa!

Sałata

Jest w czym wybierać! To jedno z najbardziej wszechstronnych warzyw: możesz postawić na gatunki, które umożliwią ci ciągłe zrywanie liści albo zbiór całych główek. Ja najbardziej lubię odmianę 'Little Gem' – jest prawdziwie uniwersalna! Siej ją po kilka sztuk co dwa tygodnie, a unikniesz i nadmiaru, i braku sałaty.

Pomidory

Pomidory są w gronie najpopularniejszych i najobficiej oraz najdłużej plonujących roślin – produkują owoce przez całe lato i jesienią. Choć dobrze im robi uprawa pod osłoną, nie musisz mieć szklarni, aby z powodzeniem się nimi zająć. Wybierz odmiany do uprawy pod chmurką. Klasyczna, nagradzana odmiana 'Gardener's Delight' rodzi wspaniałe, niewielkie owoce, które ochoczo uprawiała moja mama. Sadziła cztery rośliny w dwóch workach uprawowych na ścieżce przy murze z wystawą południową – wystarczało dla niej, jej rodziny i kilku sąsiadów.

Burak

Buraki są łatwe w uprawie, piękne i smakowite. Przez cały sezon uprawiamy tyle, ile się da. Mają duże nasiona – tak naprawdę każde składa się z kilku połączonych ze sobą nasion. Siej po jednym do doniczek modułowych. Gdy rośliny wypuszczą pierwsze liście właściwe i wyprodukują porządny system korzeniowy, przesadź je do żyznej ziemi w ogrodzie. Dobrze podlewaj.

Fasola tyczna wielokwiatowa i szparagowa

Brak miejsca nie powinien cię zniechęcać, bo fasola rośnie w górę, zabierając relatywnie niewiele przestrzeni na ziemi, choć obficie owocuje. Mróz jest dla niej zabójczy, zatem siać trzeba pod osłoną – po jednym nasieniu do doniczki.

Różne rodzaje sałat

Cebula, w tym szalotka

Burak liściowy

Pomidory

Jarmuż

PHOTOS: JASON INGRAM, SARAH CUTTLE

Ziemniaki

> Ziemniaki są bardzo łatwe w uprawie – a teraz jest idealna pora, aby je zasadzić

Cukinia

Burak

Fasolka zielona

Rukola

Czekając, aż podrosną, zbuduj im konstrukcję, po której będą mogły się piąć. Najprostsza powstaje z kilku wysokich, połączonych u góry bambusowych tyczek. Im większy jej obwód, tym więcej roślin można przy niej uprawiać.

Rukola

Prosta w uprawie roślina o smacznych listkach. Siej regularnie – do kuwetek lub bezpośrednio pod chmurką. Jeśli brak ci miejsca, siej rzadko do doniczki albo głębszej kuwetki i zrywaj liście na bieżąco. Będą odrastać. Dobrze podlewaj i zasilaj.

Cukinia

Z pewnością najbardziej plenne z wszystkich warzyw – kilka roślin zapewni ciągłe plony dla czteroosobowej rodziny. Cukinia jest delikatna, więc trzeba ją siać pod osłoną; wetknij duże, płaskie, owalne nasiono tuż pod powierzchnię podłoża – bokiem, aby nie zgniło. Siej pojedynczo do doniczek, dobrze podlej i ustaw w ciepłym, jasnym miejscu – sprawdzi się parapet kuchenny. Zasadź w ogrodzie, gdy zniknie ryzyko przymrozków.

Burak liściowy

To mrozoodporne, bezproblemowe warzywo jest pełne witamin i składników mineralnych. Siej je bezpośrednio do gruntu lub pojedynczo do doniczek modułowych, jak zwykłego buraka. Krótka grządka zapewni ci świeże liście przez całą zimę.

Kapusta i jarmuż

Te warzywa kapustne można łatwo wyhodować z nasion w kuwetkach lub na krótkich grządkach w rogu warzywnika, aby potem przenieść je na docelowe miejsce. Jeśli wolisz ominąć etap siania, łatwo kupisz wyhodowane w doniczkach modułowych sadzonki tych (i innych) warzyw. Wszystkie warzywa kapustne mają głęboki korzeń i trzeba je dobrze ustabilizować w podłożu po zasadzeniu. Chroń pod siatką przed bielinkiem kapustnikiem.

Cebula (w tym szalotka)

Wszyscy potrzebujemy cebuli! Cebula dobrze się przechowuje i nawet na małej przestrzeni, zwłaszcza, jeśli dysponujesz kawałkiem głębokiej, żyznej ziemi, wyhodujesz jej tyle, że wystarczy ci na dobry kawał zimy. Jest teraz świetna pora na zasadzenie dymki i ostatni dzwonek na zasadzenie szalotek. Ponieważ mamy ciężką ziemię, sadzimy cebulę na szczycie niewielkich skib ziemi, aby poprawić przepuszczalność i pomóc cebulom dojrzeć.

eprasa.pl 8fae908cee

Uprawiaj to, co lubisz jeść

Najważniejsze: co chcesz uprawiać? Brzmi jak oczywistość, ale wiele osób uprawia rośliny jadalne łatwe w uprawie – ale nie takie, jakie sami lubią jeść.

W samodzielnej uprawie chodzi o smak. Ponieważ warzywa trafią na talerz prosto z ogrodu, będą najświeższe i najsmaczniejsze. Smak sałaty zebranej, gdy są na niej jeszcze krople rosy, jest absolutnie nieporównywalny ze smakiem opłukanych chlorem supermarketowych liści sałaty z foliowego worka. Gdy samodzielnie uprawiasz warzywa, dokładnie wiesz, co zawierają – zwłaszcza, jeśli uprawiasz je zgodnie z zasadami ogrodnictwa organicznego.

Gdy plony zjadamy od razu po zbiorze, są pełne witamin, składników mineralnych i pierwiastków śladowych – nie tracą ich i są niezwykle zdrowe dla całej rodziny. Ponadto ogrodowe warzywa przemieszczają się na odległość nie dłuższą niż z grządki do kuchni – zatem transport samolotem jest zbędny.

Od czego zacząć

Wiosna to najlepsza pora, aby zabrać się do roboty – gleba jest coraz cieplejsza, a dni coraz dłuższe. Niektóre najłatwiejsze w uprawie warzywa są całkowicie mrozoodporne, ale niektóre, w tym najobficiej plonujące cukinie, pomidory, a nawet ziemniaki, mróz zabija. Ale wcale nie musisz czekać, aż minie ryzyko przymrozków – nie potrzebujesz też szklarni.

Wrażliwe na mróz rośliny możesz wysiać do kuwetek lub doniczek ustawionych na parapecie w ciepłym i jasnym miejscu. Łatwo jest zmieścić ich wiele, ale pamiętaj, że wkrótce siewki trzeba będzie przerzedzić, a jeśli nie są mrozoodporne, będą potrzebować indywidualnych pojemników do czasu, aż będzie je można zasadzić w ogrodzie – dlatego będą wymagać znacznie więcej miejsca. Jeśli samodzielna uprawa jest dla ciebie jeszcze nowością, skup się na tym, co proste. Postaw na kilka roślin-pewniaków w ilości, z którą sobie poradzisz. Na początku sezonu mam zawsze nadmierne ambicje co do tego, z jak dużą liczbą roślin sobie poradzę i to hurra-optymistyczne podejście ma przykre skutki: w czerwcu zawsze mam za dużo sadzonek i czuję, że muszę zasadzić je wszystkie!

Sprawdź, jak długo różne warzywa muszą rosnąć w ziemi, a dowiesz się, kiedy pojawią się wolne miejsca na grządkach. Pomyśl, co możesz tam zasadzić i ustal, kiedy trzeba będzie je posiać, przerzedzić i przesadzić do większych doniczek, aby sadzonki były gotowe do przeprowadzki do gruntu, gdy posprzątasz po ziemniakach lub wczesnym groszku. Z mojego doświadczenia wynika, że nigdy nie da się tego dokładnie przewidzieć, ale w uprawie warzyw chodzi o przygodę, zabawę i wybór ulubionych w smaku gatunków, a nie o perfekcyjność.

Zasadź fasolę tyczną przy podpórkach, gdy minie ryzyko przymrozków

Co zagwarantuje sukces

✔ **Wybieraj sprawdzone odmiany** i rozmawiaj z sąsiadami o ich sukcesach w uprawie. Od czasu do czasu wypróbuj jednak coś tytułem eksperymentu!

✔ **Przed zasadzeniem warzyw** przygotuj ziemię. Dodaj materii organicznej, np. kompost ogrodowy

✔ **Siejąc warzywa** do kuwetek lub doniczek, zawsze stosuj firmową ziemię, a nie kompost własnej produkcji.

✔ **Maksymalnie wykorzystuj przestrzeń**, na przemian to siejąc, to sadząc warzywa lub siejąc nową partię roślin po zebraniu owoców poprzedniej.

✔ **Stosuj płodozmian.** W następnym roku nie uprawiaj warzyw z tej samej grupy (kapustnych, korzeniowych, cebulowych ani strączkowych) w tym samym miejscu.

✔ **Siejąc nasiona** do kuwetek lub doniczek, nie rób tego za gęsto, aby rosnąc, każda siewka miała odpowiednio dużo miejsca.

✔ **W czasie suszy** obficie podlewaj – najlepiej deszczówką, aby rośliny rozwijały się równomiernie.

✔ **Rób własny płynny nawóz** – zalej liście roślin o głębokich korzeniach wodą i pozwól im się rozłożyć. Szczególnie nadają się do tego żywokost i pokrzywa.

✔ **Wypróbuj uprawę współrzędną** – sadź warzywa z kwiatami, które będą odstraszać szkodniki lub je dezorientować i przyciągać pożyteczne owady.

✔ **Z resztek** zrób własny kompost. Pryzma kompostowa to najlepszy sposób na zdrową glebę i klucz do samowystarczalnej uprawy warzyw.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl 8fae9085ee

KSIĄŻKI Z RABATEM DO 30% W ULUBIONYM KIOSKU

Wybieraj spośród naszych nowości i bestsellerów!

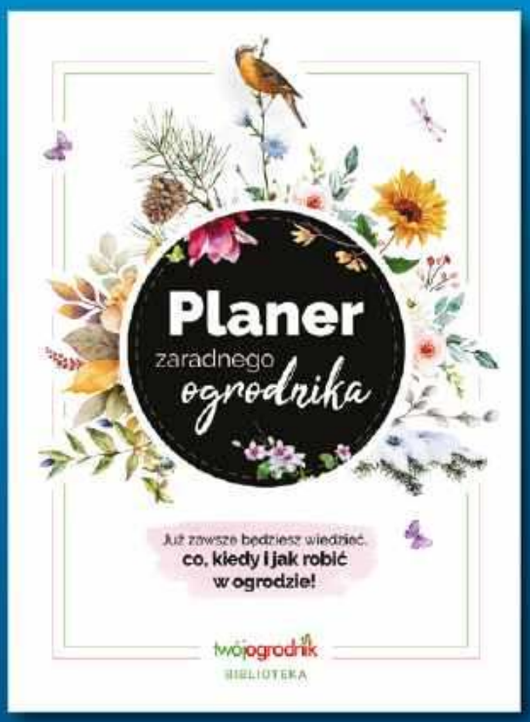

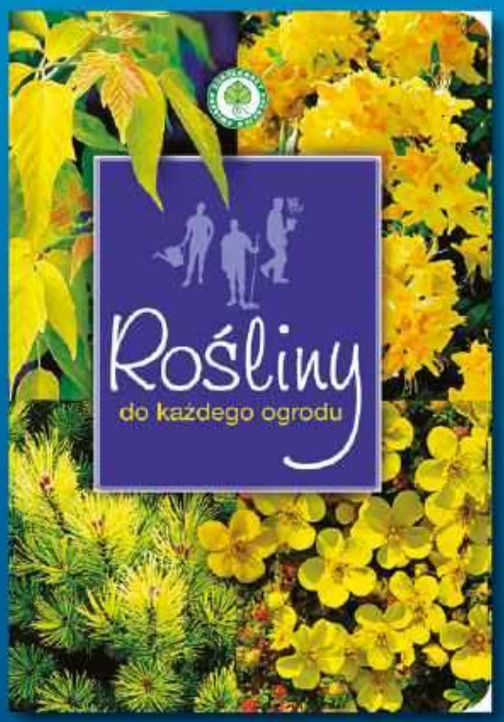

Zobacz pełną ofertę książek na UlubionyKiosk.pl

eprasa.pl 8fae9085ee

Radość kwitnie na rabatach

Stwórz kolorowe rabaty wypełnione po brzegi zachwycającymi kwiatami. **Kasia Bellingham** podpowiada od czego zacząć i które kwiaty przyniosą najwięcej radości

> *“ Dopasowanie odpowiedniej rośliny do odpowiednich warunków będzie najlepszym kluczem do sukcesu przy tworzeniu rabaty ozdobnej ”*

Chyba nie widziałam jeszcze ogródka, w którym nie byłoby chociażby jednej rośliny ozdobnej z kwiatów. Nawet najbardziej zapracowana gospodyni czy gospodarz znajdą czas, aby posadzić sobie pod oknem aksamitkę czy lawendę, a jak nie – to kwiaty i tak same się rozsieją i z nadejściem lata rabaty rozkwitną malwami, kosmosami, czarnuszką. Człowiek kocha kwiaty za ich piękno, kolor, zmienność i oczywiście radość, jaką potrafią wnieść w nasze życie. Nic dziwnego więc, że otaczamy się nimi nie tylko w ogrodzie, ale również na tarasie, balkonie i parapecie. Tworzenie kompozycji, sadzenie i pielęgnacja roślin kwitnących to prawdziwa terapia i ukojenie dla serca, szczególnie wtedy, kiedy wiemy, jak to dobrze robić.

Podstawy zakładania rabat ozdobnych

Poza miejscami takimi jak mocno nachylone skarpy czy podłoża skalne (gdzie zakładanie rabat ozdobnych byłoby bardzo trudne, choć dla specjalisty nadal możliwe) rośliny kwitnące w pięknych kompozycjach możemy sadzić właściwie wszędzie. Są takie, które świetnie rosną na słońcu, inne natomiast wolą cień, półcień lub mokrą ziemię (ogrody bagienne) albo mocno przepuszczalną (ogrody skalne); są też rośliny wrażliwe na chłody lub inne pasujące do mocno odsłoniętych, wietrznych miejsc. Właśnie o tym wszystkim trzeba pamiętać, myśląc o doborze roślinności – wybierając gatunki zacznij od poznania ich wymagań (warto poczytać o nich w encyklopedii roślin lub w Internecie). Potem dopasuj je do ilości światła w danym miejscu i oczywiście typu gleby. Ogólnie podłoża w Polsce nie należą do najlepszych, co często zniechęca ogrodnika do jakichkolwiek działań, ale proszę nie martw się, ponieważ każdą glebę możesz łatwo poprawić w naturalny

Tradycyjna angielska rabata mieszana w Ogrodzie Bellingham

epresa.pl 8fae9085ee

Ścieżki z naturalnego otoczaka lub klińca są świetnym dopełnieniem rabat bylinowych

W zaciszu grabowego żywopłotu rośliny rosną bujnie, ponieważ są osłonięte od chłodnych wiatrów

sposób, ściółkując ją przekompostowaną materią organiczną i stroniąc od stosowania jakiejkolwiek chemii (która skutecznie zabija życie w glebie). Nawet najbardziej piaszczyste czy gliniaste gleby po kilku latach stosowania takich zabiegów i całkowitego odstawienia herbicydów, fungicydów oraz pestycydów stają się zasobnym, pełnym życia podłożem odpowiednim dla większości roślin kwitnących.

Aby zaoszczędzić sobie czasu i ciężkiej pracy, a przy okazji pomóc przyrodzie, proponuję zapoznać się z uprawą sposobem *no-dig* (czyli bez kopania), ponieważ ta metoda świetnie sprawdza się nie tylko przy zakładaniu ogrodów warzywnych, ale także rabat ozdobnych. Jeśli zakładasz rabatę na trawniku, to wystarczy zaplanować jej kształt, wytyczyć go w terenie, a potem w jego obrębie skosić darń podkaszarką do samej ziemi, przykryć warstwą grubego kartonu (lub kilkoma warstwami gazet) i zasypać 30 cm kompostu (na przykład kompostu z lokalnych zakładów utylizacji śmieci) – po zagęszczeniu do takiego podłoża można wprost sadzić byliny i w ten sposób powstanie rabata zupełnie bez kopania. Natomiast jeśli planujesz założyć rabatę w miejscu, gdzie mogą być wieloletnie, uciążliwe chwasty, to warto je najpierw wykopać za pomocą ogrodowych wideł, do wyrównanej i zagrabionej ziemi posadzić rośliny, a potem całość grubo (około 7 cm) wyściółkować dobrze przekompostowaną materią organiczna np. kompostem ogrodowym lub miejskim, przekompostowaną korą, przekompostowanymi zrębkami, podłożem popieczarkowym lub przekompostowanym obornikiem zwierzęcym od gospodarza czy ze stadniny koni. Pielęgnacja rabat według sposobu *no-dig* po ich założeniu będzie polegała na regularnym ściółkowaniu każdej jesieni zamiast ich przekopywania szpadlem – ściółkowanie nie tylko poprawia strukturę i zasobność gleby, ale także hamuje wzrost chwastów, zatrzymuje wilgoć w podłożu i zapobiega erozji.

Dopasowanie odpowiedniej rośliny do odpowiednich warunków klimatycznych, świetlnych i glebowych będzie najlepszym kluczem do sukcesu przy tworzeniu rabaty ozdobnej. Kolejną istotną sprawą będzie aranżacja w przestrzeni.

Kompozycja musi być…

Bez względu na to, czy planujesz rabaty formalne czy naturalistyczne – aby wyglądały one pięknie to sadzone na nich rośliny należy ułożyć w przyjemne dla oczu kompozycje. Staraj się, aby nie sprawiały one wrażenia płaskich, nudnych i pozbawionych życia – nadawaj im dynamiki i trójwymiarowości łącząc przeróżne pokroje (kształty) oraz wysokości roślin. Przy ogrodach formalnych w sposób bardziej symetryczny w linii lub po okręgu wśród plam bylin posadź punktowe rośliny szczególnie wyróżniające się wielkością lub kolorem, albo zastosuj drewniane lub metalowe konstrukcje typu stożek czy obelisk, które mogą dodatkowo porastać barwne pnącza. W strategicznych miejscach natomiast posadź strzeliste rośliny, takie jak ostróżki czy łubiny.

W przypadku rabat naturalistycznych przy wyborze kompozycji warto popatrzeć jak wyglądają dzikie łąki i w podobny sposób rozplanować roślinność na rabatach: równomiernie rozłożone rośliny kwitnące wymieszane z kilkoma kępkami wyższych traw, trybuli czy sadźca, a cała przestrzeń wypełniona lekkimi jak mgiełka, zwiewnymi trawami typu śmiałek darniowy – i już masz plan nasadzeń!

Świetnym dopełnieniem kompozycji roślinnych i cennym elementem przestrzennym jest też żywopłot, który może latem stanowić tło dla barwnej ferajny roślin, natomiast zimą to właśnie on będzie największą ozdobą rabaty i bezpiecznym schronieniem dla ptaków. Na taki żywopłot polecam przede wszystkim grab, buk lub cis.

Obelisk porośnięty różą i powojem 'Morning Glory' tworzy oryginalny element przestrzenny na rabacie

eprasa.pl 8fae9085ee

Najpiękniejsze rabaty zawsze mają plan

Nauczono mnie tego bardzo dawno temu podczas praktyk studenckich w ogrodach przy zamku Hever Castle w Kent, w Anglii. To zdanie zrobiło na mnie duże wrażenie i od tego czasu starałam się przygotować choćby najprostszy plan (zazwyczaj kolorowe bazgrołki) przed przystąpieniem do sadzenia rabat. Nie zawsze trzymałam się sztywno swoich wytycznych – bo rośliny i ogród to nie cegły i beton – zawsze można je przed samym posadzeniem poprzestawiać! Ale dzięki planowaniu wiedziałam ile i jakich gatunków i odmian potrzebuję, i – co ważniejsze – wiedziałam do czego dążę, a więc końcowy efekt był spójny i harmonijny, a nie przypadkowy. Uwierz mi, że nawet najbardziej naturalistyczne rabaty to czyjaś kompozycja, która została dobrze przemyślana i naniesiona na plan.

Dlatego wiedząc już o przygotowaniu gleby i wyborze odpowiednich dla danego miejsca gatunków koniecznie zrób sobie roboczy plan nasadzeń. Ale czy wiesz już jakiego rodzaju rabaty będą najlepiej pasowały do twojego ogrodu i stylu życia? To są kolejne bardzo ważne pytania, na jakie należy sobie odpowiedzieć: ile czasu mogę poświęcić na pielęgnację moich rabat i jak dobrze znam się na fachu ogrodnika?

Rabaty naturalne są piękne i bardzo łatwe w utrzymaniu

Naturalistyczne rabaty preriowe dla zapracowanych i początkujących

W porównaniu do tradycyjnych rabat ozdobnych, rabaty preriowe wymagają o wiele mniej pielęgnacji oraz podstawowej wiedzy ogrodniczej; są też miododajne oraz atrakcyjne dla motyli i ptaków, a co ważniejsze – piękne przez prawie cały rok! Naturalistyczne rabaty preriowe z zasady składają się z mało wymagających gatunków bylin, takich jak jeżówki, rudbekie, liatry, kłosowce, rozchodnikowce, sadźce, szałwie omszone, kocimiętki oraz z traw ozdobnych typu miskanty, rozplenice, śmiałki i wiele innych. Rośliny te tolerują ubogie gleby (a wręcz lepiej w nich rosną), a więc dokarmianie ich oraz ściółkowanie rabat nie jest potrzebne. Rośliny te mogą znieść trudne warunki pogodowe, na przykład susze, zalania wodą czy silne mrozy. Trudno jest je zniszczyć lub zabić. Są nawet odporne na ślimaki! Wymagają

REKLAMA

Kwiaty, których uprawę polecam każdemu

1 **Groszki pachnące (*Lathyrus odoratus*)** są pięknym dodatkiem do rabat ozdobnych. Kwitną bardzo obficie, a więc przy regularnym ścinaniu będą nie tylko zdobiły rabaty, ale również wnętrza. Groszki wysiewamy wprost do gruntu lub wysadzamy z rozsad na przełomie marca i kwietnia. Prowadzimy je po podporach typu stożki lub wiklinowe wigwamy.

2 **Róże piżmowe (*Ros*)** niezwykle pachną i wielokrotnie obficie kwitną w jednym sezonie wegetacyjnym. Są bardzo odporne na choroby i można je sadzić nawet w miejscach zacienionych. Dzięki swojej odporności oraz naturalnemu pokrojowi świetnie pasują do nasadzeń na rabatach naturalistycznych. Na naszej prerii w The Garden Ogród Bellingham uprawiamy takie odmiany jak 'Nozomi' i 'Rosalita'.

3 **Czosnki ozdobne (*Allium*)** są naprawdę świetnym dodatkiem do rabat ozdobnych w każdym stylu. Można z powodzeniem uprawiać je również w „rabatach w donicach". Uwielbiam łączyć w kompozycjach kwitnący już w maju/czerwcu czosnek aflatuneński (*A. aflatunense*) w odmianach z kwitnącym w lipcu czosnkiem Krzysztofa (*A. christophii*) oraz kwitnącym późnym latem czosnkiem główkowatym (*A. sphaerocephalon*) – dzięki temu nad rozetami liści bylin i zwiewnymi trawami królują charakterystyczne purpurowe kule kwiatostanów przez całe 4 miesiące, a po zaschnięciu nadal są atrakcyjne.

Groszek pachnący pasuje do rabat w każdym stylu, ale wymaga podpór

4 **Sadziec plamisty (*Eutrochium maculatum*)** 'Atropurpureum' jest rośliną, o którą odwiedzający nasz ogród pytają najczęściej. Pomimo tego, że jest to bylina potrzebująca wielu miesięcy na wzrost oraz wytworzenie kwitnących pędów, które w pełni otwierają się dopiero w sierpniu, to w momencie rozkwitu, aż do zimy oszałamia swoim wyglądem. Zachwycają jej obfite baldachowe kwiatostany o fioletowym zabarwieniu oblepione we wrześniu kolorowymi motylami gdy lekko falują na wietrze zwieńczając długie, przewieszające się czasami pędy i górując nad resztą roślinności na rabacie. Bylina łatwa w uprawie, ale nie lubi suszy.

5 **Lilie wspaniałe (*Lilium speciosum*)** są delikatne i skromne, i przez to chyba rzadziej sadzone w ogrodach niż ich bardziej szałowe, azjatyckie kuzynki. A szkoda, ponieważ według mnie mają one bardzo dużo uroku i pasują zarówno do tradycyjnych rabat ozdobnych, jak i do rabat naturalistycznych w stylu preriowym. Szczególnie polecam odmianę *L. speciosum* var. rubrum 'Uchida', która zdobi nasze rabaty w Ogrodzie Angielskim na Kaszubach. Jest to starożytna odmiana pochodząca z Japonii, odporna na chłody, choroby i wirusy. Jej turbanowe kwiaty charakteryzują się niezwykłym zapachem i rozkwitają dopiero pod koniec sierpnia w pięknych kompozycjach z daliami i kwiatami jednorocznymi, jak kosmos oraz kleome.

jedynie raz w roku na wiosnę przycięcia wszystkich obumarłych pędów krótko nad ziemią. I tyle!

Tradycyjne rabaty ozdobne dla bardziej doświadczonego ogrodnika

Takie rabaty wymagają nie tylko więcej czasu poświęconego na pielęgnację, ale również stanowczo większej wiedzy ogrodniczej niż rabaty naturalistyczne. Tradycyjne rabaty ozdobne, aby wyglądały pięknie i satysfakcjonująco, powinny składać się nie tylko z bylin, ale także roślin jednorocznych i dwuletnich, z roślin cebulowych kwitnących wiosną oraz latem, z krzewów, pnączy i roślin wieloletnich wrażliwych na mrozy (dalie, kanny, szałwie mieszańcowe) – takie różnorodne towarzystwo nie jest łatwo ze sobą skomponować, a co gorsza pomieścić na jednej rabacie! Dlatego dodatkową pracą stają się zmiany nasadzeń, np. usuwanie przekwitniętych tulipanów, aby w ich miejsce posadzić rośliny jednoroczne lub dalie. Rytm pracy na takich rabatach jest intensywny i aby zachować ich atrakcyjny wygląd należałoby poświęcać im regularnie czas przynajmniej parę razy w tygodniu. Rutynowe zabiegi będą polegały na ogławianiu przekwitających kwiatów, podwiązywaniu do podpór i kontroli ślimaków (dla porównania gatunki rosnące na rabacie naturalistycznej nie potrzebują ani ogławiania, ani podwiązywania do podpór). Niektóre gatunki trzeba będzie dodatkowo w sezonie przycinać do ziemi (np. bodziszki, kocimiętki, łubiny i ostróżki) i tak jak wspomniałam wcześniej, dosadzać lub usuwać inne. Rabaty takie potrzebują zasobnej, wilgotnej gleby, a więc nie można pozwolić im wiosną czy latem na przesychanie i należy je dokarmiać wiosną naturalnymi nawozami, takimi jak obornik suszony lub granulowany i wióry rogowe albo każdej jesieni grubo ściółkować kompostem.

Naturalistyczne rabaty preriowe wymagają cięcia dopiero wiosną i mogą zdobić ogród przez prawie okrągły rok

Jak nie rabata w ogrodzie, to co?

Brak ogrodu to nie jest żaden problem, ponieważ z powodzeniem możesz sadzić ze sobą byliny i inne rośliny kwitnące w pięknych kompozycjach w donicach, koszach czy skrzyniach na balkonie, na tarasie, na parapecie. Ja osobiście polecam aranżacje naturalistyczne, które są proste w utrzymaniu i przyjemne dla oka. Kompozycje z bylin, takich jak jeżówki i rudbekie posadzone z trawami ozdobnymi i czosnkami ozdobnymi (np. z odmianą 'Purple Sensation' lub czosnkami główkowatymi) będą pasowały do każdej przestrzeni. Do takich zestawów można dodać kocimiętkę czy krwawnik, a na większych balkonach czy tarasach niewielką jabłoń rajską lub dereń biały 'Sibirica', który przy regularnym przycinaniu szczególnie pięknie będzie wyglądał wśród kwitnących traw zimą i wczesną wiosną. Pielęgnacja „rabat w donicy" będzie polegała przede wszystkim na podlewaniu i utrzymaniu podłoża w jak najlepszym stanie. Dlatego zawsze do takich kompozycji najlepiej wybierać jak największe pojemniki, bo będą wolniej wysychały. Natomiast wypełniając je podłożem pamiętaj, aby dla zachowania w nim życia (w postaci cennych mikroorganizmów) było ono beztrofowe i najlepiej zmieszane z czymś naturalnym, np. z ziemią z kretowisk lub z kompostem ogrodowym. Takie donice regularnie co 2 tygodnie zasilamy płynnym nawozem z hodowli dżdżownic i przycinamy na wiosnę.

eprasa.pl 8fae9085ee

Kolor, smak i aromat PIGWOWCÓW

Te łatwe w utrzymaniu krzewy polecane są do sadzenia nie tylko w ogrodach i na działkach, ale też w zieleni miejskiej czy osiedlowej. Przyciągają uwagę wczesnowiosennym, obfitym kwitnieniem. Są też źródłem aromatycznych owoców, nadających się do wyrobu szlachetnych nalewek i oryginalnych galaretek. **Grzegorz Falkowski**, dyrektor wykonawczy Związku Szkółkarzy Polskich, prezentuje najciekawsze odmiany.

ZDJĘCIA: GRZEGORZ FALKOWSKI (ZSZP), EPITAVI, SHAITH79/DEPOSITPHOTOS, KONKURS ROŚLIN NOWOŚCI ZSZP

„Kwitną niemal całą wiosnę, można z nich formować żywopłoty, a jesienią oferują cenne owoce - niewiele krzewów ma tyle zalet, co pigwowce”

Rodzaj pigwowiec (*Chaenomeles*) reprezentowany jest przez 4 gatunki krzewów, w tym jeden gatunek mieszańcowy; spotkać je można w stanie naturalnym w Azji. Trzy z nich powszechnie uprawia się w Polsce. Są to **pigwowiec japoński** (*C. japonica*), ceniony za wyjątkowo aromatyczne owoce, **pigwowiec okazały** (*C. speciosa*) i **pigwowiec pośredni** (*C. ×superba*) – gatunki oferowane w dziesiątkach odmian ogrodowych o ozdobnych kwiatach i owocach. Jedynym nieuprawianym u nas pigwowcem, z uwagi na niedostateczną wytrzymałość mrozową, jest **pigwowiec wąskolistny** (*C. cathayensis*) – interesujący ze względu na okazałe długie ciernie, wyjątkowo wąskie liście oraz bardzo duże, jajowate owoce, dorastające do 10-15 cm długości. Gatunek ten występuje naturalnie w środkowych Chinach, gdzie osiąga do 6 m wysokości.

Pigwowiec japoński

Pochodzi z Japonii oraz Półwyspu Koreańskiego. Do Europy został sprowadzony w drugiej połowie XIX wieku. Ze względu na łatwość rozmnażania i niewielkie wymagania uprawowe od dawna był powszechnie rozmnażany w krajowych szkółkach, sadzony na działkach, w zieleni miejskiej, ale też na obrzeżach lasów i dróg leśnych, gdzie niekiedy do dziś jeszcze się utrzymuje. Zaletą pigwowca japońskiego jest niski i dosyć szeroki pokrój (dorasta do 1 m wysokości) oraz tworzenie odrostów korzeniowych. Dzięki temu krzew może pełnić rolę rośliny okrywowej. Jego kwiaty są nieduże, średnicy 3-4 cm, zbudowane z 5 płatków w ceglastym kolorze. Rozwijają się na przełomie kwietnia i maja na niedługo przed lub wraz z rozwijającymi się liśćmi.

Nieduże, spłaszczone owoce pigwowca japońskiego mają do 5 cm średnicy, dojrzewają we wrześniu i październiku, są żółte z czerwonymi plamkami. Uznawane są na najbardziej aromatyczne, a uzyskane z nich nalewki uchodzą za najsmaczniejsze. Są także pysznym i wartościowym dodatkiem do herbaty, zastępującym cytrynę, zawierającym bardzo dużo witaminy C. Wśród niewielu odmian ogrodowych szczególnym uznaniem cieszy się litewska odmiana 'Cido' – obficie owocująca, w pełni odporna na mróz.

Pigwowiec japoński

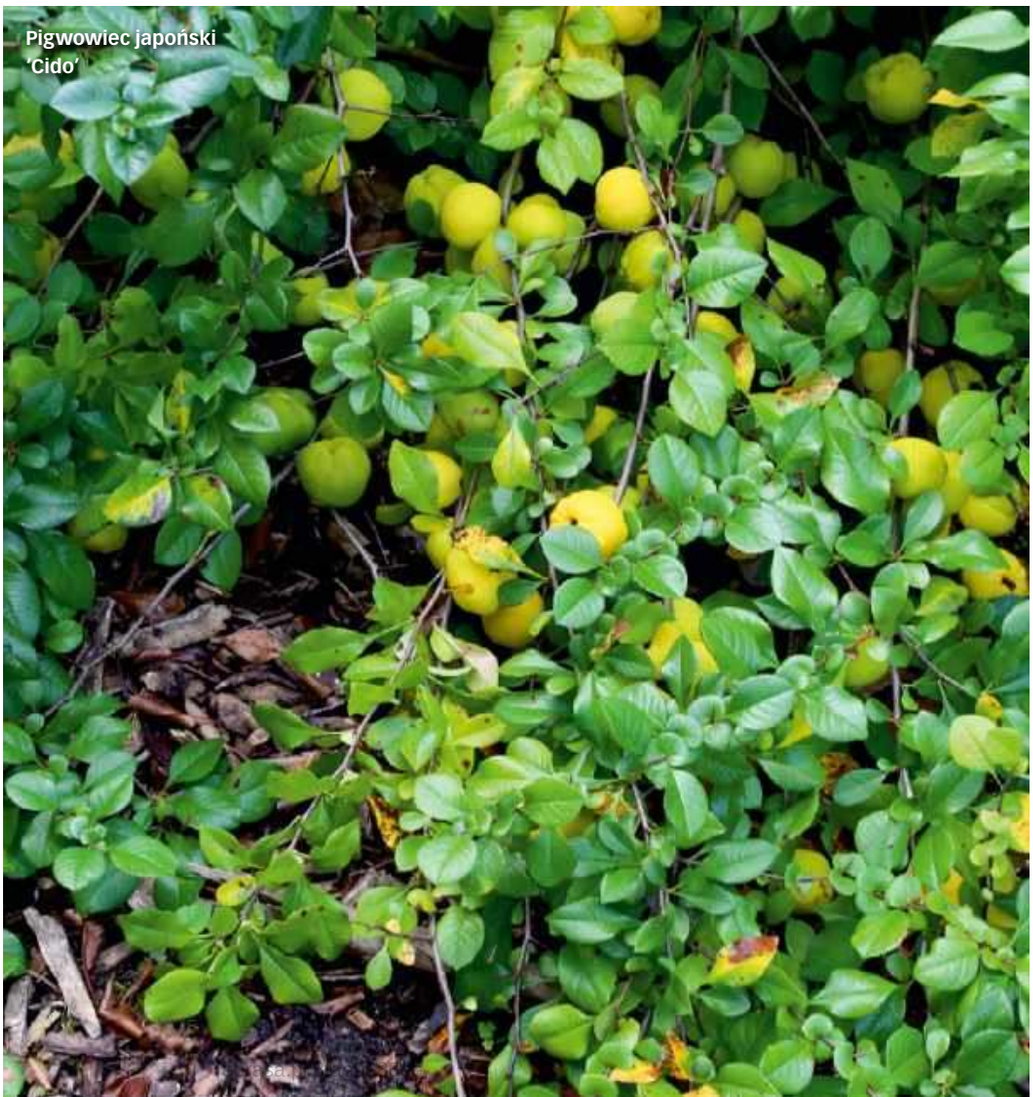
Pigwowiec japoński 'Cido'

Pigwowiec okazały 'Yukigoten'

Pigwowiec okazały 'Nivalis'

Pigwowiec okazały 'Orange Storm'

Pigwowiec okazały 'Kinshiden'

Pigwowiec okazały

W porównaniu do pigwowca japońskiego, pigwowiec okazały jest wyższym krzewem, osiągającym 2-3 m wysokości. Naturalnie występuje w Chinach, Tybecie i Mjanmie (Birmie). Gatunek ten ceniony jest za liczne kultywary ogrodowe o ozdobnych, czerwonych, różowych lub białych kwiatach, a u nowszych odmian także w tonacjach zielonkawych i żółtawych. Jego kwiaty są duże, mają do 5-6 cm średnicy, mogą być półpełne lub pełne. Owoce są dosyć zmienne w kształcie, często z charakterystycznym pępkiem, zielonkawożółte, lekko pachnące; dojrzewają jesienią. U odmian o pełnych kwiatach owoce zawiązują się słabo lub nie powstają w ogóle.

Polecane i sprawdzone w uprawie kultywary o pojedynczych kwiatach to m. in.: 'Nivalis' o czysto białych kwiatach oraz 'Hot Fire', 'Rubra' i 'Simonii' o kwiatach czerwonych. Interesujące są też odmiany pełne, takie jak 'Yukigoten' o żółtokremowym odcieniu płatków oraz 'Kinshiden', której kwiaty mają wyraźny, zielonkawy odcień.

W ostatnich latach w ofercie handlowej szkółek pojawiło się sporo nowych odmian pigwowca okazałego o szerokiej palecie barw kwiatów. Należą do nich uzyskane na Uniwersytecie Stanowym Karoliny Północnej w USA odmiany z serii Storm: 'Orange Storm', 'Mango Storm', 'Pink Storm' i 'Scarlet Storm'. Krzewy te dorastają do 1,5-2 m wysokości, tworzą liczne, sztywne, szeroko rozrastające się pędy pozbawione cierni oraz ciemnozielone, eliptyczne liście. Kwitną obficie na zeszłorocznych pędach pod koniec kwietnia i na początku maja, po rozwinięciu pierwszych liści. Ich kwiaty są bardzo efektowne, duże, o intensywnych barwach, pełne; dopiero po całkowitym otwarciu ukazują nieliczne, żółte pręciki. Rośliny powtarzają kwitnienie wczesnym latem. Nie zawiązują owoców. Odmiana 'Orange Storm' zadebiutowała w Polsce w 2017 r. – została zgłoszona do Konkursu Roślin Nowości międzynarodowej wystawy „Zieleń to Życie" w Warszawie.

eprasa.pl 8fae9085ee

Uprawa i wymagania

Pigwowce nie mają specjalnych wymagań uprawowych. Dobrze rosną na większości przeciętnych gleb ogrodowych o lekko kwaśnym lub obojętnym pH. Wykazują wysoką odporność na suszę. Znoszą półcień, ale sadzone na stanowiskach słonecznych kwitną i owocują bardziej obficie. Są odporne na mróz, bardzo rzadko przemarzają.

Rośliny tworzą długopędy oraz krótkopędy, na których latem zawiązują się pąki generatywne, z których wiosną kolejnego roku rozwiną się kwiaty. Większość kwiatów tworzy się wewnątrz krzewów, gdzie na starszych gałązkach znajduje się więcej krótkopędów, natomiast na zeszłorocznych przyrostach rozwijają się liście. Lekkie przycięcie krzewów (skrócenie długopędów) nie osłabia kwitnienia. Krzewy pigwowców zresztą doskonale znoszą przycinanie, a odmiany silnie rosnące mogą być wykorzystywane do tworzenia niewysokich żywopłotów.

Problemem niekiedy spotykanym w uprawie pigwowców, zwłaszcza przy niesprzyjającej, deszczowej aurze, może być występowanie chorób powodujących plamistość liści, które zwalcza się, stosując dostępne w handlu fungicydy.

Wykorzystanie owoców

Owoce pigwowców są bardzo twarde, ich miąższ jest cierpki, kwaśny. Nie nadają się do spożycia w stanie surowym. Po zerwaniu długo zachowują świeżość i dobrze się przechowują. O ich dojrzałości świadczą brązowe nasiona oraz delikatnie lepka skórka. Zawierają wiele cennych składników odżywczych – pektyn (dwukrotnie więcej niż jabłka), polifenoli, witaminy C (siedmiokrotnie więcej niż cytryny), kwasów organicznych, soli mineralnych i błonnika.

Sok z pigwowca może zastąpić sok z cytryny. Z owoców można robić nalewki, syropy, galaretki oraz wytrawne konfitury – stanowiące doskonały dodatek do potraw mięsnych. Owoce przed przetworzeniem należy oczyścić z nasion, co ze względu na ich dużą twardość, nie jest łatwym zadaniem.

Pigwowiec pośredni 'Cameo'

Pigwowiec pośredni 'Hollandia'

Pigwowiec pośredni

To mieszaniec pigwowca japońskiego i okazałego o cechach pośrednich. Gatunek ten liczy najwięcej odmian ogrodowych, różniących się tempem wzrostu i kolorystyką kwiatów. Krzewy tworzą cierniste, silnie rozgałęzione pędy, w zależności od odmiany dorastają od 0,5 do 2 m wysokości. Ich liście są zielone, błyszczące, zaopatrzone są w przylistki. Kwiaty rozwijają się przed lub wraz z rozwijającymi się liśćmi, mają od 3 do nawet 7 cm średnicy. Kuliste owoce mają wyraźne żebrowanie, po dojrzeniu są zielonożółte, pachnące. Dojrzewają we wrześniu, długo utrzymując się na pędach.

Wśród licznych odmian szczególnie wartościową jest 'Crimson and Gold', wyróżniona w Wielkiej Brytanii prestiżową nagrodą Award of Garden Merit (AGM). Roślina ta charakteryzuje się dosyć wolnym tempem wzrostu, dzięki czemu nadaje się do sadzenia w małych, przydomowych ogrodach. Docelowo osiąga około 1 m wysokości przy nieznacznie większej średnicy. Jej kwiaty są duże, płatki szerokie, ciemnoczerwone, pręciki złociste. Jesienią ozdobą krzewów są złociste owoce. Inne polecane odmiany to: 'Cameo' (kwiaty łososiowe), 'Hollandia' i 'Nicoline' (kwiaty czerwone), 'Colour Trail' (jednocześnie na krzewie występują kwiaty jasno i ciemnoróżowe), 'Jet Trail' (kwiaty białe), 'Orange Trail' kwiaty pomarańczowe, 'Pink Lady' (kwiaty różowe).

eprasa.pl 8fae9085ee

Pigwowiec pośredni 'Crimson and Gold'

Artykuł powstał we współpracy ze Związkiem Szkółkarzy Polskich. Więcej informacji o roślinach i ich producentach uzyskać można na: www.e-katalogroslin.pl lub: www.zszp.pl i pod numerem telefonu: 22 435 47 22.

REKLAMA

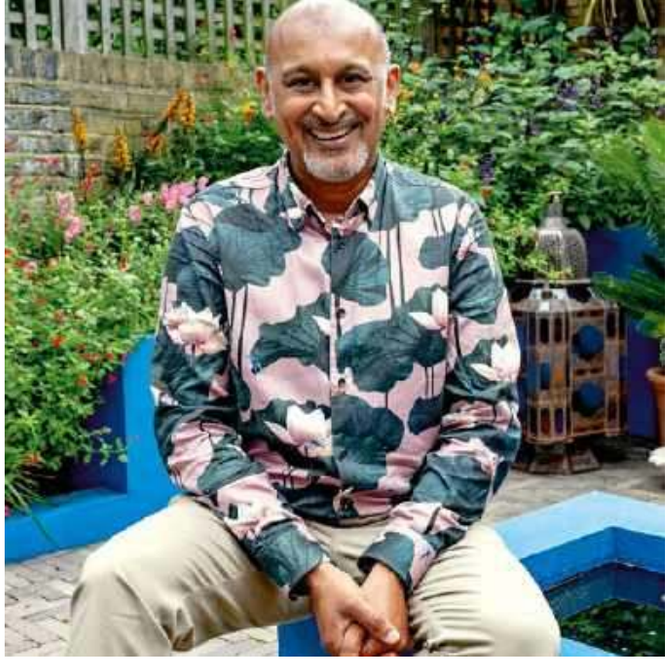

„Ogród, który przeniesie cię w inny wymiar”

Projektant ogrodów **Manoj Malde** zamienił malutkie miejskie podwórko w kolorową oazę

Zdjęcia: Paul Debois

Kiedy Manoj Malde został poproszony o przekształcenie ogródka w Kentish Town w Londynie, wiedział, że czeka go wyzwanie. Jednak to właśnie jego zamiłowanie do odważnych kolorów i egzotycznych roślin umożliwiło ożywienie tej nieustawnej działki.

Jego klientka zażyczyła sobie kolorów i roślin, które będą przywodzić jej na myśl dzieciństwo w Teheranie, oraz nadania kompozycji śródziemnomorskiego charakteru. Ogród jest mały: ma 4,75 m w najszerszym miejscu i długi, wąski fragment z boku. Z drugiej strony jest zaciszny, a dzięki położeniu w mieście utrzymuje się w nim wyższa temperatura. Tak osłonięta działka wiąże się jednak z dużą ilością cienia, mimo że ma wystawę południową. Manoj musiał starannie dobrać rośliny, aby dobrze rosły, a jednocześnie były kolorowe i pachnące.

– Moją pasją są śródziemnomorskie rośliny i kolory. W tym miejscu chodziło o stworzenie namiastki śródziemno-

Przedtem

1 **Istniejący mur został zwieńczony drewnianymi deskami, aby zapewnić dyskrecję i stanowić podporę dla jaśminu gwiazdkowego.**

2 **Duże donice i dekoracje, takie jak ta marokańska latarnia, sprawiają, że przestrzeń wydaje się większa**

3 **Ławy w kontrastujących kolorach, niebieskim i pomarańczowym, służą do siedzenia i rozmowy; dodatkowo kryją w sobie schowki**

TEKST: ADAM DUXBURY

prasa.pl 8f4e9085ee

eprasa.pl 8fac9085

morskiego ogrodu – wyjaśnia. Róże, zimozielony jaśmin i lawenda zapewniają zapach i sprowadzają zapylacze, a wielołodygowa, przypominająca palmę kordylina australijska tworzy wakacyjny nastrój.

Klientka Manoja chciała też, aby w ogrodzie można było odpoczywać i przyjmować gości, więc umieścił w nim dużo ław. Ich oparciami są ściany wysokich rabat. Sprytnie aranżując przestrzeń, zmieścił w niej fontannę, plenerową kuchnię, ogródek ziołowy, a nawet miniszklarnię. Sprawia to, że ogród jest i praktyczny, i piękny. Stanowi przedłużenie pomieszczeń wewnątrz domu.
– Ogród przenosi w inny wymiar, szczególnie dzięki połączeniu odważnych kolorów i dźwięku płynącej wody – mówi Manoj.

Jaki ogród chciałeś stworzyć?
Jako architekt krajobrazu przyjmuję wytyczne klienta, ale zawsze staram się przekraczać jego oczekiwania. Chciałem stworzyć ogródek, który byłby nowoczesny i kolorowy, wywołując wrażenie, że to kolejne pomieszczenie domu.

❶ Kordyliny trudno było przenieść do ogrodu, ale dodały pionowego wymiaru i egzotycznego charakteru
❷ Nie każda donica potrzebuje rośliny. Manoj zademonstrował to dzięki trzem ponadczasowym amforom

eprasa.pl 8fae9085ee

Przedtem

Czym się inspirowałeś?
Klientka życzyła sobie koloru. Już podczas pierwszej wizyty wiedziałem, co chcę tutaj stworzyć, ale martwiłem się, czy mój pomysł nie wyda się zbyt radykalny.

Moją inspiracją był Ogród Majorelle Yves'a Saint Laurenta w Marrakeszu. Odwiedziłem go kilka lat temu i byłem zachwycony charakterystycznym, intensywnym kolorem niebieskim z żółtymi akcentami w postaci kutych, metalowych ozdób. Gdy prezentowałem pomysły, mojej klientki nie trzeba było przekonywać. Spodobały się jej! Zaufała mi i dała wolną rękę.

Co było najtrudniejsze przy tworzeniu ogrodu na tak małej powierzchni?
Do działki nie ma dostępu z boku. Wszystko trzeba było wnosić i wynosić przez wnętrze domu. Największe wyzwanie przyszło, gdy przywieziono trójgłową kordylinę australijską. Rośliny były przepiękne, ale bardzo duże – ich bryły korzeniowe także.

Nie wiedziałem, jak przenieść je przez dom i niczego nie uszkodzić. Zdjęliśmy więc z korzeni donice i tyle ziemi, ile tylko zdołaliśmy, aby ładunek był mniejszy. Cierpliwie przemieszczaliśmy rośliny przez dom do ogrodu na tyłach, aż w końcu się udało.

1 Chociaż ta część ogrodu jest długa i wąska, Manoj sprytnie ją rozplanował. Dodał kuchnię plenerową, miniaturową grządkę z ziołami i warzywami oraz małą szklarnię, w której właścicielka może przygotować rozsadę

2 Ważnym wymaganiem był szum płynącej wody, który przywołuje u właścicielki domu wspomnienia z dzieciństwa

eprasa.pl 8/ae

❶ **Większość roślin mieści się w dwóch podwyższonych rabatach i grupach donic. Mimo to w ogrodzie nie brakuje uroczych kwiatów szałwii 'Royal Bumble', czystka 'Silver Pink' i naparstnicy kanaryjskiej.**
❷ **Kontrastujące panele zdobią ogród kolorem przez cały rok**

Udało ci się zmieścić wiele na bardzo małej powierzchni. Co robić, aby jak najlepiej wykorzystać mniejszy ogród?
Klucz to planowanie na przyszłość. Koniecznie trzeba się zastanowić do czego ogród ma służyć. W ciasnej przestrzeni musimy także tworzyć iluzje. Sposobem na to nie jest wtłaczanie tam wielu elementów. Użyjmy mniejszej liczby większych, które wywrą większe wrażenie.

Dla wielu z nas ogród to miejsce przesiadywania, wypoczynku i spotkań. Warto też pomyśleć, jakiej posadzki użyto w pomieszczeniach. Stosując ten sam materiał lub kolor w ogrodzie, można stworzyć złudzenie większej powierzchni. Nawet zabieg umieszczenia elementów na różnych wysokościach wysyła wzrok gościa w podróż po ogrodzie.

Jak zachować prywatność w ogrodzie, do którego sąsiedzi zaglądają z góry?
W gęstej zabudowie miejskiej dyskrecja zawsze jest problemem. Warto sadzić drzewa, aby zasłonić budynki. Dobre są drzewa formowane w palmety, bo zapewniają osłonę, ale nie zabierają światła. Ja lubię między innymi grab pospolity lub rośliny zimozielone, takie jak ostrokrzew 'Nellie R. Stevens' czy laurowiśnia iberyjska. Wyniesione rabaty sprawią, że rośliny sięgną wyżej. Jeśli miejsca do siedzenia stworzysz pod pergolami lub żaglami, strefa wypoczynku będzie dyskretna.

Jak wybrałeś rośliny odpowiednie do tego ogrodu?
Czerpałem z pasji do śródziemnomorskiej roślinności i kolorów, ale oczywiście musiałem wziąć pod uwagę rodzaj gleby, wystawę, cień rzucany przez otaczające budynki i specyficzny mikroklimat ogrodu.

Dla zapachu użyłem róż, jaśminu i lawendy. Mimo że kordyliny były trudne do dostarczenia, to ponieważ wyglądają jak palmy, były konieczne do uzyskania pożądanego przez nas efektu. W procesie selekcji ważne były też formy liści i kolory kwiatów.

Co najbardziej lubisz w tym ogrodzie?
Moją ulubioną rzeczą jest uczucie, jakie mam, gdy do niego wchodzę. Czuję się, jakbym po prostu przechodził do kolejnego pokoju. Otwierając drzwi do ogrodu, widzisz porcelanowe płytki ułożone we wzór niemal przypominający dywan. To jest dokładnie to wrażenie, jakie chciałem uzyskać.

● *Manoj Malde był dyrektorem kreatywnym w branży mody. Obecnie jest projektantem ogrodów wyróżnionym przez RHS Chelsea. Odwiedź* ***www.couturegardens.co.uk***

eprasa.pl 8fae9085ee

Pełna gama
produktów do ogrodu!

Zapraszamy do oglądania serii filmów instruktażowych „z Plantą w ogrodzie".

Na kanale YouTube systematycznie umieszczamy nowe filmy, subskrybcja pozwoli Wam być na bieżąco!

Zeskanuj QR kod!

z Plantą w ogrodzie!

Mieszanki traw, nawozy, **cebule kwiatowe,** podłoża, **agrotekstylia,**
kamienie ogrodowe, **nasiona,** akcesoria ogrodnicze

Planta Sp. z o. o., ul. Wyszyńskiego 16a, 33-100 Tarnów, biuro@planta.pl www.planta.pl

eprasa.pl 8fae9085ee

“To moja mała, spokojna oaza w samym środku miasta”

Odkryj, jak jedna z czytelniczek przekształciła miejski ogród w relaksujące schronienie za pomocą odważnych nasadzeń i dlaczego znalazła się w finale konkursu Ogrody Roku 2020

ZDJĘCIA SARAH CUTTLE **TEKST** ADAM DUXBURY

Lorrie Orawe, Dorset

Lorrie wypełniła małą działkę dużymi roślinami, co daje złudzenie przestronności

Bridport to tętniące życiem nadmorskie miasteczko w Dorset. Słynie z antykwariatów. Lorrie Orawe również zajmuje się antykami, ale znajduje też czas, by tworzyć stylowy ogród, który jest spokojnym buforem między jej domem a resztą świata. Skręćcie z chodnika w jej frontową bramę, a zostaniecie przeniesieni do tajemniczego ogrodu otoczonego wysokimi palmami i kształtowanym żywopłotem. Szumiąca fontanna, kręta ścieżka i ciekawy, powtarzalny rytm nasadzeń oszukują zmysły, abyście uwierzyli, że jesteście w znacznie większym ogrodzie. Lorrie sprawiła, że maleńka przestrzeń jest intrygująca, ale pozostaje oazą spokoju dla właścicielki i jej partnera Michaela.

„To ogród kompletny. Jestem zachwycona różnorodnością faktur i detalami. Można się w nim odciąć od zgiełku ulicy. Prawdopodobnie przyciąga mnóstwo zwierząt".
Kate Gould, sędzia konkursu

Jak wyglądał ogród, kiedy się wprowadziliście?
Tak naprawdę nie było tu nic poza kamelią i lilakiem. Przed naszym przyjazdem trwała tu budowa, więc ogród został zrujnowany, zostało w nim sporo gruzu. Postanowiliśmy całkowicie go opróżnić. Wykopaliśmy wszystko i przesunęliśmy bramę na obecne miejsce, aby ułatwić wchodzenie. Wymyśliliśmy ścieżkę w kształcie litery V. Wydzieliła miejsca do obsadzenia i sprawiała, że zwykły spacer stał się interesujący. Musieliśmy też zbudować oranżerię. Poprzednią sklecono ze starych okien i przypadkowych kawałków drewna. Nie chcę użyć słowa „zdezelowana", ale niewiele brakowało.

Plan ogrodu

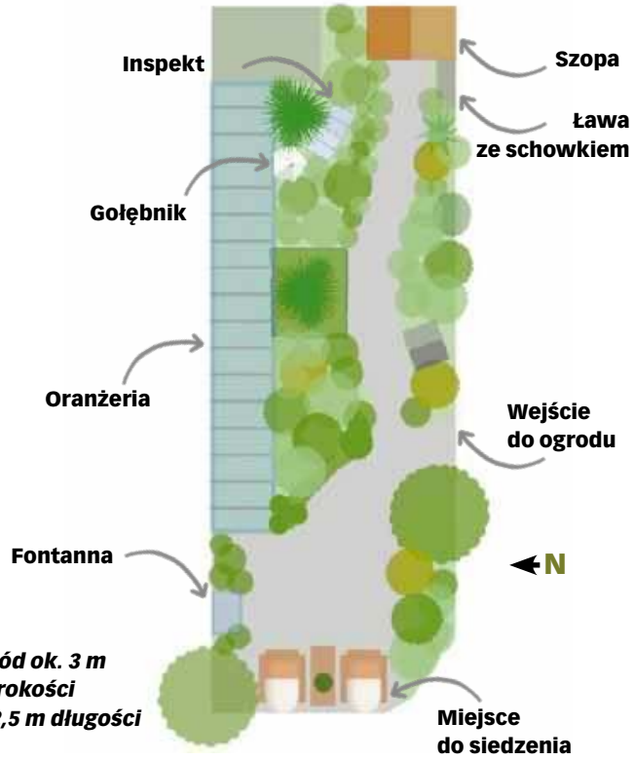

Ogród ok. 3 m szerokości x 12,5 m długości

Jak stworzyłaś ogród, który widzimy dzisiaj?
Mój poprzedni ogród był duży, więc spodobało mi się wyzwanie urządzenia małej przestrzeni. Jednak uwielbiam olbrzymie rośliny! Na początek chciałam nadać ogrodowi strukturę, aby miał porządny szkielet. Posadziłam więc bukszpanowy żywopłot i drzewa. Ponieważ to nasz jedyny ogród, w dodatku znajdujący się od frontu, chcę aby wyglądał dobrze przez cały rok. Gdy struktura została określona, bawiłam się nasadzeniami w środku. Ostatnio trochę zmieniałam styl. Zawsze używałam bieli i błękitu, czasem żółci, a w ostatnim okresie zachwyciły mnie kolory klejno-

PLAN OGRODU: GUY BENNINGTON

eprasa.pl 8fae9085ee

tów. W każdym razie głównym zamysłem było stworzenie dla nas małej, spokojnej oazy w samym środku miasta.

Dlaczego zdecydowałaś się na utrzymanie kolorystyki w zieleni?

Lubię kwiaty i kolory, ale nie jest to moja największa pasja. Jeśli puścisz mnie wolno w sklepie ogrodniczym, wrócę z naręczem paproci i host. Tutaj zaczęłam od drzew, które stały się punktami orientacyjnymi. Pomagają również podkreślić prawie tropikalny charakter ogrodu, który pasuje do klimatu południowego wybrzeża. Podoba mi się, że dominują tu zielenie – ich różne faktury i kształty.

Inspirację znajduję w różnych trendach, ale najbardziej kocham stare, formalne ogrody – stąd bukszpan i cały układ. Dzięki nim odzyskujemy też ważną dla nas prywatność.

Czy tworzenie małego ogrodu było dla ciebie wyzwaniem?

Postrzegałam to jako wymagające, ale inspirujące. Miałam w głowie listę ulubionych od dawna roślin, a musiałam zmieścić je w miejscu, które było dziesięć razy mniejsze od mojego poprzedniego ogrodu. Potrzebowałam trochę czasu, aby zmniejszyć tę ilość i zrozumieć, co sprawdzi się w mniejszej przestrzeni. Wciąż możesz mieć wiele roślin. Jednak wybierając określone gatunki i sadząc je w całym ogrodzie, tworzysz rytm. Właścicielom mniejszych ogrodów radziłabym po prostu iść w rozmiar. Sadzić duże rośliny i używać wielkich donic. Nie należy wypełniać ogrodu mnóstwem małych, wybrednych okazów. Lepiej posadzić najwyższe z możliwych roślin, dzięki czemu ogród wyda się większy. Innym pomysłem jest wybranie koloru i trzymanie się go. Wszystkie moje donice są w kolorze terakoty. Mogłyby być też białe lub dowolnej innej barwy. Ważne, aby wszędzie była taka sama, a ogród będzie wyglądał przestronnie i spójnie.

Twój ogród jest tuż przy ulicy – jak stworzyć poczucie prywatności?

Ludzie zawsze zaglądają przez płot! To dziwne uczucie. Mój poprzedni ogród był ukryty i nikt

1. Siedziska schowano w zacisznym narożniku, więc Lorrie i Michael mogą spokojnie odpocząć w ogrodzie.
2. Lorrie wybrała głównie zielone rośliny, kontrastujące ze sobą fakturą i kształtami. Połączyła też nasadzenia formalne z luźniejszymi. To technika, która nadaje małej przestrzeni ciekawy charakter.
3. Widząc ogród Lorrie z ulicy, przechodnie często się zatrzymują. Łatwo zrozumieć, dlaczego!
4. Choć ogród jest niewielki, to starannie dobrane obiekty (zarówno ozdobne, jak i użytkowe) są jego najważniejszymi punktami.

eprasa.pl 8fae9085ee

❶ Lorrie traktuje ogród jak jedno z pomieszczeń w domu. Do pomalowania szopy, oranżerii i ogrodzenia wybrała dopełniające się kolory w spokojnych odcieniach.
❷ Kompaktowa fontanna to dowód na to, że nawet w bardzo małych ogrodach można zmieścić wszystko, o ile dobrze się to zaplanuje.
❸ Oranżeria jest wąska, ale można z niej podziwiać cały ogród. Pełni również funkcję szklarni.

o nim nie wiedział. Tu jest zupełnie inaczej. Właściwie cieszę się, że ludzie widzą i doceniają moją pracę. Jednak, aby zapewnić prywatność, posadziłam wiele zimozielonych krzewów i roślin, które dodają ogrodowi zwartości przez cały rok. Obecnie dużo się mówi o ogrodach jako „zewnętrznych pomieszczeniach". Zawsze uważałam, że ogród jest częścią domu i tak należy go traktować. Moje podwórko ma wyglądać równie ładnie jak mój salon, jeśli przyjmuję gości lub nawet gdy zagląda do środka nieznajomy.

Jak korzystałaś z ogrodu podczas lockdownów?

Podczas pierwszego, przez pierwsze kilka miesięcy, było to interesujące doświadczenie. Bardzo dokładnie przyjrzałam się roślinom. Obserwowałam, co robią i czy są szczęśliwe na swoich stanowiskach. Myślę, że zyskałam intymną znajomość mojego ogrodu. To było pożyteczne ćwiczenie. Uważam, że obserwacja jest wspaniałą nauczycielką.

Ogród jest również bardzo ważny dla mojego zdrowia. Poważnie choruję na artretyzm. Nie lubię o tym mówić, ponieważ jest to ten rodzaj choroby, która może sprawić, że będziesz tylko się użalać i nic nie robić. Jednak autentyczna pasja ogrodnicza jest świetna dla mojej psychiki. Praca mnie pochłania, a w dniach, kiedy odczuwam wielki ból, tego właśnie potrzebuję. Mogę nie mieć ochoty wyjść do sklepu, ale zawsze starcza mi chęci na podłubanie w ogródku. Nie byłabym szczęśliwa bez ogrodu i po prostu bez roślin. Nawet gdybym miała tylko oranżerię – w której ostatnio uprawiam paprykę i sałatę – znalazłbym wiele do zrobienia, a to byłoby nadal pożyteczne dla mojego zdrowia.

Co powiedziałabyś osobom, które nie wiedzą, czy zgłosić się do konkursu?

Nie wahajcie się! Podobało mi się całe to doświadczenie, od sesji zdjęciowej po oczekiwanie na wizytę sędziego. Było bardzo wesoło. Życzę powodzenia następnym uczestnikom konkursu!

pl.8fae9085ee

prenumerata

Zaprenumeruj magazyn Gardeners'World. Edycja Polska, a zawsze dostaniesz najnowszy numer wprost do Twojej skrzynki!

Do 5* wydań gratis

* Cena prenumeraty rocznej wynosi 161,10 zł. Przy zamówieniu prenumeraty dwuletniej w cenie 268,50 zł oszczędność wynosi równowartość pięciu wydań Gardeners'World.

Wszystkie opcje prenumeraty i e-prenumeraty znajdziesz na stronie

www.UlubionyKiosk.pl

prenumerata@avt.pl
AVT-Korporacja sp. z o.o., ul. Leszczynowa 11, 03-197 Warszawa,
konto 18 1050 1012 1000 0024 3173 1013

eprasa.pl 8fae9085ee

Wiosenny kolor w okamgnieniu

Najszybszym i najłatwiejszym sposobem na wiosenną radość w ogrodzie jest obsadzenie kwiatami donicy. Czy dysponujesz cienistym zakątkiem, czy rozświetlonym patio, mamy dla ciebie rozwiązanie.

TEKST I PROJEKTY BOB PURNELL **ZDJĘCIA** JASON INGRAM

eprasa.pl 8fae9085ee

Niewymagające piękności

1. 1 x Floks szydlasty 'Early Spring Lavender'
2. 1 x Floks Douglasa 'Crackerjack'
3. 1 x Skalnica 'Apple Blossom'
4. 1 x Czerwiec (*Scleranthus biflorus*)
5. 1 x Macierzanka 'Bressingham'
6. 1 x Rojnik pajęczynowaty 'Rubrum'
7. Cynkowa misa o średnicy 25 cm, cena ok. 17 £ w centrach ogrodniczych

Jeśli często zapominasz o podlewaniu, to odporne na suszę, łatwe w pielęgnacji rośliny alpejskie są dla ciebie idealne. Ta kompozycja z niskich roślin tworzy uroczy miniaturowy krajobraz. Jest wystarczająco mała, aby móc ustawić ją na stole i podziwiać misterne detale. Przytnij floksy i skalnicę po kwitnieniu – zostaną miękkie i miłe w dotyku poduszki liści.

Wiosenne obsadzanie doniczek

1 Wybierz pojemnik z otworami w dnie. Napełnij go w dwóch trzecich beztorfowym podłożem uniwersalnym, a następnie lekko ugnieć. Dodaj żwiru, żeby poprawić przepuszczalność ziemi.

2 Rozplanuj rośliny w odpowiednich miejscach: wyższe pośrodku lub z tyłu, a niższe i zwisające – przy krawędziach. Zostaw przerwy między roślinami alpejskimi, ale pozostałe posadź ciasno dla natychmiastowego efektu.

3 Wyjmij sadzonki z doniczek rozsadowych i zaczynając od tyłu lub od środka, odpowiednio rozmieść rośliny. Ujmij lub dołóż podłoża pod roślinami, aby wszystkie znalazły się na tym samym poziomie – 2-3 cm poniżej krawędzi doniczki.

4 Wypełnij luki ziemią i docisnij ją palcami. Do doniczki z roślinami alpejskimi wsyp dekoracyjny żwirek. Podlej, aby podłoże osiadło. Później podlewaj wtedy, gdy 3 cm wierzchniej warstwy ziemi będzie suche.

eprasa.pl 8fae9085ee

Rozjaśnij cień

1. 2 x Brunnera wielkolistna 'Jack Frost'
2. 1 x Skalnica cienista 'True London Pride'
3. 1 x Epimedium wielkokwiatowe 'Lilafee'
4. 1 x Funkia 'Blue Mouse Ears'
5. 1 x Dąbrówka rozłogowa 'Burgundy Glow'
6. Owalna metalowa balia z uchwytami, 43 cm x 31 cm, 19,99 £, www.crocus.co.uk

Ten kwintet wytrzymałych bylin zachwyca delikatnymi kwiatami i atrakcyjnymi liśćmi nawet w cienistym kącie. Najlepiej umieścić donicę tak, aby zwiewne kwiaty były oświetlane migającymi snopami wiosennego światła. Kompozycja stopniowo będzie się rozrastać, więc można ją dzielić i sadzić rośliny w kolejnych donicach lub ogrodzie.

eprasa.pl 8fae9085ee

Pięknie i praktycznie

1. 1 x Mieszanka wiosennych sałat
2. 1 x Burak 'Boltardy'
3. 1 x Szpinak 'Lazio'
4. 1 x Szczaw zwyczajny
5. 1 x Bratek 'Beaconsfield'
6. 2 x Szałwia lekarska 'Purpurascens'
7. Drewniana skrzynka na zioła, 25 cm x 35 cm, 9,99 £, www.apta.co.uk

Ta liściasta kompozycja przyda się jako baza do sałatek w cieplejsze dni. Nawet kwiaty bratków są jadalne, pod warunkiem, że sadzonki uprawiano organicznie. Często obrywaj zewnętrzne liście sałaty, aby produkowała je aż do lata. Sałatę, buraki, szpinak i szczaw można kupić jako sadzonki, ale łatwo je również uzyskać z własnego siewu.

eprasa.pl 8fae9085ee

Słoneczny dzień

1. 2 x Żurawka 'Ginger Ale'
2. 1 x Floks kanadyjski 'Chattahoochee'
3. 1 x Lak 'Apricot Twist'
4. 3 x Tojeść rozesłana 'Aurea'
5. 1 x Bodziszek (*Geranium* x *antipodeum*) 'Purple Passion'
6. Gliniana donica o średnicy 38 cm, 19,99 £, www.woodlodge.co.uk

Rozweselenie – gwarantowane. Ta dynamiczna kombinacja olśniewających kolorów przy odrobinie starania przetrwa wiele tygodni. Każdy element można łatwo przesadzić latem do ogrodu lub do innych donic, co dodaje kompozycji wartości.

Żurawki są doskonałymi całorocznymi roślinami doniczkowymi. Wieloletni lak będzie dobrze rósł w słonecznym miejscu, w przepuszczalnym podłożu. Tojeść rozesłana nadaje się do wiszących doniczek.

Gdzie kupić

Jeśli nie możesz dostać się do centrum ogrodniczego, używane przez nas rośliny możesz zamówić online lub telefonicznie z dostawą do domu. Takie sadzonki bywają nieco mniejsze niż te, które kupuje się w sklepie ogrodniczym, ale dzięki odpowiedniej pielęgnacji szybko rosną.

- **www.bethchatto.co.uk**
- **www.claireaustinhardyplants.co.uk**
- **www.crocus.co.uk 01**
- **www.heucheraholics.co.uk**
- **www.suttons.co.uk**

Więcej:
www.gardenersworld.com/plant-suppliers

ODWIEDŹ
www.gardenersworld.com/pots-containers
i poznaj więcej pomysłów na obsadzenie pojemników

epresa.pl 8fae9085ee

„Ścienny kwietnik daje możliwość uprawy mnóstwa roślin i odmieni puste ogrodzenie"

Zazieleń swoje ściany

Zyskaj dodatkową przestrzeń do uprawy oraz odmień swoje ściany i płoty z poradnikiem Nicka Bailey'a na temat tworzenia prostych żywych ścian.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

W ogrodnictwie na małej powierzchni liczy się każdy centymetr, ale twoja przestrzeń do uprawy nie sprowadza się tylko do metrów kwadratowych ziemi. Każdy ogród, niezależnie od tego jak mały, ma przestrzeń wertykalną – może to być ściana lub plot – gotową do zapełnienia jej roślinami.

Ścienny kwietnik daje możliwość uprawy mnóstwa roślin i odmieni puste ogrodzenie. Takie kwietniki mają różne formy: od kosztownych profesjonalnych „zielonych ścian" z systemem nawadniania aż do prostych, mocowanych do ścian materiałowych kwietników czy plecionych plastikowych kieszonek.

Te proste w montażu systemy kieszonkowe pozwalają nawet najbardziej niedoświadczonemu ogrodnikowi pielęgnować swoją własną zieloną ścianę i uprawiać całą gamę roślin, począwszy od barwnych roślin jednorocznych po aromatyczne zioła. Są także idealne do uprawy roślin jadalnych w pobliżu wejścia do kuchni lub rozjaśniania ścian patio, gdzie nie ma ziemi przy podstawie. Teraz jest świetny czas na ich obsadzenie.

Będziesz potrzebować

1. Turzycy oszimskiej (*Carex oshimensis*) 'Evergold'
2. Bluszczu pospolitego (*Hedera helix*) o pstrych liściach
3. Żurawki (*Heuchera*) 'Indian Summer Cranberry'
4. Szałwii lekarskiej (*Salvia officinalis*) 'Purpurea'

Dodatkowo

- Beztorfowego podłoża uniwersalnego (bez ziemi) z dodatkiem wolno działającego nawozu
- Płynnego uniwersalnego nawozu
- Kieszonkowego ściennego kwietnika
- Wiertarki, wiertła udarowego, kołków rozporowych, wkrętów

Mocowany na ścianie system kieszonkowy pozwala na uprawę całej gamy roślin nawet w najmniejszych przestrzeniach

„Te proste w montażu systemy kieszonkowe pozwalają nawet najbardziej niedoświadczonemu ogrodnikowi pielęgnować swoją własną zieloną ścianę."

Jak posadzić rośliny w ściennym kwietniku

1 **Podłoże** Rodzaj podłoża zależeć będzie od tego, jakich roślin zamierzasz użyć, jednak staraj się korzystać z podłoża bez torfu, uniwersalnej mieszanki bez ziemi i z dodatkiem wolno działającego nawozu. Zamocuj kwietnik na stabilnej ścianie lub płocie i uzupełnij każdą przegrodę podłożem do około 3/4 wysokości.

2 **Sadzenie** Włóż rośliny do kieszonek, dociskając podłoże wokół korzeni. Upewnij się, że po posadzeniu poziom podłoża w kieszonce znajduje się około 3 cm poniżej krawędzi. Zapewni to bardziej efektywne podlewanie i mniejsze wymycie podłoża.

3 **Podlewanie** Mając już kwietnik obsadzony roślinami, najwyższy czas na ich solidne podlanie. Zalanie kwietnika wodą nie tylko sprawi, że ziemia osiądzie, ale też zapewni dobry kontakt korzeni z podłożem, dzięki czemu rośliny szybciej się przyjmą.

4 **Pielęgnacja** Podlewaj kwietnik regularnie w ciągu całego sezonu tak, aby podłoże było wilgotne na głębokość około 3 cm – sprawdzaj palcem – zwracając na to szczególną uwagę podczas upalnych i wietrznych okresów. Po pierwszych sześciu tygodniach rozpocznij nawożenie płynnym nawozem uniwersalnym (raz w miesiącu).

Upewnij się, że rośliny są umieszczone w kieszonkach poprzez dociśnięcie podłoża wokół nich

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl 8fae9085ee

1
2
3
4

Najlepsze rośliny na zieloną ścianę

Zaskakująco dużo roślin będzie rosło w ściennym kwietniku. Szukaj odmian, które dobrze radzą sobie z niewielką ilością wody, są kompaktowe i mają pokrój wiszący lub rozetowy. Aby kwietnik prezentował się dobrze cały rok, postaw na odporne rośliny zimozielone.

■ **Paprotka zwyczajna (*Polypodium vulgare*)** Ta kompaktowa paproć jest tolerancyjna wobec każdych warunków: od słońca do cienia oraz od suchych do wilgotnych podłoży o dobrym drenażu, co czyni tę rdzenną brytyjską roślinę idealną do naściennego kwietnika.

■ **Sukulenty** Do założenia bezobsługowej zielonej ściany przydadzą się odporne na suszę sukulenty, takie jak rozchodnik (*Sedum*) czy rojnik (*Sempervivum*), które przetrwają w bardzo słonecznym miejscu.

■ **Dzwonek** Rośliny, takie jak dzwonek Poszarskiego (*Campanula poscharskyana*), naturalnie rosną w szczelinach ścian i pomiędzy kamieniami, więc uprawa w formie ściennego kwietnika odpowiada ich naturalnym warunkom i środowisku życia oraz eksponuje ich piękne kwiaty.

■ **Żagwin (*Aubrieta*)** Należą do rodziny kapustnych. Te zwisające rośliny od połowy wiosny wytwarzają niebieskie, fioletowe, purpurowe lub białe kwiaty na powierzchni łodyg.

■ **Sałata** Umieszczony w jasnym miejscu kwietnik ścienny jest doskonały do uprawy szybko rosnących warzyw, takich jak sałata, która może zostać posadzona jako mała siewka i być gotowa do zbioru w ciągu 6-8 tygodni.

■ **Zioła** Wiele z ziół śródziemnomorskich, takich jak płożący rozmaryn, tymianek i lawenda poradzą sobie w kwietniku od południowej strony, dostarczając koloru, zapachu oraz smaku.

■ **Uncinia czerwonawa (*Uncinia rubra*)** Ta kompaktowa zimozielona trawa wyróżnia się burgundowymi i rdzawymi tonami – dla uderzającego kontrastu zestaw ją z roślinami o niebieskim lub szarym ulistnieniu.

■ **Mulenbekia** Drobne, żyłkowate łodygi ozdobione klejnotami w postaci malutkich liści nadają tej pnącej roślinie delikatności, ale jest ona wytrzymała i będzie dobrze rosnąć w ściennym kwietniku aż do jesieni.

ODKRYJ więcej sposobów na uprawę roślin na małej przestrzeni na **www.gardenersworld.com/pots-containers**

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; GETTY/SICHA69, SKYMOON13; JASON INGRAM

eprasa.pl 8fae9085ee

„Zacznij już teraz i ciesz się masą kwiatów tego lata"

Uprawiaj pnącza w pojemnikach

Ciesz się wieżą z kwiatów nawet w najmniejszej przestrzeni. David Hurrion poleca pnącza najlepsze do donic oraz mówi, jak wykonać do nich podpory.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl 8fae9085ee

Kolorowa kwitnąca wieża – z dodatkiem w postaci pięknego zapachu – może dostarczyć masę kwiatów na niewielkim kawałku ziemi. Uprawa pnączy w donicach pozwala na ustawienie ich gdziekolwiek chcesz, co jest bardzo ważne w małych ogrodach, gdzie istotnym elementem jest maskowanie ścian, płotów i brzydkich widoków.

Zacznij już teraz i ciesz się ogromem kwiatów tego lata, kiedy będziesz mógł spędzać czas na zewnątrz, podziwiając je. Pnącza jednoroczne są najlepszym wyborem do donic i urosną szybko, ale niektóre byliny także dobrze poradzą sobie w uprawie pojemnikowej.

Nie musisz wydawać fortuny na obelisk. Pokażę ci, jak wykonać prosty i tani wigwam do donicy, który będzie na tyle solidny i stabilny, aby utrzymać pnącze przystrojone w kwiaty.

Jak zbudować wigwam

Nachylone ścianki donicy mogą być przeszkodą w umocowaniu tyczek w podłożu. Ta prosta konstrukcja rozwiązuje ten problem poprzez ustawienie „nóg" wigwamu poza donicą.

1 **Przytnij** 4 bambusowe tyczki na długość ok. 60 cm od dolnej krawędzi. Skrzyżuj razem dwie z nich – ta część będzie opierać się na donicy. Wykonaj nacięcie na środku jednej z nich, aby leżała równo na górze drugiej i zwiąż je sznurkiem.

2 **Postaw** najdłuższą, nieciętą tyczkę na środku donicy i ustaw dookoła niej pozostałe długie tyczki tak, aby tworzyły spiralę (poza donicą). Owiń sznurkiem i zwiąż górę stykających się tyczek, aby je usztywnić.

3 **Przywiąż** środkową tyczkę do skrzyżowanych tyczek oraz cztery nogi znajdujące się poza donicą do czterech końców skrzyżowanych tyczek. Wypełnij donicę podłożem oraz posadź wybrane przez siebie pnącze.

4 **Wciśnij** gałęzie leszczyny w podłoże pomiędzy bambusowymi tyczkami, aby zapewnić roślinie miejsce do wspinania się i zwiąż wszystko razem na górze konstrukcji. Dodaj płożącą roślinę, taką jak nemezja, aby rozrosła się na krawędziach donicy.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

BĘDZIESZ POTRZEBOWAĆ

- 5 tęgich tyczek bambusowych o długości 2,4 m
- 8 witek leszczyny lub wierzby o długości 1,8 m
- Sznurka ogrodniczego lub rafii
- Sekatora
- Ręcznej piły
- Dużej donicy na kwiaty

eprasa.pl 8fae9085ee

2

4

Rozpocznij uprawę pnącej nasturcji kanaryjskiej teraz, a latem twój wigwam będzie obsypany kwiatami.

eprasa.pl 8fae9085ee

Najlepsze pnącza do donic

Rośliny w donicach polegają na tobie w kwestii wody, więc wybierz pnącza o woskowanych lub niewielkich liściach, które tracą jej mniej. Warto postawić na pnącza jednoroczne, mimo że będziesz musiał wymieniać je co roku. Niektóre pnącza wieloletnie także dobrze sobie poradzą.

■ **Nasturcja kanaryjska (*Tropaeolum peregrinum*)** Ta delikatna bylina szybko rośnie latem. Zimą zabezpiecz ją przed mrozem [w Polsce nie zimuje – red.].
Wysokość x Szerokość 3,5 m x 1,2 m
Kwitnienie czerwiec-październik

■ **Jaśmin azjatycki (*Trachelospermum asiaticum*)** Zimozielone, samoczepne pnącze, dobrze przystosowane to uprawy w dużych pojemnikach. Uprawiaj w osłoniętym miejscu.
W x S 6 m x 3 m **K** lipiec-sierpień

■ **Pałczatka szorstkawa (*Eccremocarpus scaber*)** Delikatne, filigranowe ulistnienie oraz grona rurkowatych kwiatów latem. Zazwyczaj obumiera zimą. Uprawiaj w osłoniętym miejscu lub w pomieszczeniach.
W x S 3 m x 1,8 m **K** czerwiec-październik

■ **Wilec klapowany (*Ipomoea lobata*)** Szybko rosnące jednoroczne pnącze, pokrywające się gałązkami rurkowatych kwiatów. Najlepiej rośnie w pełnym słońcu.
W x S 2,5 m x 50 cm **K** czerwiec-sierpień

■ **Powojnik wonny (*Clematis* x *aromatica*)** Fioletowe kwiaty o zapachu wanilii. Zimą zetnij pędy przy samej ziemi.
W x S 2 m x 1 m **K** lipiec-wrzesień

■ **Tunbergia oskrzydlona (*Thunbergia alata*)** Szybko rosnące jednoroczne pnącze o całej gamie kolorów kwiatów. Dobrze rośnie w pełnym słońcu.
W x S 2,5 m x 60 cm **K** czerwiec-październik

■ **Dregea chińska (*Dregea sinensis*)** Zimozielone pnącze wytwarzające skupiska pachnących kwiatów. Uprawiaj w osłoniętym miejscu lub w pomieszczeniach.
W x S 3 m x 3 m **K** czerwiec-sierpień

■ **Jaśmin lekarski (*Jasminum officinale*)** Łatwa w uprawie zimozielona bylina kwitnąca ogromem intensywnie pachnących kwiatów.
W x S 3 m x 3 m **K** czerwiec-sierpień

DOWIEDZ się więcej o uprawie pnączy na **www.gardenersworld.com/climber**

ZDJĘCIA: TORIE CHUGG; SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; GETTY/FLOAIR709, JRLING; JASON INGRAM

eprasa.pl 8fae9085ee

„Jeśli mam być szczery, to nic nie przynosi mi większej radości w ogrodzie niż uprawa jedzenia dla mojej rodziny"

Weekendowy projekt Adama

Podwyższone grządki

Dowiedz się, jak zbudować podwyższone grządki z krótkim przewodnikiem przygotowanym przez Adama Frosta – jeden wolny weekend wystarczy, aby stworzyć nowy warzywnik.

FOTOGRAFIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl 8fae9085ee

Podwyższona grządka
– mój przewodnik krok po kroku

Zbliżamy się do takiego momentu w roku, kiedy to warzywnik rządzi – jeśli mam być szczery, to nic nie przynosi mi większej radości w ogrodzie niż uprawa jedzenia dla rodziny. Kiedy w 2016 roku przeprowadziliśmy się do naszego domu, pierwszą rzeczą, którą chciałem zrobić było założenie warzywnika. Znalazłem idealne miejsce, osłonięte i dobrze nasłonecznione, ale gleba była jałowa i pełna gruzu. Zbudowanie podwyższonych grządek oznaczało, że mogłem użyć nowej ziemi oraz uniknąć kopania, ale także, i wiem, że zabrzmi to dość nieszczęśliwie, uwielbiam je budować. Stworzyłem szereg skrzyń w różnych rozmiarach, które dobrze się prezentują i pomagają mi uprawiać lepsze warzywa.

Podwyższone grządki stanowią rozwiązanie wielu ogrodniczych dylematów. Możesz budować je na różnych poziomach, wymieniać glebę, aby bardziej odpowiadała owocom lub warzywom (sporo warzyw lubi glebę zasadową, podczas gdy owoce preferują kwaśną) oraz utrzymują wilgoć dłużej niż donice czy pojemniki ze względu na większą ilość ziemi. Świetnie sprawdzą się też w przypadku, gdy masz problemy z poruszaniem się – „podniosą" ogródek dla ciebie. Zdradzę ci sekret – słupki w narożnikach moich skrzyń pomagają mi wstawać z kolan. Poza tym, skrzynie są atrakcyjne i niedrogie w przygotowaniu. Wykorzystuję tu nowe drewno, ale w przeszłości wykorzystywałem stare palety i pozostałe po innych pracach metalowe paski.

Będziesz potrzebować

- 2 desek o długości 240 cm i szerokości 22,5 cm
- Drewnianego słupka (o szerokości 5x5 cm). Zostanie pocięty na 4 kawałki po 110 cm każdy
- Miarki, ekierki i ołówka
- Piły
- Bezprzewodowej wkrętarki lub śrubokręta i końcówek (bitów)
- Ręcznej łopatki
- Taczki
- Wideł lub szpadla
- Mieszanki do przygotowania cementu (9 części podsypki do 1 części cementu)
- Gumowego młotka
- Poziomnicy
- Ocynkowanych wkręcanych haków 60 mm i wkrętów 60 mm

1 **Na stole roboczym** lub innej płaskiej powierzchni, używając kątomierza i miarki, odmierz kawałki deski o długości 120 cm i przytnij je piłą. Jeśli deski posiadają stalowe okucia na końcach, pozostaw je dla lepszego zabezpieczenia.

4 **Przymocuj** kolejną deskę do słupków w ten sam sposób. Wykop w ziemi dołki na słupki i ustaw je. Z pomocą wkrętów przymocuj kolejną deskę do tylnej krawędzi słupków.

7 **Po wyrównaniu** powierzchni, dodaj w rogach odrobinę mokrego cementu, aby umocować słupki i zapobiec przemieszczaniu się skrzyni – będziesz potrzebować tylko wiaderka cementu. Pozostaw na noc do związania.

8 **Rozluźnij** podłoże wewnątrz skrzynki, ponieważ została ubita przez to, że stałeś w środku podczas budowy grządki. Upewnij się, że drewniana konstrukcja jest stabilna i solidnie umocowana w ziemi, a potem zacznij wypełniać skrzynię podłożem.

eprasa.pl 8fae9085ee

2 **Odmierz**, zaznacz i potnij słupki na kawałki o długości 110 cm. Następnie na każdym słupku zaznacz miejsce 10 cm od dolnej krawędzi. Wyznaczy to głębokość, na którą słupki zostaną wkopane w ziemię, poniżej krawędzi desek.

3 **Połóż** dwa słupki na ziemi i przyłóż deskę do miejsca, gdzie odmierzyłeś 10 cm, przykładając jej krawędź na równo z krawędzią słupka. Przymocuj deskę do słupków wkręcając po dwa wkręty na każdym końcu: 3 cm od górnej i 3 cm od dolnej krawędzi deski.

5 **Upewnij się**, że końce desek z metalowymi okuciami nachodzą na ucięte krawędzie, aby ochronić je przed warunkami atmosferycznymi. Możesz też wcześniej zaimpregnować drewno. Przymocuj ostatnią deskę.

6 **Użyj** poziomnicy, aby sprawdzić, czy skrzynia trzyma poziom w każdym miejscu. Młotkiem wbij skrzynię w ziemię i ubij ziemię wokół słupków, aby skrzynia pozostała na miejscu.

9 **Wsyp** ziemi aż po górną krawędź deski, bo ona i tak z czasem opadnie. Użyj dobrej jakości, próchniczej ziemi, wolnej od nasion chwastów; najlepiej takiej, która zawiera dodatek przekompostowanego obornika.

10 **Odmierz** i zaznacz 3 cm od górnej krawędzi każdego słupka i zamontuj po dwa metalowe haczyki. Przydadzą się na sznurek, który posłuży do zamontowania siatki ochronnej lub włókniny.

ZDJĘCIA: GETTY/TETIANA ROSTOPIRA; SARAH CUTTLE

eprasa.pl 8fae9085ee

Podwyższone grządki – podstawy

Lokalizacja grządki jest kluczowa dla dobrego plonu – mniejsza ilość światła ograniczy liczbę gatunków, które będziesz mógł uprawiać. Zawsze upewniam się, że umieszczam skrzynie w miejscu, gdzie przez około 6 do 8 godzin będą miały wystarczająco dużo słońca przez większość dni. Obserwuj, gdzie pada światło w twoim ogrodzie i upewnij się, że w tym miejscu będzie też odpowiednio dużo padać.

Jeśli umieścisz podwyższoną grządkę pod drzewem lub przy płocie, ograniczysz tym samym ilość deszczu, która do niej dotrze – nazywamy to cieniem opadowym. Oczywiście, im więcej deszczu spadnie na twój warzywnik, tym mniej będziesz musiał podlewać. Dzięki nawożeniu ziemi będziesz mógł uprawiać dużo roślin blisko siebie bez obawy, że będą rywalizować o składniki odżywcze. Każdego roku ściółkuję swoje skrzynie obornikiem lub polepszaczem gleby, a w sezonie używam płynnego nawozu, aby dokarmić bardziej wymagające warzywa jak np. pomidory.

- **Nie chodź** po powierzchni podwyższonej grządki, aby zapobiec zbijaniu się ziemi. Uprawa wyższych warzyw w środku i położących na brzegach skrzyni pozwoli ci łatwiej do nich dosięgnąć.
- **Ściółkuj** w połowie lata dobrze rozłożonym obornikiem, aby zapobiec wysychaniu. Podwyższone grządki wysychają szybciej niż te założone na poziomie gleby.
- **Podsypuj** ziemię po każdym wyciągnięciu z niej roślin, aby zapobiec obniżeniu poziomu podłoża podczas zbiorów.
- **Okryj** wczesną wiosną skrzynie kloszami lub włókniną – dzięki temu będziesz mógł wcześniej rozpocząć wysiewy, co zaowocuje szybszymi zbiorami.
- **Zbuduj** więcej podwyższonych grządek, jeśli masz miejsce, aby móc rotować uprawy i tym samym zapobiegać namnażaniu się szkodników i chorób.

„Podwyższone grządki utrzymują wilgoć dłużej niż donice czy pojemniki ze względu na większą ilość ziemi"

U GÓRY Chroń wczesne uprawy przed mrozem, okrywając je kloszami lub włókniną.
PO PRAWEJ Do upraw warzyw owocujących, takich jak pomidory i cukinie, używaj płynnego nawozu o dużej zawartości potasu

ZDJĘCIA: JASON INGRAM; SARAH CUTTLE

eprasa.pl 8fae9085ee

Eszynantus

Dzięki tej atrakcyjnej i łatwej w pielęgnacji roślinie doniczkowej oraz jej błyszczącym, poskręcanym liściom wprowadzisz odrobinę stylowego koloru do swojego domu

Eszynantus

Wprowadź do swojego domu odrobinę zabawy i szczyptę zmysłowego koloru dzięki eszynantusowi (*Aeschynanthus*) 'Mona Lisa'. Ta przyciągająca wzrok roślina doniczkowa wytwarza kaskady mięsistych liści na wijących się wokół doniczki pędach. Doskonale nadaje się do zawieszenia pod sufitem, poza zasięgiem dzieci i zwierząt.

Błyszczące liście eszynantusa są pełne charakteru, ale jeśli zapewnisz mu wystarczającą ilość światła, latem dodatkowo zostaniesz nagrodzony kwiatami w kształcie rurek. Kwiaty te mają ciemnoczerwone końcówki i wyglądają jak wykręcone szminki, a ponieważ eszynantus szybko rośnie, wciąż będzie zawiązywał mnóstwo wspaniałych kwiatów.

TEKST MIRANDA JANATKA
ZDJĘCIA SARAH CUTTLE I JASON INGRAM

ODWIEDŹ
www.gardenersworld.com/houseplant po więcej wskazówek dotyczących roślin doniczkowych

eprasa.pl 8fae9085ee

DOBRA RADA
Na sadzonki wybierz młode pędy pozbawione kwiatów

1

2

3

4

eprasa.pl/gw

Przepisem na sukces w uprawie eszynantusa jest zapamiętanie, że roślina ta jest epifitem. W naturze rośnie na drzewach w tropikalnych lasach deszczowych, czerpiąc wilgoć z powietrza, a nie z ziemi. Wybaczy ci, jeśli będzie miała trochę sucho, ale gorzej poradzi sobie z nadmierną wilgocią. Podlewaj dopiero wtedy, gdy górne 2 cm ziemi przeschnie i ogranicz podlewanie zimą.

Aby pobudzić roślinę do kwitnienia, przesadź ją dopiero wtedy, gdy korzenie wyjdą z doniczki i latem co kilka tygodni podczas podlewania podawaj dwukrotnie rozcieńczony wieloskładnikowy płynny nawóz. Użyj ziemi do roślin doniczkowych lub ziemi do kaktusów i sukulentów lub dodaj perlit albo pumeks do ziemi uniwersalnej, aby poprawić drenaż. Przy odpowiedniej pielęgnacji ta wiecznie zielona roślina wyda więcej kwiatów niż typowa roślina doniczkowa, dzięki czemu będzie przyciągającym uwagę dodatkiem do twojego domu.

- **Stanowisko** Najlepiej rośnie przy dobrym oświetleniu, ale z dala od bezpośredniego słońca. Jeśli nie kwitnie, przenieś w jaśniejsze miejsce.
- **Pielęgnacja** Spryskuj liście co kilka dni, aby zwiększyć wilgotność, szczególnie zimą, kiedy centralne ogrzewanie wysusza powietrze.
- **Ciekawostka** Pochodzący z tropikalnych regionów Azji Południowo-Wschodniej eszynantus rośnie na gałęziach drzew i jest zapylany przez ptaki – nektarniki.

Jak uzyskać więcej roślin

1 **Odetnij** z rośliny zdrowe młode pędy o długości około 12 cm. Tnij tuż nad parą liści, aby zapobiec nieestetycznemu obumarciu łodygi rośliny matecznej.

2 **Usuń** dolne liście z sadzonki i włóż ją do wody. Gdy przygotujesz już wszystkie sadzonki, skróć je tuż pod węzłem (parą liści). Zanurz sadzonkę w ukorzeniaczu i otrząśnij jego nadmiar.

3 **Przygotuj** kuwetę napełnioną wilgotną mieszanką ziemi do roślin doniczkowych i perlitu w proporcji 60:40. Zrób otwór patykiem, włóż sadzonkę, mocno uciśnij podłoże i zrób to samo z następnymi sadzonkami.

4 **Przykryj** kuwetę przezroczystą pokrywką i ustaw w jasnym i ciepłym miejscu. Korzenie powinny zacząć wyrastać po kilku tygodniach. Nie dopuść do wyschnięcia podłoża – spryskuj dla utrzymania wilgotności.

Gdzie kupić

ROŚLINY
- www.crocus.co.uk
- www.patch.co.uk
- www.thenunheadgardener.com

POLSKIE SKLEPY Z TĄ ROŚLINĄ:
- www.malaszklarnia.pl
- www.tomaszewski.pl
- www.zielony-parapet.pl

AKCESORIA
- doniczki i ukorzeniacz znajdziesz w centrach ogrodniczych

eprasa.pl 8fae9085ee

Najlepsze pomidory z własnej działki

CZĘŚĆ DRUGA Techniki uprawy

Soczyste i smaczne pomidory, takie jakie rodzi odmiana 'Ferline', można mieć w każdym ogrodzie – małym lub dużym

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

Nadszedł doskonały czas na rozpoczęcie uprawy pomidorów, które latem przyniosą pyszne zbiory – uzyskaj idealne plony, niezależnie od posiadanej przestrzeni, dzięki poradom **Lucy Chamberlain**

Żaden warzywnik latem nie może się obejść bez pomidorów i nie myśl, że małe działki są w gorszej sytuacji – nic podobnego. Zawsze można wykorzystać pionową przestrzeń, a nie ma nic bardziej pionowego niż pojedyncza łodyga prowadzona do góry. Tak jest w przypadku pomidorów nazywanych wysokorosnącymi – to pomidory, które oszczędzają miejsce. Wymagają niewiele miejsca, ale dają dziesiątki (a w niektórych przypadkach setki) owoców. W tym przewodniku pokazujemy, jak łatwo jest je uprawiać.

Jeśli wolisz odmianę bardziej karłową, wybierz pomidory krzaczaste. Idealnie sprawdzają się w doniczkach na tarasie, skrzynkach na oknach i w wiszących koszach. Nie wymagają palikowania, co czyni je idealnymi dla początkujących ogrodników.

Tak więc niezależnie od tego, czy marzysz o szklarni wypełnionej od podłogi po dach szkarłatnymi gronami, czy też o tarasie pełnym plonów z doniczek, zdradzimy ci nasze sposoby na uzyskanie obfitych zbiorów.

eprasa.pl 8fae9085ee

Krok po kroku

Jak uprawiać pomidory wysokorosnące?

Profesjonalni hodowcy od dziesięcioleci uprawiają wysokorosnące (o niezakończonym wzroście) odmiany pomidorów, polegając na ich niezrównanej zdolności do intensywnego plonowania aż do jesieni. Ich wyprostowany pokrój pozwala hodowcom ciasno zmieścić rośliny w szklarniach, ale nie martw się, jeśli w swojej nie masz na nie miejsca – będą dobrze rosły także przy nasłonecznionych ścianach.

1 **KIEDY** sadzisz pod szkłem lub na zewnątrz, przywiąż główną łodygę do 2 m palika lub pionowego sznurka. Usuń od razu wszystkie wilki i powtarzaj tę czynność w miarę wzrostu rośliny.

■ **WSKAZÓWKA** Używaj mocnego sznurka, który nie pęknie w trakcie sezonu wegetacyjnego.

2 **ROŚLINA** szybko urośnie wzwyż – usuwaj wszystkie wilki, gdy tylko się pojawią. Wytnij niepotrzebne przewodniki (wyglądają jak nadmiernie wyrośnięte wilki).

■ **WSKAZÓWKA** Wyłamuj palcami wilki o grubości mniejszej niż ołówek, ale większe wytnij nożem

3 **ROŚLINOM** rosnącym w gruncie skróć przewodnik po zawiązaniu się pięciu gron owoców (rośliny szklarniowe mogą rosnąć aż pod sam dach).

■ **WSKAZÓWKA** Usuń liście, które zacieniają dojrzewające owoce, ostrym szarpnięciem do góry, a następnie w dół.

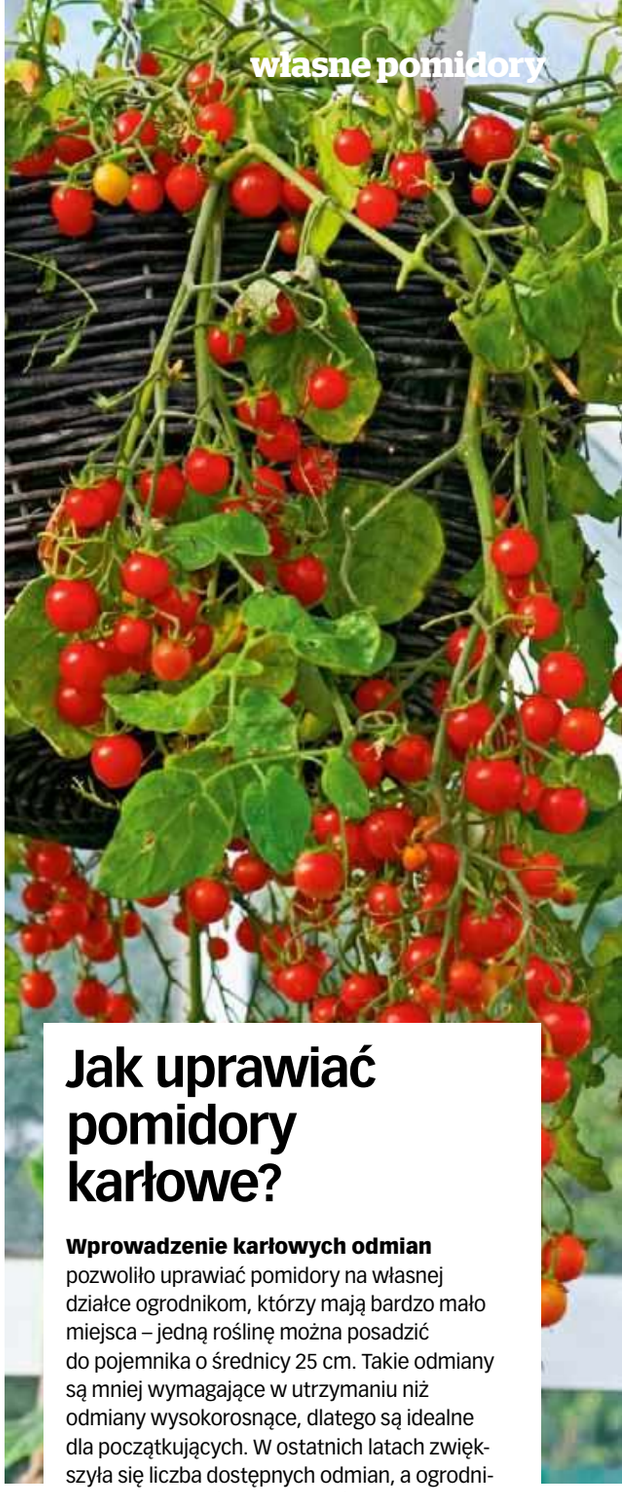

Jak uprawiać pomidory karłowe?

Wprowadzenie karłowych odmian pozwoliło uprawiać pomidory na własnej działce ogrodnikom, którzy mają bardzo mało miejsca – jedną roślinę można posadzić do pojemnika o średnicy 25 cm. Takie odmiany są mniej wymagające w utrzymaniu niż odmiany wysokorosnące, dlatego są idealne dla początkujących. W ostatnich latach zwiększyła się liczba dostępnych odmian, a ogrodnicy mogą czerpać z tego korzyści.

Istnieją dwa główne rodzaje karłowych pomidorów: płożące i krzaczaste. W naszym teście z 2020 r. wyhodowaliśmy trzy popularne odmiany płożące: 'Romello', 'Maskotka i 'Losetto' – wszystkie zawiązały mnóstwo owoców na początku i w środku lata (chociaż skończyły się jesienią). Gdy przewodnik jest przywiązany do 60 cm palika, nie jest potrzebne dodatkowe wsparcie. To takie łatwe! Wcześnie owocują i dojrzewają około dwa tygodnie przed pomidorami wysokorosnącymi.

Tradycyjne pomidory krzaczaste (samokończące), takie jak 'Sub-Arctic Plenty' zajmują sporo miejsca, za to odmiany karłowe są doskonałe dla ogrodników, którzy chcą zaoszczędzić przestrzeń. Rosną bardziej w górę w porównaniu do odmian płożących, więc przywiąż je do krótkiego palika – nie trzeba usuwać wilków. Szukaj odmian takich jak 'Totem', 'Summerlast' i 'Veranda Red'.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM; PAUL DEBOIS; SARAH CUTTLE, GARDENGURU/DEPOSITE

eprasa.pl 8fae9085ee

Regularnie podlewaj krzaczki pomidorów, aby ziemia była stale wilgotna

W workach można uprawiać pomidory w szklarni lub na zewnątrz

Poznaj pomidorowy żargon

- **Wilki** Pędy boczne wyrastające u nasady każdego liścia
- **Grono** Jest połączone z rozgałęzioną łodygą, rozwijają się na nim kwiaty i owoce
- **Przewodnik** Główny pęd (łodyga) pomidorów wysokorosnących
- **Potaż** Główny składnik nawozów do pomidorów, który pobudza owocowanie
- **Odmiana o niezakończonym wzroście** Alternatywna nazwa pomidorów wysokorosnących
- **Odmiana samokończąca** Alternatywna nazwa pomidorów krzaczastych
- **Na dwa pędy** Pomidor wysokorosnący uprawiany z dwiema łodygami
- **Rośliny szczepione** Bardzo silne rośliny z rozbudowanymi systemami korzeniowymi

Gdzie najlepiej posadzić pomidory?

Trzy główne sposoby amatorskiej uprawy pomidorów to uprawa w pojemnikach, w workach lub w gruncie. Pojemniki takie jak donice tarasowe, wiszące kosze lub skrzynki na okna najlepiej wypełniać ziemią uniwersalną – unikaj pojemników o średnicy mniejszej niż 25 cm. Wnętrze wyłóż podziurawionymi workami po ziemi, aby ograniczyć utratę wilgoci. W typowym worku do uprawy zmieścisz trzy pomidory wysokorosnące.

Chociaż pojemniki i worki to świetne sposoby na uprawę pomidorów na małej przestrzeni, będą wymagały regularnego podlewania, zwłaszcza kiedy rośliny już urosną. Podlewaj regularnie konewką lub rozważ zainstalowanie systemu automatycznego nawadniania, aby zaoszczędzić czas. Zastosowanie zbiornika na wodę w postaci odwróconej plastikowej butelki może pomóc zmniejszyć częstotliwość podlewania. Jeśli masz miejsce, posadzenie pomidorów bezpośrednio w gruncie pozwoli ci zaoszczędzić czas, ponieważ rośliny rozwiną rozbudowany system korzeniowy. Oznacza to, że nie będziesz musiał tak często ich podlewać.

Jeśli lubisz wyzwania, prowadź pomidory na dwa lub więcej (do ośmiu) pędów. W naszym teście w 2020 r. plon pomidorów koktajlowych z jednej rośliny prowadzonej na osiem łodyg przy ścianie o południowej wystawie był fenomenalny – a dodatkowo przykuwał wzrok. Czas dojrzewania ulegnie wydłużeniu, więc wysadź rośliny wcześnie lub kup szczepione sadzonki, które bujniej rosną.

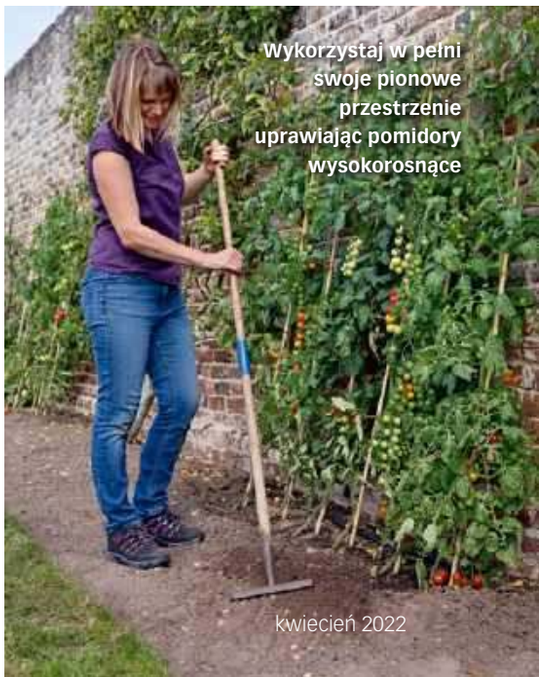

Wykorzystaj w pełni swoje pionowe przestrzenie uprawiając pomidory wysokorosnące

eprasa.pl 8fae9085ee

Kalendarz uprawy pomidorów

KWIECIEŃ

- ☐ W tym miesiącu wysiej pomidory wysokorosnące przeznaczone do uprawy w gruncie. Rozsadę przygotuj w podgrzewanej mnożarce lub na ciepłym parapecie.
- ☐ Po przerzedzeniu siewek zacznij je nawozić rozcieńczonym płynnym nawozem do pomidorów.
- ☐ Podlewaj młode rośliny letnią – nie lodowatą – kranówką.

MAJ

- ☐ Przyzwyczajaj rośliny do uprawy na zewnątrz poprzez hartowanie, aby były gotowe do wysadzenia w czerwcu.
- ☐ Rozstaw szerzej sadzonki w doniczkach, aby nie wyciągały się do słońca; dbaj o odpowiednie nawodnienie i nawoź w miarę rozwoju systemu korzeniowego.
- ☐ Przesadź sadzonki do donic, gdy korzenie całkowicie wypełnią doniczki. Usuń wilki u odmian wysokorosnących.

CZERWIEC

- ☐ Podlewaj worki, grządki lub pojemniki, aby rośliny były gotowe do sadzenia.
- ☐ Kiedy tylko minie ryzyko przymrozków, wysadzić rośliny na zewnątrz.
- ☐ Regularnie podlewaj pomidory w szklarni, aby wspomóc zawiązywanie się owoców (bardzo wczesne pomidory szklarniowe mogą zacząć dojrzewać w tym miesiącu).

LIPIEC

- ☐ Szklarniowe pomidory zaczynają regularnie plonować – kontynuuj podlewanie i nawożenie nawozem o wysokiej zawartości potasu.
- ☐ Pomidorom wysokorosnącym posadzonym w gruncie przyda się z regularne usuwanie wilków i podwiązywanie. Najwcześniejsze pomidory gruntowe mogą już zacząć dojrzewać.

ZOBACZ nagrania wideo i poznaj wskazówki dotyczące uprawy pomidorów i innych warzyw na stronie **www.gardenersworld.com/fruit-veg**

SIERPIEŃ

- ☐ W tym miesiącu pomidory przynoszą olbrzymie plony, więc zbieraj je regularnie (zacznij usuwać wszystkie liście, które zacieniają owoce).
- ☐ Ze względu na rozrośnięte systemy korzeniowe roślin i letnie temperatury, należy regularnie podlewać pomidory, więc bądź czujny, aby zmaksymalizować plony i mieć zdrowe rośliny.

WRZESIEŃ

- ☐ Podobnie jak w sierpniu, plony (zwłaszcza pomidorów wysokorosnących) w tym miesiącu będą imponujące, więc ciesz się obfitością.
- ☐ Regularnie podlewaj i stosuj nawożenie. Wraz ze spadkiem temperatury i nadejściem jesieni owoce będą wolniej dojrzewać.
- ☐ Przenieś pomidory doniczkowe do szklarni, aby owoce mogły dojrzeć lub zerwij zielone pomidory, które dojrzeją w pomieszczeniu, jeśli nie masz szklarni.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM; PAUL DEBOIS; SARAH CUTTLE

eprasa.pl 8fae9085ee

Rekha Mistry z zapałem uprawia warzywa. Nie boi się próbować egzotycznych odmian i eksperymentować z nimi w kuchni. W 2015 roku wystąpiła w BBC 2 w *The Big Allotment Challenge* [„Wielkie Wyzwanie Ogrodnicze" – red.]

Zbierz teraz

Jestem wdzięczna za ciągłe zbiory **jarmużu** i **porów**, ale i one się skończą, podobnie jak przechowywane **ziemniaki** i **cebula**. Jednak niedługo będę zbierać pierwsze młode liście **sałat z mieszanki orientalnej**, którą wysiałam w domu w zeszłym miesiącu, a teraz przeniosłam do nieogrzewanej szklarni. Świeże, żywe kolory mikrolistków, takich jak **lucerna, rzodkiewka i kukurydza**, nadają zupełnie nowe znaczenie słowu „nowalijki" – przynosząc radość moim oczom i kubkom smakowym.

Sałaty na cięte listki dobrze rosną w doniczkach i można je zbierać tygodniami

Prosto z grządki

Rozpoczyna się sezon wegetacyjny i Rekha jest gotowa do działania: przygotowuje grządki, sieje nasiona i dzieli się pikantnym przepisem na zupę z pora i soczewicy

Wiosnę czuć w powietrzu – i prawie mogę jej dotknąć! Uczucie ciepłych, wiosennych promieni słońca muskających moją twarz jest jak najbardziej mile widziane. Nie mogę powstrzymać radości, że żegnamy zimę i witamy wiosnę. Witam znajomych działkowców, ciesząc się, że wszyscy zaczynają się budzić z zimowej hibernacji i powracają na swoje działki.

Ale kiedy przeglądam swoje grządki, zauważam mniej mile widzianych gości. Tak jak ja cieszę się wiosennym słońcem, tak samo cieszą się chwasty, które kiełkują w miejscach, które pozostawiłam uśpione przez zimę – chociaż na swoją obronę mam to, że te miejsca były zalane wodą przez większą część zimy.

Nie mam czasu, aby usiąść wygodnie i cieszyć się słońcem, bo kręcę się w kaloszach, podciągam rękawy i z widłami w jednej ręce oraz koszykiem w drugiej, jestem gotowa uporać się z tymi chwastami. Niech rozpocznie się przygotowywanie grządek. Lekko przekopuję grządki i ściółkuję własnoręcznie przygotowanym kompostem miejsca, na których wkrótce będę uprawiać rośliny, a później pójdę do szklarni, by wysiać nasiona.

Co za cudowne uczucie móc znów zabrać się za uprawy!

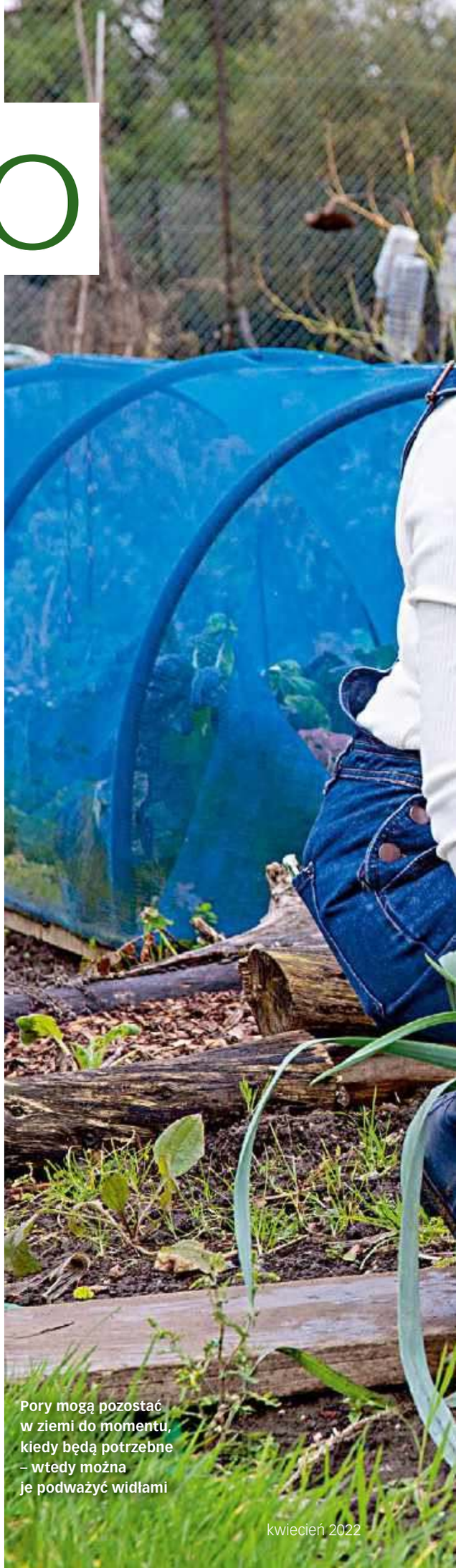

Pory mogą pozostać w ziemi do momentu, kiedy będą potrzebne – wtedy można je podważyć widłami

eprasa.pl 8fae9085ee

Smak miesiąca

Por – można śmiało powiedzieć, że jestem bardziej wymagająca wobec tego warzywa niż ono wobec mnie. Nie wymaga okrycia w czasie surowych zimowych miesięcy i staje się podstawowym dodatkiem do posiłków o tej porze roku, kiedy kończą się ostatnie zimowe zbiory i wkraczamy w przednówek. To, czego potrzebuje, to długi sezon wegetacyjny. Na zbiór jesienny i zimowy będę siać go w tym i następnym miesiącu.

Zupa z czerwonej soczewicy i pora

4 PORCJE

SKŁADNIKI

- 100 g czerwonej soczewicy
- 500 ml bulionu warzywnego
- 100 g pokrojonego pora
- 100 g krojonych pomidorów (świeżych lub z puszki)
- 1 mała cebula, pokrojona w kostkę
- 1 zielone chili, drobno pokrojone
- 1 łyżeczka startego imbiru
- 2½ łyżeczki przyprawy sambar (dostępna online oraz w sklepach z orientalną żywnością)
- ½ łyżeczki mielonej papryki Kashmiri
- ½ łyżeczki mielonych nasion kolendry
- sól do smaku
- sok z połowy limonki

SAMBAR

- 2 łyżki oleju słonecznikowego
- 2-3 suszone papryczki chili (w całości)
- 1 łyżeczka nasion czarnej gorczycy
- 4-5 liści curry

PRZYGOTOWANIE

1 Soczewicę wypłucz, następnie włóż do garnka z wywarem i gotuj do miękkości – około 20 minut.

2 Dodaj pory, pomidory, cebulę, chili, imbir i wszystkie suszone przyprawy. Gotuj przez kolejne 20 minut (jeśli chcesz uzyskać gładką zupę, zmiksuj ją w blenderze).

3 Na małej patelni rozgrzej olej, dodaj suszone (całe) papryczki chili, gorczycę i liście curry. Jak tylko wszystko zacznie skwierczeć i bulgotać, ostrożnie wlej do zupy gorący olej z przyprawami i dobrze wymieszaj.

4 Dopraw zupę do smaku solą, dodaj wyciśnięty sok z limonki. Podawaj na gorąco.

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; JASON INGRAM; REKHA MISTRY

Prace na działce

Koniec czekania. Jestem z tego bardzo zadowolona i pełną parą ruszyłam z **przygotowaniami warzywnika**. Najpierw przekopię przezimowany zielony nawóz na grządce, gdzie planuję wysiewać lub sadzić rośliny w ciągu najbliższych kilku tygodni. Na początku będę też **przycinać do ziemi pędy jesiennych malin** – ściętych pędów użyję jako podpór dla groszku. Ściółkowanie grządek kompostem jest dobrą okazją, aby **przerzucić i wymieszać to**, co zostało w kompostownikach. W szklarni **umyję ciepłą wodą z mydłem stół rozsadowy i szyby**, usuwając w ten sposób brud oraz zimujące szkodniki. Następnie zacznę jedno z moich ulubionych zajęć – **wysiewanie nasion**. Czas też kupić sadzeniaki do uprawy na główny plon, które przed sadzeniem podkiełkuję.

Rekha wysiewa tylko odrobinę nasion sałaty do małych pojemników, które można umieścić w wąskich przestrzeniach, takich jak parapety

3 warzywa do wysiania

Rzodkiewka 'Scarlet Globe'
Stary ulubieniec, łatwy w uprawie, nawet na ubogiej glebie. Małe czerwone korzenie można zbierać już po sześciu tygodniach od wysiewu.
Uprawa: Siej bezpośrednio do gruntu w docelowym miejscu. Rzodkiewki świetnie nadają się również do uprawy w pojemnikach – będą zadowolone, rosnąc w doniczce na zewnątrz lub na słonecznym parapecie. Dbaj o ich podlewanie, zwłaszcza jeśli uprawiasz je w doniczkach i chroń je przed ślimakami.

Kolendra 'Leisure'
Uwielbiam to intensywnie aromatyczne zioło, a ta odmiana została specjalnie wyhodowana, aby wytwarzać dużo dużych liści i późno wybijać w kwiatostany.
Uprawa: Kolendra rośnie dobrze w żyznej ziemi, która była wcześniej ściółkowana. Spulchnij podłoże grabiami i rozrzuć nasiona. Lekko je przykryj, grabiąc ziemię. Podlej obficie i przykryj włókniną aż do wykiełkowania. Zbieraj, gdy rośliny wytworzą od sześciu do ośmiu łodyg.

Ziemniak 'International Kidney'
Ten ziemniak sałatkowy jest znany jako Jersey Royal, gdyż jest uprawiany w Jersey. Może być uprawiany jako średnio wczesny lub wczesny na główny plon.
Uprawa: Podkiełkuj sadzeniaki, umieszczając je oczkami do góry w chłodnym, jasnym pomieszczeniu. Gdy kiełki osiągną 3 cm, sadź je w okopach zawierających dużą ilość dobrze rozłożonego kompostu. Usyp kopiec nad miejscem sadzenia.

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; GETTY/OLGA GUCHEK

eprasa.pl 8fae9085ee

Mieszanka otoczkowanych nasion traw z kwiatami łąkowymi

ŁĄKA KWIETNA

30 GATUNKÓW KWIATÓW ŁĄKOWYCH

POŻYTECZNE DLA OWADÓW I PSZCZÓŁ

DŁUGOTRWAŁE KWITNIENIE
MAJ – PAŹ.

SUBSTRAL

WARZYWNIK NA WSZYSTKIE PORY ROKU

Uprawa w pojemnikach

Co zrobić, żeby zbierać plony z doniczek przez cały rok? **Sally Nex** prezentuje przewodnik o jak najlepszym wykorzystaniu uprawy pojemnikowej.

Zioła, takie jak pietruszka, dobrze rosną w donicach, zarówno samodzielnie, jak i jako wypełniacz przestrzeni między większymi uprawami.

Jest wiele doskonałych powodów, by prowadzić uprawę w donicach, niezależnie od tego, czy jesteś szczęściarzem posiadającym dużą działkę, czy też uprawiasz warzywa na balkonie lub podwórku.

Trzymam donice pełne bujnych listków sałat w pobliżu tylnego wejścia, gdzie mogę wyskoczyć boso, żeby zebrać miskę świeżych warzyw na lunch. Zioła w doniczkach, w tym siedem różnych odmian mięty (które są dość ekspansywne, jeśli są uprawiane w gruncie), stoją w szeregu, prowadząc do mojej furtki. Mam duży pojemnik z truskawkami na tarasie oraz borówki amerykańskie, które także rosną w pojemnikach z kwaśnym podłożem – nie mogłam uprawiać ich w inny sposób, ponieważ nie zniosłyby wapiennej gleby w moim ogrodzie, chociaż uprawy rosnące w pojemnikach wymagają więcej opieki niż te w gruncie. W tym miesiącu dzielę się moimi wskazówkami, jak najlepiej wykorzystać swój doniczkowy jadalny ogród, aby przez cały rok przynosił obfite plony.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

W pewnym sensie warzywa w pojemnikach łatwiej jest pielęgnować. Możesz przestawiać je do cienia czy pod osłony, kiedy chcesz i nie ma potrzeby wprowadzania skomplikowanego płodozmianu. Nawet dla ślimaków uprawy w pojemnikach są trudniejszym celem, zwłaszcza kiedy są ustawione na nóżkach nad spodkiem z wodą – ślimaki nie lubią pływać i zazwyczaj idą gdzie indziej.

Ale pojemniki to nienaturalne środowiska i tylko od ciebie zależy, czy będą odpowiednie dla twoich upraw. Duże pojemniki, szerokie na co najmniej 45 cm, górują nad nieporęcznymi małymi, ponieważ nie wysychają tak szybko i korzenie roślin mogą się w nich rozrastać. Zainwestuj w gliniane doniczki, odwiedzaj targi staroci i targowiska online w poszukiwaniu tanich doniczek z drugiej ręki, ocynkowanych wanien i zlewów. Wyszukuj rzeczy, którym możesz nadać drugie życie jako pojemnik na rośliny – warto spróbować, dopóki będą w stanie pomieścić sporą ilość podłoża i będziesz mógł wykonać w nich otwory drenażowe. Możesz także zbudować swoje własne, drewniane skrzynki z palet z odzysku.

Beztorfowe uniwersalne podłoże doniczkowe sprawdzi się w przypadku większości jednorocznych warzyw. Jednak owoce i wieloletnie zioła, takie jak tymianek, będą rosły w tej samej donicy przez lata, więc potrzebują czegoś bardziej treściwego. Podłoża o ilastej bazie, takie jak mieszanka John Innes, dłużej utrzymują swoją strukturę, więc są lepsze dla roślin, które będą rosły w tych samych donicach kilka lat. Jednak tradycyjne mieszanki podłoży John Innes zawierają torf (chociaż dużo mniej niż podłoża uniwersalne na bazie torfu), więc niezłym kompromisem jest wykorzystanie uniwersalnego podłoża bez torfu z dodatkiem John Innes, dając roślinom to, co najlepsze z obu. Dodaj garść mączki z wodorostów do każdej doniczki, która będzie służyć jako wolnodziałający nawóz.

Właściwe dopasowanie

W pojemnikach możesz z powodzeniem uprawiać większość warzyw (jednym z wyjątków są szparagi) – sztuką jest wybranie odmian przystosowanych do uprawy w pojemnikach. Przełomowe odkrycia w nowoczesnej hodowli oznaczają, że nawet warzywne giganty są teraz dostępne w wersjach do pojemników. Są to brukselka karłowata ('Early Half Tall'), cukinia ('Patio Star') i fasola wielokwiatowa ('Hestia'). Możesz nawet uprawiać dynie doniczkowe ('Jack Be Little').

eprasa.pl 8fae9085ee

“Trzymam donice pełne bujnych listków sałat w pobliżu tylnego wejścia, gdzie mogę wyskoczyć boso, żeby ściąć miskę pełną świeżych warzyw na lunch.”

Zbieraj regularnie warzywa na cięte listki, aby pobudzić je do odrastania

Wykorzystaj przestrzeń u podstawy wigwamu do uprawy innych roślin, takich jak sałaty i zioła

Zarezerwuj wysokie pojemniki na głęboko korzeniące się marchewki czy pasternaki, a żeby zapobiec rozwidlaniu się korzeni, wymieszaj jedną część piasku z trzema częściami ziemi. Jeśli nie posiadasz naprawdę głębokich donic, wybierz krótkie i grube marchewki, jak 'Chantenay' lub nawet lepiej, okrągłe 'Oxenheart' lub 'Parmex.' Pasternaki, zwłaszcza te o krótkich korzeniach jak 'Arrow' rosną dobrze także w starych workach po ziemi.

Techniki uprawy

Możesz siać prosto to doniczek, rozrzucając nasiona na powierzchni wilgotnego podłoża lub obsadzić doniczki gotowymi rozsadami – możesz je kupić lub wyhodować samodzielnie w małych doniczkach na parapetach, lub w szklarni. W trakcie sezonu trzymaj siewki pod osłonami, aby móc przenieść je do większych donic, kiedy tylko nastąpi przerwa w twoich uprawach, aby zachować ciągłość zbioru.

Posadź mniejsze warzywa 10-15 cm od siebie, ale dużym roślinom jak np. pomidory czy cukinie daj duży pojemnik na wyłączność. Nie bój się sadzić kilku rodzajów warzyw w jednej dużej donicy: jeśli prowadzisz tyczną fasolę w formie wigwamu w donicy, wykorzystaj przestrzeń wokół podstawy rośliny na kilka sałat lub wysiej buraki, boćwinę i zioła w blokach lub paskach jak na miniaturowej grządce, przerywając siewki co 10 cm z każdej ze stron.

Lubię grupować doniczki w „sztafetę na trzy pojemniki," aby zagwarantować stałe dostawy szybko rosnących warzyw, których jemy bardzo dużo, takich jak liście sałaty, jednoroczne zioła, rzodkiewki, rzodkwie i młoda botwinka. Wysiewam to samo warzywo w trzech doniczkach, ale w naprzemiennie, co kilka tygodni. Kiedy obsiewam ostatni pojemnik, warzywa w pierwszym są gotowe do zbioru. Kiedy zakończę zbiór z pierwszego pojemnika, drugi jest gotowy do zbioru. W tym momencie oczyszczam pierwszą donicę, dodaję trochę świeżej ziemi (nie ma potrzeby opróżniać całej donicy) i od razu dosiewam koleją partię. Trzymaj się tego porządku od marca do września, aby zapewnić sobie ciągły dostęp do świeżych warzyw przez cały rok – bez ogrodu.

Zajrzyj na następną stronę po porady odnośnie nawożenia i podlewania

Wysiewaj warzywa naprzemiennie, by dłużej cieszyć się zbiorami

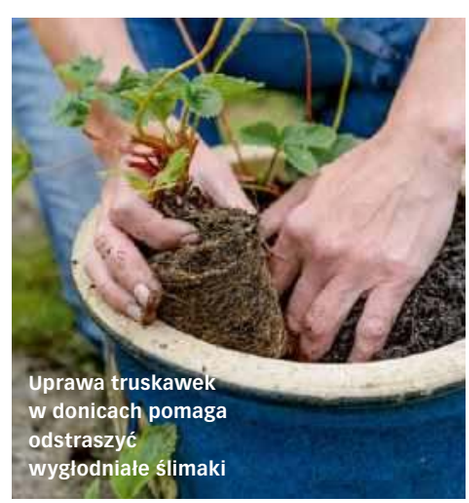

Uprawa truskawek w donicach pomaga odstraszyć wygłodniałe ślimaki

eprasa.pl 8fae9085ee

Jak to zrobić: nawożenie i podlewanie

Uprawy w pojemnikach naprawdę potrzebują ogrodnika. Nie mogą szukać wilgoci i składników pokarmowych tak, jak warzywa rosnące w gruncie, więc to do ciebie zależy, czy otrzymają tyle wody i pożywienia, ile potrzebują. To w zasadzie dobra rzecz, bo masz całkowitą kontrolę: uprawiając w pojemnikach, nie musisz martwić się suszami czy słabą glebą. Ale oznacza to także, że nie możesz pozostawić roślin samych sobie.

Warzywa w pojemnikach potrzebują codziennego podlewania – czasem, gdy jest słonecznie, nawet dwa razy dziennie. Dodaj to do swojej codziennej rutyny lub nastaw zegar systemu automatycznego nawadniania, jeśli obawiasz się, że zapomnisz podlać. Niech nie kusi cię niepodlewanie w deszczowe dni, często deszcz tylko zrasza powierzchnię pojemników bez wsiąkania. Aby sprawdzić, czy donica wymaga podlania, wsadź palec do podłoża i, jeśli podłoże jest suche, podlej ją jak zwykle.

Składniki pokarmowe w podłożu uniwersalnym wyczerpują się po około sześciu tygodniach, więc po tym czasie co dwa tygodnie dodawaj do wody płynny nawóz z wodorostów, który posłuży za uniwersalny tonik wspomagający silny i zdrowy wzrost roślin. Stosuj nawóz z wodorostów do warzyw liściastych, ale w przypadku roślin owocujących takich jak fasola, cukinia, truskawki i pomidory zmień nawóz na bogatą w potas gnojówkę z żywokostu lub nawóz do pomidorów, kiedy pojawią się pierwsze kwiaty, aby pobudzić je do owocowania i uzyskać wyjątkowo duży plon.

NA DOLE Warzywa owocujące, takie jak fasola i cukinia, zasilaj nawozem do pomidorów, a do warzyw liściastych wykorzystaj nawóz z wodorostów

PO PRAWEJ Warzywa rosnące w pojemnikach potrzebują więcej wody niż rośliny w gruncie, więc podlewaj je codziennie lub skorzystaj z systemu nawadniania

■ **PRZEWODNIK „WŁASNE UPRAWY"**
Wszystko, co musisz wiedzieć, aby uprawiać smaczne i zdrowe warzywa. Kup na **www.ulubionykiosk.pl/wydawnictwo/wlasne-uprawy Tylko 19,90 zł**

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl 8fae9085ee

Wiklinowy płotek

Ogrodzenie z żywej wierzby to dobry sposób na wyznaczenie granic ogrodu i połączenie go z otoczeniem. Łukasz Skop przedstawia prosty sposób na jego wykonanie

Wiele mówi się o pomocy dzikim zwierzętom – zapylaczom, ptakom czy płazom – poprzez zapewnianie im siedlisk do życia, schronienia i gniazdowania. Jednak czy twój ogród na pewno jest dla nich przyjazny i otwarty? Jeśli część posesji graniczy z łąką, polem lub lasem, połącz ogród z otaczającym krajobrazem poprzez wykonanie naturalnego, zielonego ogrodzenia z wierzby wiklinowej, które wyraźnie wyznaczy granice działki, a jednocześnie pozostawi ją częściowo otwartą. To zdecydowanie lepsze rozwiązanie od betonowego muru z fundamentem, który stanowi barierę nie do pokonania dla jeży. Ciasno splątana wiklina zapewni siedliska do życia oraz będzie pożywieniem dla wielu owadów: od gąsienic rzadkich motyli, mieniaków, żywiących się jej liśćmi, do licznych gatunków dzikich pszczół zbierających pyłek z bazi. To one już na przedwiośniu będą sygnałem, że płotek zaczyna się budzić do życia.

“ Wierzbowy żywy płotek wygląda wspaniale o każdej porze roku – a co najważniejsze, do jego wykonania nie potrzeba ani grama cementu ”

eprasa.pl 3fae0085ee

Wiosna

Lato

Jesień

Zima

eprasa.pl 8fae9085ee

Wierzbowy płotek najlepiej przycinać w marcu lub kwietniu, przed rozwojem liści

Z czego zrobić żywy płotek

Do wykonania wierzbowego żywego płotka możesz wykorzystać np. witki wierzby wiciowej (*Salix viminalis*), czyli wikliny. Jej pędy są giętkie i elastyczne, dlatego dają się łatwo zaplatać i kształtować. Wierzba wiciowa nazywana jest również tzw. wierzbą energetyczną – jeśli potrzebujesz większej ilości witek, zapytaj o możliwość ich zakupu u właścicieli plantacji. Dobrego materiału na płotek i żywe rzeźby dostarczy także wierzba biała (*Salix alba*), drzewo, z którego w wyniku zabiegu nazywanego ogławianiem otrzymuje się wierzby głowiaste – drzewa charakterystyczne dla polskiego krajobrazu, chociaż obecnie coraz rzadziej spotykane.

Najłatwiej będzie kształtować jednoroczne pędy, które można łatwo rozpoznać po miedziano-brunatnym (wierzba wiciowa) lub złotożółtym (wierzba biała) kolorze kory, ale dla wzmocnienia konstrukcji płotka przydadzą się także pędy dwuletnie.

Wierzby najlepiej rosną na terenie podmokłym, jednak nie są wybredne w stosunku do warunków i zniosą nawet okresowe susze, kiedy już się dobrze ukorzenią. Świeżo po posadzeniu oraz później w pierwszym roku wzrostu płotek należy podlewać jak najczęściej, aby pędy mogły wytworzyć silny system korzeniowy.

Bazie będą dodatkową ozdobą żywego ogrodzenia

Wierzba szybko się zazielenia, jeśli tylko ma pod dostatkiem wilgoci

Po każdym roku płotek będzie się coraz bardziej zagęszczać

Jak posadzić wierzbowy płotek?

1 **OBLICZ** jaką długość będzie miał twój płotek, a następnie narysuj na kartce wzór, jaki wykorzystasz do jego wykonania. Wiklinowe witki mogą się krzyżować w różny sposób, jednak nie powinny być wygięte pod kątem większym niż 90° – inaczej się nie zazielenią. Przelicz, ile witek będzie potrzebne do wykonania 1 mb płotka, a następnie pomnóż otrzymaną liczbę witek przez całkowitą długość płotka.

2 **WBIJ** dwa proste paliki na końcu i na początku płotka, a następnie rozciągnij między nimi sznurek na wysokości kilku cm od ziemi oraz na wysokości górnej krawędzi płotka. Sznurek ułatwi sadzenie wierzbowych pędów i utrzymanie jednakowych odległości oraz poziomu. Pośrodku płotka możesz dodać przejście w postaci łuku lub zaplanować inne elementy.

3 **PRZYGOTUJ** zdrowe wiklinowe witki. Na płotek nadają się także gałęzie wszystkich innych gatunków wierzby – wiklina jest najbardziej plastyczna. Każda witka powinna mieć grubość około 2 cm. Dolny koniec witki zaostrz, ucinając go sekatorem pod kątem 45°, co ułatwi sadzenie. Włóż pędy do wiadra z wodą przed posadzeniem. Następnie wbij każdą witkę mocnym pchnięciem w ziemię na głębokość przynajmniej 10 cm.

4 **POSADŹ** w ten sposób cały płotek, pozostawiając 10 cm odstęp pomiędzy witkami. Zaplataj je w trakcie sadzenia w zaplanowany wzór, a miejsca krzyżowania się pędów zabezpiecz luźno zaciągniętymi opaskami zaciskowymi (należy je rozciąć i zdjąć po roku).

5 **ZAPLEĆ** wystające górne części pędów wokół górnego sznurka, aby utworzyły sztywną ramę. Dokładnie podlej posadzony płotek. Wierzba ukorzeni się już po kilku tygodniach. Jeśli posadzisz ją w marcu, to już w kwietniu płotek zacznie się zazieleniać.

6 **W KOLEJNYCH LATACH** zaplataj ubiegłoroczne, proste odrosty w marcu (po opadnięciu bazi, ale przed rozwojem liści), aby wzmocnić ramę ogrodzenia. Po 2-3 latach wiklina utworzy zwartą, zieloną ścianę, która wyznaczy wyraźną granicę, a jednocześnie nie zamknie ogrodu zupełnie na jego otoczenie.

REKLAMA

eprasa.pl 8fae9085ee

Małgorzata Kalemba-Drożdż – Laureatka AIG Prix Międzynarodowej Akademii Gastronomicznej. Doktor biochemii. Autorka kulinarnego bloga „Trochę Inna Cukiernia" i książek kulinarno-botanicznych m.in.: „Jadalne kwiaty", „Pyszne chwasty", „Skarby ogrodu", „Smakowite drzewa".

Magnolie pradawne delicje

Nie każdy wie, że magnolie to krzewy lub drzewa o bardzo starych ewolucyjnie kwiatach – przystosowanych do zapylania przez chrząszcze. Skamieniałości kwiatów magnolii pochodzą sprzed 20 mln lat, a rodzaj magnoliowatych pojawił się około 95 mln lat temu, więc ich piękno mogły również podziwiać dinozaury. Ciekawe, czy też je jadły? Zapewne magnolie wyglądały wówczas nieco inaczej, bo rośliny uprawiane obecnie w naszych ogrodach, takie jak na przykład magnolia pośrednia, zostały wyhodowane dopiero 200 lat temu.

Słodkie czy pikantne?

Płatki magnolii są jednocześnie aksamitne i chrupiące. Mają bardzo intrygujący smak, w którym dominuje perfumeryjny, kwiatowy aromat. W zależności od odmiany i koloru kwiatów znacząco różnią się smakiem. Białe i jasnoróżowe kwiaty są delikatne, czasem lekko cytrynowe. Różowe odmiany są lekko kardamonowo-imbirowe, a purpurowe – intensywne, odurzające, a nawet piekące; dlatego wybierz kwiat, który najbardziej przypadnie ci do gustu.

Magnolie na talerzu

Płatki magnolii można wykorzystywać na wiele sposobów – marynować, kisić, smażyć w cieście naleśnikowym, ale też jeść na surowo, przerobić na syrop, ocet lub nalewkę. Za to liście można wykorzystać jako zielone talerze. Nie zapomnij, że – tak jak wiele innych kwiatów w kuchni azjatyckiej – magnolie uchodzą za silny afrodyzjak!

ZDJĘCIA: MAŁGORZATA KALEMBA-DROŻDŻ

eprasa.pl 8fae 85ee

Syrop z magnolii

SKŁADNIKI:
- 1 szklanka cukru
- 1 szklanka wody
- 1 szklanka płatków magnolii
- kilka kropli soku z cytryny

PRZEPIS:
Metoda na ciepło: Zagotuj wodę i wrzątkiem zalej drobno pokrojone płatki magnolii. Odstaw pod przykryciem do wystudzenia. Odcedź napar, dodaj cukier i podgrzej aż do rozpuszczenia cukru. Jeśli chcesz, przełam smak odrobiną soku z cytryny.

Metoda na zimno: Zagotuj wodę z cukrem na lśniący syrop. Odstaw do wystudzenia. Zalej syropem cukrowym pokrojone płatki magnolii. Możesz dodać odrobinę soku z cytryny, co pozwoli też zachować jasny kolor syropu. Odstaw na całą dobę w chłodne miejsce. Przecedź, po czym szczelnie zamknij butelkę.

Warzywne ruloniki z magnolii

SKŁADNIKI:
- świeże płatki magnolii
- warzywa: ogórek, marchewka, rzodkiewka, liście szpinaku, łodyga brokułu
- kiełki słonecznika
- szczypior

Sos:
- kawałek świeżego imbiru
- 1 łyżeczka czosnku
- 3-4 łyżeczki dymki
- 1 łyżeczka cukru
- 1 łyżka oleju sezamowego
- 2-4 łyżki sosu sojowego
- 1 łyżeczka klasycznej konfitury różanej

PRZEPIS:
Przygotuj sos: imbir, czosnek i dymkę drobno pokrój, dodaj cukier, olej, sos sojowy i łyżeczkę konfitury różanej, która zaskakująco dobrze komponuje się z intensywnymi smakami sosu.

Warzywa umyj, pokrój w cienkie słupki. Weź wiązkę wybranych warzyw i owiń płatkiem magnolii, a do środka zawiniątka nałóż trochę sosu i od razu podawaj. Sos jest dość rzadki, więc nie da się odłożyć takich magnoliowych sajgonek na potem, bo zaczyna wyciekać. Trzeba się spieszyć z wkładaniem zawiniątek do ust, ale magnoliowe ruloniki wywołują w nich eksplozję smaków, bo na raz są atakowane wszystkie kubki smakowe!

eprasa.pl 8fae9085ee

Awokado z pestki

Egzotyczne awokado to nie tylko jeden z najsmaczniejszych i najzdrowszych owoców – to także bardzo łatwa do wyhodowania roślina pokojowa. Uprawę awokado można rozpocząć o każdej porze roku, chociaż pestki najszybciej kiełkują wiosną.

Do kiełkującego nasienia trzeba mieć sporo cierpliwości, bo samo zdecyduje, po jakim czasie zacznie się budzić. Przez pierwsze tygodnie życia młoda sadzonka korzysta jeszcze z zapasów zgromadzonych w dużym nasieniu, dlatego roślinę początkowo można trzymać w naczyniu z czystą wodą, ale później trzeba ją przesadzić do ziemi.

W warunkach domowych awokado przeważnie nie kwitnie i nie zawiązuje owoców, ale wciąż jest rośliną o bardzo dekoracyjnych liściach. Sadzonka będzie rosła prosto aż do samego sufitu, chociaż zajmie jej to kilka lat. Jeśli chcesz uzyskać rozgałęzione drzewko, przytnij wierzchołek wzrostu. Roślina wkrótce się rozkrzewi. Ustawione w jasnym miejscu, regularnie podlewane i zraszane awokado będzie cieszyło przez wiele lat.

Będziesz potrzebować:
Na początek:
- Pestki z dojrzałego awokado
- Wykałaczki
- Słoiczka z wodą

Później:
- Doniczki
- Keramzytu
- Ziemi do kwiatów

Tekst: Łukasz Skop
Zdjęcia: Bożka Piotrowska

eprasa.pl 8fae9085ee

1 **Wybierz** dojrzałe, miękkie awokado. Przekrój je na pół i wyjmij pestkę. Jeśli miąższ owocu jest twardy, pestka nie jest jeszcze gotowa do wykiełkowania. Nasiona z niezupełnie dojrzałych owoców kiełkują nawet do kilku miesięcy, a te dojrzałe w przeciągu miesiąca.

2 **Obierz** nasiono z brązowej, papierowej skórki pomagając sobie ostrym nożykiem. Obranie nasiona ze skórki nie jest konieczne, ale znacznie przyspieszy kiełkowanie. Jeśli skórka nie chce zejść, odłóż pestkę na następny dzień. Lekko wyschniętą skórkę obierzesz dużo łatwiej.

3 **Wbij** w obraną pestkę trzy wykałaczki. Staraj się celować w środek pestki, ale omiń wąską bruzdę, która dzieli pestkę na połowę. Włóż pestkę do słoiczka z zimną wodą tak, aby zawisła na wykałaczkach opartych o brzeg. Nasiono powinno być do połowy zanurzone w wodzie.

4 **Zostaw** pestkę w temperaturze pokojowej w widnym miejscu i zaczekaj, aż zacznie kiełkować. Bruzda w pestce stopniowo zacznie się powiększać, a spomiędzy połów nasiona zacznie wyrastać najpierw korzeń, a później wysoki pęd zakończony parasolem liści. Udało się!

eprasa.pl 8fae9085ee

Kwiaty szałwii omszonej są bogate w pyłek i nektar – przyciągają wielu zapylaczy

ZDJĘCIA: GETTY/JANE THIRSK; JASON INGRAM

Zrób miejsce przyrodzie

Zaproś do ogrodu więcej dzikich stworzeń dzięki dziesięciu radom Alana Titchmarsha

Ptaki, pszczoły i motyle to źródło zachwytu i rozrywki. Jak nudno byłoby na działce zimą, gdyby nie ptaki zgromadzone wokół karmnika? Latem ogródki ożywiane są przez motyle i inne owady, które możemy obserwować z bliska. A dzięki ekologicznemu podejściu, które pozwala naturze osiągnąć równowagę, ilość szkodników jest ograniczona do minimum. Nie ma konieczności używania oprysków i trucizn.

Urządzanie ogrodów tak, aby przyciągały jak najwięcej dzikich zwierząt jest niezwykle przyjemne. Choć borsuk przekopujący trawnik byłby mile widziany u niewielu z nas, to już odkrycie, że wykonane przez nas udogodnienia przyciągnęły zwierzęta, daje ogromną satysfakcję.

Nie trzeba zupełnie zaniechać ogrodnictwa. Nie musimy przemieniać działek w dzicz zarośniętą jeżyną. Dzikie zwierzęta mogą znaleźć dom także w mniejszych ogrodach. Na maleńkim skrawku ziemi, na balkonie czy nawet ganku, każdy z nas może działać tak, aby uczynić to miejsce bardziej atrakcyjnym dla przyrody – a co za tym idzie, ekscytującym dla nas.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; GETTY/LARS JOHANSSON, VOLODYMYR KUCHERENKO

1

2

4

eplasmin 8fae9085ee

3

5

6

10 sposobów na przyciągnięcie zwierząt do ogrodu

1 Żywopłoty

Posadź wielogatunkowy żywopłot, aby stworzyć miejsca lęgowe dla ptaków i schronienie dla stworzeń, których nawet nie zauważysz.

Żywopłoty świetnie chronią od wiatru. Mogą oczyścić powietrze i zmniejszyć hałas od strony drogi. Stanowią również doskonałe tło dla kolorowych rabat. Wyglądają o wiele naturalniej niż surowy drewniany płot.

Przycinaj wierzchołki krzewów raz w roku, aby żywopłot się zagęścił, zamiast czekać, aż osiągnie pożądaną wysokość przed pierwszym cięciem. W drugim przypadku ryzykujesz powstanie luk u podstawy.

2 Pokrzywy

Pozostaw kępę pokrzyw w słonecznym miejscu, aby przyciągnąć motyle chcące złożyć na nich jaja. Nie musisz kochać pokrzyw, ale rusałki admirał, pokrzywnik, pawik i ceik potrzebują tych parzących roślin, żeby złożyć jaja i wolą, aby rośliny były w pełnym słońcu.

Będą lata, w których nie zobaczysz żadnych śladów gąsienic zjadających liście. Ale kiedy zauważysz jaja złożone na ich spodniej stronie, z dumą stwierdzisz, że pomogłeś wyżywić potomstwo cenionych mieszkańców ogrodów. Mój przyjaciel nazywa je „animowanymi kwiatami". Możesz również zrobić z pokrzyw własny nawóz.

3 Karmniki dla ptaków

Wystaw karmniki dla ptaków na cały rok, nie tylko na zimę, i napełnij je nie tylko fistaszkami.

Mówi się, że szczygły lubią nasiona olejarki abisyńskiej, ale u mnie wolą nasiona słonecznika, które wchodzą w skład mojej standardowej karmy dla ptaków. Łuskany słonecznik spowoduje mniej bałaganu niż całe nasiona – ptaki rozdziobują nasiona i rozrzucają łupiny pod karmnikiem.

Dokładnie opróżniaj i myj karmniki co parę tygodni, aby uniknąć roznoszenia chorób. Upewnij się, że zawsze dostępna jest świeża woda.

4 Pojedyncze kwiaty

Uprawiaj dużo roślin o kwiatach pojedynczych. Uradują nie tylko was. Produkują pyłek i nektar (czego wiele kwiatów pełnych nie robi), a więc przyciągną więcej motyli, pszczół i innych owadów zapylających niż ich ozdobne odmiany o kwiatach pełnych.

Zapylacze są niezbędni, aby owocowały drzewa i krzewy oraz wiele warzyw, np. groch czy fasola. Posadzenie kilku bogatych w pyłek kwiatów pojedynczych na grządce warzywnej przyciągnie pożyteczne owady i zyskasz korzyść w postaci kwietnych bukietów do ozdoby domu, a następnie pokaźnych plonów warzyw i owoców.

Więcej informacji o pomocy zapylaczom: str. 99.

5 Krzewy owocowe

Sadź krzewy owocujące jagodami, aby zapewnić ptakom naturalne źródło pożywienia w zimowych miesiącach. Niektórzy denerwują się, gdy kosy i inne podobne ptaki zjadają owoce ich ogników, ostrokrzewu czy głogu. Pomyśl jednak, jak bardzo pomagasz im przetrwać zimę! Ogrodnicy myślący o przyrodzie muszą być hojni. Nie żałuj ptakom kilku jagódek. Rajskie jabłonie dostarczają zapylaczom kwiatów, a ptakom owoców – to podwójna korzyść!

6 Oczko wodne

Stwórz ogrodowy staw, aby ptaki mogły się napić, żaby – rozmnażać, a traszki miały miejsce do życia. Im większe oczko, tym lepiej, ale nawet małe da zwierzętom schronienie. Brzegi muszą być łagodnie nachylone. Zwierzęta będą mogły podejść blisko wody i łatwo się z niej wydostać. Szczególnie piękne są ważki równo- i różnoskrzydłe, a powierzchnię wody wkrótce opanują owady nartnikowate i wioślakowate.

To zdumiewające, jak szybko zwierzęta zadomawiają się w oczku. Dodatkowo dzięki roślinom bagiennym i tym, które uwielbiają płycizny przy brzegu, będziesz mógł poszerzyć różnorodność upraw.

eprasa.pl 8fae9085ee

7

8

9

10

7 Stos drewna

Ułóż kłody w stos, w którym schronią się owady. 90% dzikich zwierząt w ogrodzie jest niewidoczna. No chyba że naprawdę ich poszukasz. To, że stworzenie jest nieatrakcyjne, nie oznacza, że jest nieistotną częścią bogatego ekosystemu.

Sterta próchniejących gałęzi, polan i konarów będzie domem dla bogatej i zróżnicowanej grupy stworzeń, których życie zależy od rozkładającej się materii. Pomyśl o nich jak o naturalnych przedsiębiorcach pogrzebowych. Są tak samo potrzebni w świecie przyrody, jak w naszym.

8 Budki lęgowe

Powieś budki lęgowe, aby ptaki nie tylko wysiadywały w nich pisklęta, lecz także chroniły się przed zimnem. Zimą strzyżyki i inne małe ptaki tłoczą się w budkach po to, by się ogrzać. Jednak w lutym i marcu modraszki, rudziki i podobne do nich gatunki szukają już miejsc lęgowych. Powinny one znajdować się kilka metrów nad ziemią. Otwór nie może być skierowany w stronę, z której najczęściej wieje wiatr. Jeśli umieści się je na rozsądnej wysokości, to będą lepszym schronieniem przed kotami.

Pod okapami można zamontować budki dla nietoperzy. Warto przyciągnąć tych nocnych owadożerców. Jeśli masz szansę powiesić skrzynki dla puszczyków i płomykówek, to koniecznie to zrób! Królewskie Towarzystwo Ochrony Ptaków udziela informacji, gdzie kupić i wieszać budki.

9 Zero chemikaliów

Przestań używać środki ochrony roślin, a odkryjesz, że szkodniki takie jak mszyce czy meszki można zwalczać, wspomagając drapieżne owady. Wysypy poszczególnych szkodników w ogrodach spowodowane są między innymi ingerencją w łańcuch pokarmowy. Gatunki drapieżne, zwłaszcza ze świata owadów, pomogą w walce ze szkodnikami, o ile im na to pozwolisz. Odzyskanie równowagi może potrwać parę lat, ale bądź cierpliwy. Potem będziesz się zastanawiać, czemu pozwoliłeś naturze podać sobie pomocną dłoń tak późno.

Nawet osy – tak często oczerniane – odgrywają rolę w kontrolowaniu liczebności małych owadów, którymi karmią swoje młode. Ogrodowe ptactwo pomoże zwalczać ślimaki muszlowe i nagie. Nawożenie kompostem spowoduje, że rośliny będą zdrowsze i bardziej odporne na szkodniki.

10 Dzikie kwiaty

Załóż rabatkę dzikich kwiatów w kącie trawnika lub całą łąkę, jeśli masz miejsce! Nadal możesz mieć trawnik – w końcu pozostajemy ogrodnikami – ale poletko, na którym rośnie wyka, koniczyna, pierwiosnki i złocienie nie tylko zwiększy liczbę odwiedzających cię pszczół i motyli, ale też będzie pięknie wyglądać.

Wykoś ścieżkę przez środek trawnika. Podkreślisz jego obecność, a w dodatku będziesz mógł dokładniej przyglądać się kwiatom i owadom.

Możesz wysiać mieszankę nasion łąki kwietnej (sprawdź, która jest dla ciebie najlepsza) lub wkopać sadzonki kwiatów w istniejący trawnik. Nie próbuj siać nasion dzikich kwiatów na zwartą darń – zostaną zagłuszone przez trawę. Łąki kwietne koś na początku września, kiedy nasiona już się osypią i koniecznie zbierz pokos.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; GETTY/STEF BENNETT, SHARON VOS-ARNOLD; JASON INGRAM

eprasa.pl 8fae9085ee

„Bez zapylaczy nie mielibyśmy jabłek, truskawek, fasoli, pomidorów czy wielu innych owoców i warzyw"

PO PIERWSZE: ZAPYLACZE

Dlaczego **zapylacze** są wyjątkowe?

Ekspert ds. owadów i orędownik naszej kampanii na rzecz uprawy roślin dla zapylaczy, **prof. Dave Goulson**, wyjaśnia...

Nareszcie przyszła wiosna. Dopiero co wybudzone z długiej hibernacji i głodne królowe trzmieli latają z kwiatka na kwiatek. Pszczoły murarki wychodzą ze swoich tuneli i szukają partnerów. Jeśli masz szczęście, możesz dostrzec w swoim ogrodzie żółte motyle cytrynki lub biało-pomarańczowe plamki przelatujących zorzynków.

Te kolorowe zwiastuny wiosny oznaczają, że przed nami ciepłe i słoneczne dni, a widok i dźwięk tych owadów raduje serce, jednak są one niezwykle ważne również z innych powodów. Bez zapylaczy 87% wszystkich gatunków roślin na naszej planecie zawiązałoby niewiele nasion, a nawet wcale. Trzy czwarte wszystkich upraw potrzebuje owadów zapylających; bez nich nie mielibyśmy jabłek, truskawek, fasoli, pomidorów, jagód czy wielu innych owoców i warzyw. Nawet kawa i czekolada potrzebują zapylaczy. Zostałyby nam tylko rośliny zapylane przez wiatr, takie jak pszenica, jęczmień i owies, zatem musielibyśmy żyć na diecie składającej się z owsianki, chleba i ryżu.

Owady zapylają od ponad 100 milionów lat. Nie robią tego z życzliwości dla kwiatów, ale z własnych, egoistycznych powodów. Kolorowe płatki i słodki zapach przyciągają je do kwiatów, obiecując nagrodę w postaci słodkiego nektaru i pyłku bogatego w białko. Wędrując z kwiatka na kwiatek rozsypują ziarna pyłku, a to wystarcza do zapłodnienia kwiatów oraz zawiązania się owoców i nasion.

Starożytni dobroczyńcy

Zarówno kwiaty, jak i ich zapylacze przetrwały uderzenie meteoru, który obwinia się o wyginięcie dinozaurów 65 milionów lat temu. Ale dziś zapylacze mają kłopoty – i to z naszego powodu. Nasz współczesny świat z rozrastającymi się miastami i monokulturami upraw zapewnia zbyt mało kwiatów lub cichych miejsc do gniazdowania dla zapylaczy. Kiedy już znajdą kwiat, często jest on skażony zanieczyszczeniami, takimi jak pestycydy. Naukowcy twierdzą, że żyjemy teraz w antropocenie, epoce zdominowanej przez człowieka. Do tej pory antropocen nie był łaskawy dla przyrody. Coraz więcej dowodów wskazuje na szybkie wymieranie wielu owadów, a to prowadzi do alarmującej perspektywy spadku plonów i zniknięcia ostatnich polnych kwiatów.

ZDJĘCIA: GETTY/IVAN MARJANOVICT

eprasa.pl 8fae9085ee

Pszczołowate, jak u tego samca trzmiela łąkowego, mają na ciele futerko przyciągające pyłek dzięki siłom elektrostatycznym

> W samej Wielkiej Brytanii występuje około 270 gatunków pszczół, a na całym świecie ponad 20 000

Kim są ogrodowe zapylacze?

Najbardziej znanymi zapylaczami są pszczoły. W samej Wielkiej Brytanii występuje około 270 gatunków pszczół, a na całym świecie ponad 20 000. Najpopularniejszą i najsłynniejszą z pszczół jest pszczoła miodna – smukły, brązowawy owad, którego trzymamy w ulach i od którego – jak sama nazwa wskazuje – pozyskujemy miód. Ale jeśli poprosisz kogoś, aby narysował pszczołę, to większość ludzi stworzy grubego owada z żółtymi i czarnymi paskami.

Tak bez wątpienia wygląda trzmiel. Trzmiele występują również w innych kombinacjach kolorystycznych, a niektóre mają urocze jasnoczerwone odwłoki. W Wielkiej Brytanii Mamy 26 różnych gatunków trzmieli. Owłosione i pulchne, często są najbardziej rzucającymi się w oczy zapylaczami. O wiele łatwiej przeoczyć pszczoły samotnice, które stanowią większość gatunków pszczół w Wielkiej Brytanii, ale zwykle są małymi, często ciemno ubarwionymi owadami, które można łatwo pomylić z muchą lub osą.

Pszczoły są blisko spokrewnione z osami – w rzeczywistości to właśnie od nich pochodzą – i nie powinniśmy zapominać, że wiele różnych os także jest ważnymi zapylaczami.

Drugimi najbardziej znanymi zapylaczami są z pewnością motyle, delikatne i piękne owady ze skrzydłami pokrytymi mieniącymi się kolorowo łuskami.

Niewidzialni bohaterowie

Chociaż jest mniej popularną kuzynką motyla, ćma jest prawdopodobnie jeszcze ważniejszym zapylaczem. Silnie pachnące blade kwiaty, takie jak mają tytoń i wiciokrzew, przystosowały się do zapylania przez ćmy.

Istnieje wiele innych owadów zapylających, w tym chrząszcze, liczne rodzaje much, np. bzygowate, smużynkowate czy lwinkowate oraz wiele innych. Szacuje się, że w samej Wielkiej Brytanii zapylaczami jest ponad 4000 różnych owadów.

Owady są niesamowicie różnorodne i fascynujące do obserwacji, a kwiecień to świetny czas, żeby się tym zająć. Wypatruj bujanek (much udających pszczoły), puszystych kuleczek rudego futerka unoszących się nad wiosennymi kwiatami i spijających nektar długą, sztywną trąbką. Jeśli masz w swoim ogrodzie miodunki, prawdopodobnie zobaczysz cudowne porobnice wiosenne, jedne z naszych większych pszczół samotnic. Samce mają wielkie kępki futra na końcach środkowej pary odnóży.

ZDJĘCIA: GETTY/AGD BEUKHOF, BEARACREATIVE, DEBIBISHOP, GARY MAYES, JACKY PARKER, VIKTORIA RODRIGUEZ

eprasa.pl 8fae9085ee

Przestrojnik jurtina żywi się nektarem różnych roślin ogrodowych, w tym jeżówek

Bzygowate są ważnymi zapylaczami i jedzą mszyce

Samiec porobnicy wiosennej korzysta z kwiatów żywokostu, używając długiego języka

Pszczoły miodne zbierają pyłek i zabierają go do uli

Jak zapylają pszczoły

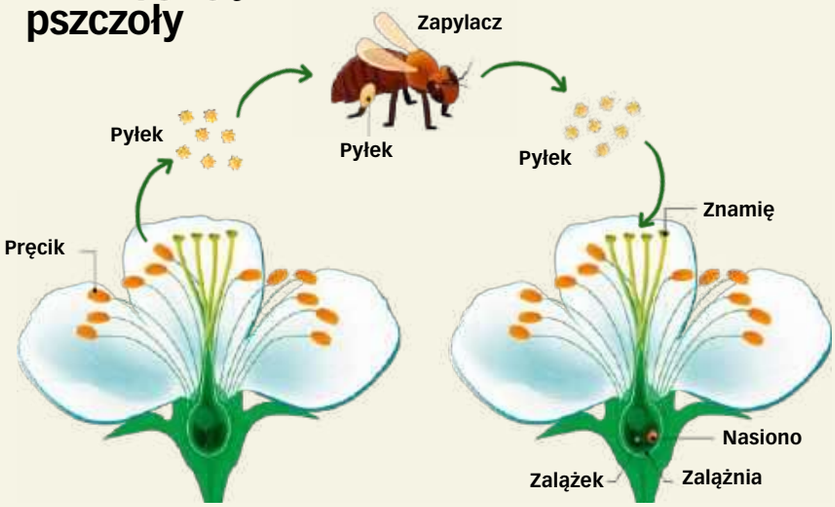

Pszczoła przenosi pyłek na znamię słupka i w ten sposób zapyla kwiat

Fruczak gołąbek spija nektar, używając długiej trąbki

eprasa.pl 8fae9085ee

> Ogrodnicy mogą pomóc zapylaczom, ponieważ w Wielkiej Brytanii są 22 miliony ogrodów, które łącznie zajmują większy obszar niż wszystkie rezerwaty przyrody

Trzmiel gajowy jest jednym z najpopularniejszych brytyjskich owadów pszczołowatych

Czego potrzebują zapylacze?

Dobra wiadomość jest taka, że wciąż nie jest za późno. Większość gatunków owadów jeszcze nie wyginęła i mogą szybko odbudować populację w odpowiednim środowisku. My, ogrodnicy, możemy im ogromnie pomóc, ponieważ w Wielkiej Brytanii są 22 miliony ogrodów, które łącznie zajmują prawie pół miliona hektarów, czyli większy obszar niż wszystkie nasze rezerwaty przyrody. W ogrodach może żyć ogromne bogactwo owadów, jak pokazała Jenny Owen, która spędziła 35 lat na katalogowaniu stworzeń w swoim małym ogrodzie na przedmieściach Leicester. Udało jej się zidentyfikować 2700 gatunków różnych zwierząt i roślin, z czego prawie 2000 to różne rodzaje owadów. Wystarczy kilka małych zmian, aby każdy ogród stał się rajem dla dzikiej przyrody.

Jak mogę pomóc?

Uprawa odpowiednich rodzajów kwiatów to doskonały początek. Ogólnie rzecz biorąc, wybieraj tradycyjne kwiaty i zioła, unikając odmian pełnokwiatowych i większości jednorocznych roślin rabatowych. W książkach lub w Internecie znajdziesz więcej szczegółowych porad.

Unikaj stosowania pestycydów, zwłaszcza insektycydów. W zdrowym ogrodzie dobrze jest mieć trochę mszyc i innych szkodników. Staną się pożywieniem wielu naturalnych drapieżników, które z kolei utrzymają je w ryzach.

Staraj się tolerować chwasty, takie jak jaskry, szczecie, bodziszki i trybule. To piękne rodzime kwiaty, pożyteczne dla zapylaczy. Nazwa „chwast" jest arbitralna, a przecież to, co jest chwastem dla jednej osoby, może być dzikim kwiatem dla innej. W moim ogrodzie rosną wszystkie powyższe gatunki, a także osty i starce jakubki, a wszystkie w czasie kwitnienia są oblepione owadami.

Inne sposoby sprzyjania dzikiej przyrodzie to zmniejszenie częstotliwości koszenia trawnika, posadzenie kwitnącego drzewa, zrezygnowanie z podłoża na bazie torfu, wykopanie stawu, wykonanie hotelu dla owadów lub zatoczki dla bzygowatych. Nie musisz robić wszyst-

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; GETTY/IMAG_4, MARK HUGHES, TOM MEAKER, MINT IMAGES, REGAN THACKER, ANDREW WAUGH

eprasa.pl 8fae9085ee

Ogrodowy łańcuch pokarmowy

Twój ogród jest ekosystemem złożonym z powiązanych ze sobą roślin i zwierząt. Oto przykład: gąsienica zjada niezapominajkę, bogatka pożera gąsienicę, krogulec poluje na bogatkę, a jego odchody są nawozem dla rośliny.

Cykl życiowy motyla

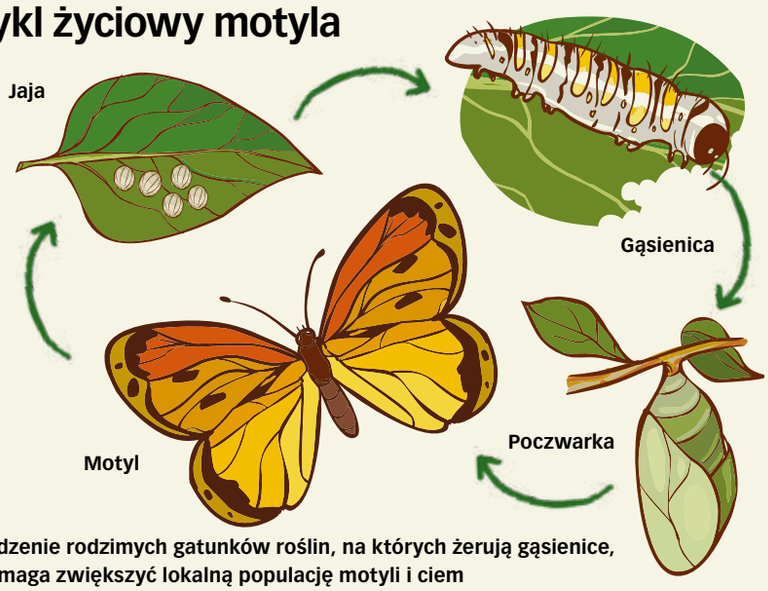

Sadzenie rodzimych gatunków roślin, na których żerują gąsienice, pomaga zwiększyć lokalną populację motyli i ciem

kich tych rzeczy naraz, ale zrób tyle, ile możesz. Liczy się każda pomoc, a razem możemy sprawić, że nasze miasta, miasteczka i wsie będą pełne trzmieli, motyli i innych bzyczących stworzeń dla przyszłych pokoleń.

■ Dave Goulson jest autorem książki Gardening for Bumblebees; *A Practical Guide to Creating a Paradise for Pollinators.*

■ Przejdź na stronę 46, aby poznać 10 sposobów Alana Titchmarsha na przyciągnięcie dzikiej przyrody do Twojego ogrodu.

2 PROSTE KROKI, ABY POMÓC ZAPYLACZOM

1 Złóż zobowiązanie pomocy zapylaczom na stronie **www.gardenersworld.com/pollinator-pledge**

2 Dowiedz się więcej o zapylaczach na **www.gardenersworld.com/pollinator-plants**

Szukaj w mediach społecznościowych materiałów oznaczonych #putpollinatorsfirst

Zobowiązania na rzecz zapylaczy

Emma Crawforth wyjaśnia, jak dołączyć do naszej kampanii „Po Pierwsze: Zapylacze"

Tej wiosny i latem w każdym wydaniu *Gardeners' World. Edycja Polska* będziemy pisać o pomaganiu zapylaczom, ale żeby coś zmienić, potrzebujemy twojej pomocy. Członkowie redakcji również złożyli indywidualne zobowiązania, podobnie jak zespół ekspertów, którzy pomagają w naszej kampanii. Co miesiąc będziemy publikować zobowiązania, aby zainspirować cię do dołączenia do nas. W tym miesiącu zobowiązania składają autor tego artykułu, Dave Goulson, nasza ekspertka Brigit Strawbridge Howard, a także ja. Daj znać co ty możesz zrobić dla zapylaczy na *www.gardenersworld.com/pollinator-pledge*

1 Niech zakwitną mniszki!

Mniszki są często uważane za chwasty. W tym miesiącu zostawię te wspaniałe rodzime kwiaty w spokoju, ponieważ zapewniają pożywienie dla głodnych pszczół, które dopiero co obudziły się z zimowego snu. Zerwij przekwitłe kwiaty, zanim zamienią się w dmuchawce, jeśli nie chcesz mieć ich jeszcze więcej w przyszłym roku!

Dave Goulson, nasz ekspert i entomolog. Dowiedz się więcej na stronie **www.gardenersworld.com/caterpillar-plants**

2 Posadzę miodunki

Kiedy dowiedziałam się od Dave'a Goulsona, że miodunka przyciąga porobnicę wiosenną, postanowiłam ją posadzić w swoim ogrodzie.

Emma Crawforth, redaktorka ds. ogrodnictwa. Dowiedz się więcej na **www.gardenersworld.com/pulmonaria**

3 Założę ziołowy ogródek

Obsadzę nowy ogródek ziołowy rozmarynem, majerankiem, szałwią i tymiankiem, ponieważ to jedne z najlepszych roślin dla zapylaczy, oraz szczypiorkiem, którego kwiaty działają jak magnes na trzmiela rudego!

Brigit Howard, przyrodniczka i nasza ekspertka. Dowiedz się więcej na **www.gardenersworld.com/herbs-wildlife**

eprasa.pl 8fae9085ee

Przywróć trawnik do formy

Czas wziąć się za trawnik. Poświęć mu teraz jeden weekend, a przywrócisz go do dobrej formy po zimie i zapewnisz ładny wygląd na resztę sezonu. Łukasz Skop doradza, jak to zrobić

Trawa rozpoczyna właśnie intensywny wzrost – to najlepszy moment, żeby dostarczyć jej paliwa w postaci nawozu o dużej zawartości azotu, który zapewni intensywnie zielony kolor źdźbeł. Kępki trawy szybko się teraz krzewią i rozrastają, dlatego jak najszybciej pozbądź się chwastów, które mogą im w tym przeszkadzać. Zadbaj też o odpowiednie napowietrzenie, zbierając grabiami pozostałe po jesieni liście, strącone przez wiatr suche gałęzie drzew i wszystkie resztki, które utrudniają dostęp słońca, wody i powietrza do murawy. Przy niewielkim wysiłku zagwarantujesz jej dobry start, a sobie – zielony dywan na resztę roku.

Pierwsze koszenie

Termin pierwszego koszenia trawnika zależy w dużej mierze od pogody. Jeśli wiosna przychodzi wcześnie i obfituje w słoneczne i ciepłe dni, trawa szybciej zaczyna wzrost niż wtedy, gdy zima nie chce ustąpić, a na trawniku wciąż leży śnieg. Uważnie obserwuj przyrodę – to ona dostarczy ci najlepszej wskazówki, kiedy zacząć koszenie. Z reguły trawnik można skosić po raz pierwszy wtedy, gdy rozkwitają pierwsze narcyzy – zwykle około połowy kwietnia. Podnieś ostrze kosiarki trochę wyżej niż przy koszeniu w trakcie sezonu. Młoda trawa musi nabrać siły, zanim będzie w stanie wytrzymać niskie strzyżenie.

Mech na trawniku

Pojawia się w trawie z różnych powodów. Mchy lubią miejsca zacienione i wilgotne, dlatego najpierw zlikwiduj przyczyny, które pobudzają wzrost mchów. Już w kwietniu zwiększ dostęp światła do murawy, usuwając nisko rosnące gałęzie, które rzucają dużo cienia. Kiedy tylko ziemia rozmarznie i ogrzeje się, popraw jej przepuszczalność nakłuwając ją widłami i wypełniając powstałe w ten sposób otworki piaskiem. Wyczesz mech spomiędzy źdźbeł, używając metalowych grabi wachlarzowych. Jednocześnie wygrab wszystkie resztki organiczne, śmieci i filc, który utworzył się ze ścinków trawy wpadających pomiędzy kępki podczas koszenia w poprzednim sezonie. Grab intensywnie, ale uważaj, aby nie porozcinać ziemi i znajdujących się tuż pod powierzchnią korzeni.

ZDJĘCIA: ŁUKASZ SKOP, DEPOSITPHOTOS

eprasa.pl 8fae9085ee

Dziury w murawie

Placki gołej ziemi możesz z powrotem zazielenić trawą na dwa sposoby, w zależności od ich wielkości. Ubytki o powierzchni nie większej niż rozpostarta dłoń najlepiej uzupełnić, przesadzając kępki trawy z innych miejsc. Możesz do tego wykorzystać resztki darni pozostałe po przycinaniu krawędzi. Ziemię w pustym miejscu wzrusz dokładnie ręcznymi widełkami, a później posadź kępkę trawy, w razie potrzeby skracając wcześniej jej korzenie tak, aby podczas sadzenia nie podwinęły się do góry. Mocno uciśnij i podlej. Większe ubytki w trawniku obsiej nasionami nowej trawy. Wybierz tą samą mieszankę nasion, inaczej trawa w tym miejscu może się różnić od reszty trawnika. Aby przyspieszyć kiełkowanie, zmieszaj w wiadrze nasiona z ziemią uniwersalną i lekko podlej. Mieszaj ziemię codziennie, a kiedy tylko zauważysz, że ziarno kiełkuje, rozrzuć równomiernie mieszankę ziemi i nasion w miejscu ubytku. Ostrożnie podlej, używając konewki z sitkiem, aby nie wypłukać nasion.

Chwasty wieloletnie

Mogą być prawdziwym utrapieniem każdego, kto marzy o jednolicie zielonym trawniku. Najgorsze są chwasty wieloletnie o długim, palowym korzeniu (takie jak mniszek czy ostrożeń) oraz te, które tworzą płaskie rozety szerokich liści przylegających do ziemi (jak babki), które bezpośrednio blokują wzrost trawy. Możesz wyciągnąć je ręcznym chwastownikiem lub wykopać łopatką, jednak działaj szybko – usuń każdą rozetę liści, kiedy tylko ją zauważysz. W przeciwnym wypadku szybko się rozrosną, a wtedy po wyrwaniu zostaną dziury gołej ziemi. Bardzo niskie koszenie trawnika odsłania powierzchnię ziemi i ułatwia chwastom kiełkowania nawet w gęstej murawie. Podnieś ostrze kosiarki o 1-2 stopnie.

Nierówne krawędzie

Jeśli nie masz czasu na zadbanie o cały trawnik, popraw przynajmniej jego krawędzie, a od razu zyska lepszy wygląd. Przytnij kępki przy chodniku, schodach i podjeździe, używając nożyc do trawy – wybierz te z obrotową głowicą, które poradzą sobie nawet w trudno dostępnych miejscach. Krawędzie przy rabatach wyrównaj, używając półokrągłego szpadla (szpadla do darni). Rozłóż wąż ogrodowy, jeśli chcesz wyznaczyć od nowa krawędzie o falistych kształtach, a później odcinaj brzegi murawy, wbijając szpadel wzdłuż węża.

Zamiast trawy

W niektórych miejscach trawa, mimo wszelkich starań, nie będzie chciała dobrze rosnąć. Warto wówczas pomyśleć o zastąpieniu jej innymi gatunkami, które skutecznie zakryją gołą ziemię. W miejscach zacienionych poradzi sobie dąbrówka rozłogowa (*Ajuga reptans*), a na palącym słońcu i tuż przy rozgrzanych nawierzchniach sprawdzi się macierzanka piaskowa (*Thymus serpyllum*). Tam, gdzie trawnik został założony na cienkiej warstwie ziemi (np. trawniki nad parkingami podziemnymi) dosiej do trawy koniczynę białą (*Trifolium repens*). Dobrze znosi koszenie i pomoże trawie przetrwać letnie upały, dostarczając jej jednocześnie azotu wpływającego na intensywnie zielony kolor źdźbeł.

eprasa.pl 8fae9085ee

Sięgnij po archiwalne wydania

GARDENERS' WORLD EDYCJA POLSKA

Każde wydanie przejrzyj on-line

Szybka wysyłka **GRATIS**

Zamów wygodnie na **www.ulubionykiosk.pl**

eprasa.pl 8fae9085ee

TEST

myjek ciśnieniowych

Czas na wiosenne porządki na tarasie! **Kay Maguire** testuje 10 modeli, aby znaleźć najlepszy dla twojego ogrodu

Wraz z nadejściem wiosny każdemu ogrodowi przyda się trochę uwagi, aby był przygotowany na nadchodzące długie, ciepłe dni. Mamy więc idealny moment na rozważenie zakupu elektrycznej myjki ciśnieniowej.

Takie urządzenie będzie doskonałe do szybkiego czyszczenia nawierzchni, mebli i dużych powierzchni. Myjka ciśnieniowa posiada silnik, który pompuje strumień wody pod ciśnieniem przez dyszę, aby z łatwością usunąć uporczywe zabrudzenia. Zużywa znacznie mniej wody niż wąż do wykonania tej samej pracy, więc zmniejsza zużycie wody, a ponadto nie ma potrzeby wielogodzinnego żmudnego szorowania, które w innym przypadku byłoby konieczne do przywrócenia ogrodu do formy.

Na rynku dostępne są setki tych wszechstronnych elektronarzędzi w cenie od 50 do 500 funtów, a wszystkie mają pozostawić blask na tarasie, drewnianej nawierzchni, meblach ogrodowych lub samochodzie. By zobaczyć jak sobie radzą, przetestowaliśmy szereg przewodowych myjek elektrycznych – wszystkie w cenie poniżej 210 funtów.

Jak testowaliśmy?

Myjki ciśnieniowe zostały podłączone i ocenione podczas czyszczenia różnych powierzchni, w tym kostki brukowej, kamiennej nawierzchni, mebli i drewnianej podłogi. Oceniliśmy je według poniższych kryteriów o takiej samej wadze:

- **Podłączenie i przechowywanie:** wielkość urządzenia, wymagany montaż, przejrzystość instrukcji i czy była skomplikowana.
- **Łatwość obsługi:** łatwość poruszania się po ogrodzie z urządzeniem, jego ciężar i poziom hałasu.
- **Skuteczność czyszczenia:** moc czyszczenia oraz zdolność do szybkiego i skutecznego usuwania brudu, rodzaje dostępnych dysz i akcesoriów oraz ich przydatność.
- **Stosunek jakości do ceny:** uwzględniono wyniki z poprzednich kategorii, a także wszelkie dodatkowe funkcje, sugerowaną cenę detaliczną i gwarancję.

ZDJĘCIA: GETTY/WEICOMIA

Myjka ciśnieniowa szybko i łatwo usunie brud oraz mech z tarasów i podłóg bez konieczności szorowania

eprasa.pl 8fae9085ee

Budowa myjek ciśnieniowych

Pistolet ze spustem
Woda płynie po naciśnięciu spustu pistoletu i zwykle zatrzymuje się po jego zwolnieniu. Przycisk bezpieczeństwa zapobiega przypadkowemu włączeniu

Wąż
Ma zasięg od 3 m do 7 m. Mocniejsze myjki mają zwykle grubsze i szersze węże

Lanca
Długa plastikowa rurka łącząca pistolet z dyszą

Dysza
Tańsze modele mogą mieć tylko jeden typ dyszy, inne mogą oferować różne rodzaje natrysku: strumień stały, zmienny strumień wachlarzowy, strumień obrotowy oraz mieć zakrzywioną lancę

Przyłącze do węża
Wymaga uniwersalnej szybkozłączki z blokadą przepływu wody na wężu, ale umożliwia szybkie i łatwe podłączenie myjki do źródła wody

Uchwyty do przenoszenia
Podnoszenie, przenoszenie i przesuwanie myjki ciśnieniowej, zwłaszcza ciężkich modeli, jest łatwiejsze dzięki rączkom

Korpus
Mieści silnik i pompę, włącznik/wyłącznik oraz przyłącza do węża pistoletu i węża zasilającego

Miejsce na akcesoria
Przydaje się do przechowywania zapasowych dysz, rozpylacza piany i innych akcesoriów w jednym miejscu

Koła
Niezbędne w cięższych modelach i przy dużych powierzchniach do czyszczenia

Odzież ochronna

Ilość pryskającej wody i brudu podczas pracy z myjką ciśnieniową może być zaskakująca – kalosze i nieprzemakalne spodnie sprawią, że twoje ubranie i stopy nie przemokną.

Gogle są niezbędne, aby ochronić oczy przed brudem i piaskiem, a nauszniki przydadzą się do głośniejszych modeli i jeśli pracujesz przez długi czas.

eprasa.pl 8fae9085ee

PONIŻEJ 100 £

OCENA: 15/20

Draper 83405 83,99 £

Moc 1500 W
Ciśnienie 105 bar
Długość węża 3 m
Waga 6 kg
Gwarancja 1 rok

Prosty i łatwy montaż. Mała, kompaktowa i lekka, ale głośna myjka z krótkim wężem. Łatwo się przewraca. Regulowana dysza, ale tylko jedna lanca w zestawie i brak akcesoriów. Łatwe przechowywanie. Dobra do czyszczenia tarasu i małych powierzchni.

Zalety i wady

- ✓ Kompaktowa
- ✓ Różne rodzaje natrysku
- ✓ Energooszczędna funkcja uruchamiania/zatrzymywania silnika
- × Głośna
- × Powolne czyszczenie
- × Brak stabilności i krótki wąż

Podłączenie i przechowywanie ★★★★★
Łatwość obsługi ★★★☆☆
Skuteczność czyszczenia ★★★☆☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

NAJLEPSZY ZAKUP

OCENA: 18/20

Ryobi 110 bar electric washer 89,99 £

Moc 1500 W
Ciśnienie 110 bar
Długość węża 5 m
Waga 5,1 kg
Gwarancja 3 lata

Nie wymaga skomplikowanego montażu. Bez kółek, ale lekka i łatwa do podnoszenia i przenoszenia. Prosta i łatwa w użyciu. Różne lance i natryski oraz miejsce na akcesoria. W zestawie rozpylacz piany; dostępne inne akcesoria. Bardzo dobry strumień stożkowy. Świetna do usuwania mchu na ścieżkach i tarasach.

Zalety i wady

- ✓ Dobrze czyści
- ✓ Lekka i kompaktowa, z miejscem na akcesoria
- ✓ Świetna jakość i gwarancja
- ✓ Wybór natrysków
- × Brak wyłącznika bezpieczeństwa

Podłączenie i przechowywanie ★★★★★
Łatwość obsługi ★★★★☆
Skuteczność czyszczenia ★★★★☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★★

OCENA: 12/20

Nilfisk C120 400 zł

Moc 1400 W
Ciśnienie 120 bar
Długość węża 6 m
Waga 6,2 kg
Gwarancja 2 lata

Powolne, skomplikowane podłączenie i niejasna instrukcja. Kompaktowa. Łatwe przechowywanie. Wybór natrysków i łatwe włączanie/wyłączanie. Wolno czyści i wykonuje tylko lekkie zadania. W zestawie przystawka do czyszczenia tarasów i rozpylacz piany. Dostępne dodatkowe akcesoria.

KUPISZ W POLSCE!

Zalety i wady

- ✓ Kompaktowa i cicha
- ✓ Dobry zasięg węża
- ✓ Przydatne miejsca do przechowywania dysz itp.
- × Wolno czyści
- × Trudny montaż, potrzebne narzędzia

Podłączenie i przechowywanie ★★★☆☆
Łatwość obsługi ★★★☆☆
Skuteczność czyszczenia ★★★☆☆
Stosunek jakości do ceny ★★★☆☆

PONIŻEJ 210 £

OCENA: 16/20

Yard Force EW U15 119,99 £

Moc 2000 W
Ciśnienie 150 bar
Długość węża 6,5 m
Waga 14 kg
Gwarancja 2 lata

Nie wymaga skomplikowanego montażu. Kompaktowa, z dobrą funkcją schowka, dwoma uchwytami do przenoszenia i poręcznym bębnem na wąż. Wybór natrysków, ale trudno je dostosować. W zestawie rozpylacz piany. Rozpylanie stożkowe dobrze działa, ale wibruje. Nie nadaje się do dużych powierzchni lub długich prac.

Zalety i wady

- ✓ Dobra moc czyszczenia
- ✓ Przydatne funkcje i dobry zasięg węża
- × Nieprzyjemne wibracje
- × Ciężka
- × Natryski trudno ustawić

Podłączenie i przechowywanie ★★★★★
Łatwość obsługi ★★★☆☆
Skuteczność czyszczenia ★★★★☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

KUPISZ W POLSCE!

OCENA: 16/20

Makita HW111 610 zł

Moc 1700 W
Ciśnienie 110 bar
Długość węża 5,5 m
Waga 7,4 kg
Gwarancja 1 rok

Łatwe podłączenie, ale niejasna instrukcja. Prosta, kompaktowa myjka ze schowkiem. Wybór natrysków, wbudowany bęben na wąż i rozpylacz piany, ale niewiele akcesoriów w tej cenie. Dobra do mycia podjazdu, samochodu i ogrodzenia.

Zalety i wady

- ✓ Dobrze czyści
- ✓ Kompaktowa i stabilna, z poręcznym bębnem na wąż
- × Ciężka
- × Brakuje akcesoriów
- × Krótka lanca

Podłączenie i przechowywanie ★★★★☆
Łatwość obsługi ★★★★☆
Skuteczność czyszczenia ★★★★☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

OCENA: 15/20

Energizer EZN2000 159,99 £

Moc 2000 W
Ciśnienie 160 bar
Długość węża 5 m
Waga 8,3 kg
Gwarancja 2 lata

Szybka do podłączenia, ale potrzebne są narzędzia. Przydatny schowek, wbudowany zbiornik na detergent, wybór natrysków. Szczotka i przystawka do czyszczenia tarasu w zestawie, ale nie czyszczą dokładnie. Dobra do mycia ścieżek i podjazdów.

Zalety i wady

- ✓ Cicha
- ✓ Dobra obsługa lancy
- ✓ Wbudowany podajnik detergentu
- × Montaż mógłby być łatwiejszy
- × Nieskuteczne akcesoria
- × Lekkie wibracje

Podłączenie i przechowywanie ★★★☆☆
Łatwość obsługi ★★★★☆
Skuteczność czyszczenia ★★★★☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

eprasa.pl 8fae9085ee

PONIŻEJ 210 £ (CIĄG DALSZY)

OCENA: 19/20

Greenworks G30 430 zł

NAJ-LEPSZY ZAKUP

Moc 1500 W
Ciśnienie 120 bar
Długość węża 6 m
Waga 9 kg
Gwarancja 3 lata

Kółka trudne do zamontowania, potrzebne narzędzia. Funkcja schowka i wybór natrysków. Przedłużka zmniejsza obciążenie pleców. Składany uchwyt ułatwia przechowywanie. W zestawie szczotka, przystawka do czyszczenia tarasu i rozpylacz piany. Doskonała do mycia mebli i samochodów.

KUPISZ W POLSCE!

Zalety i wady
- ✓ Szybkie czyszczenie
- ✓ Dobre funkcje i akcesoria
- ✓ Solidna i stabilna
- ✓ Poręczna przedłużka
- × Kółka trudne do zamocowania

Podłączenie i przechowywanie ★★★★☆
Łatwość obsługi ★★★★★
Skuteczność czyszczenia ★★★★★
Stosunek jakości do ceny ★★★★★

OCENA: 19/20

Kärcher K3 Car&Home 590 zł

NAJ-LEPSZY ZAKUP

Moc 1600 W
Ciśnienie 120 bar
Długość węża 6 m
Waga 6,5 kg
Gwarancja 3 lata

Wszystko trzeba złożyć, ale łatwa instrukcja. Wydaje się słabsza od reszty. Wybór dyszy i natrysków. Zawiera detergent. Dobre akcesoria i przedłużka zapobiegająca nadwyrężeniu pleców. Świetna moc czyszczenia zaniedbanych tarasów i powierzchni.

KUPISZ W POLSCE!

Zalety i wady
- ✓ Silna przystawka do czyszczenia tarasów i powierzchni
- ✓ Wygodna w użyciu
- ✓ Wbudowany podajnik detergentu
- ✓ Dobry wybór natrysków
- × Wymaga więcej montażu od innych

Podłączenie i przechowywanie ★★★★☆
Łatwość obsługi ★★★★★
Skuteczność czyszczenia ★★★★★
Stosunek jakości do ceny ★★★★★

OCENA: 19/20

Bosch Universal Aquatak 135 750 zł

NAJ-LEPSZY ZAKUP

Moc 1900 W
Ciśnienie 135 bar
Długość węża 7 m
Waga 7,9 kg
Gwarancja 2 lata

Wymaga niewielkiego montażu. Najdłuższy zasięg węża. Jedna lanca, ale trzy natryski. W zestawie rozpylacz piany. Dobre funkcje, w tym składany uchwyt ułatwiający przechowywanie. Bardzo stabilna i wytrzymała. Doskonałe wszechstronne czyszczenie.

KUPISZ W POLSCE!

Zalety i wady
- ✓ Mocne, skuteczne czyszczenie
- ✓ Prosta myjka bez dysz do wymiany
- ✓ Wygodna w użyciu
- ✓ Doskonała stabilność

Podłączenie i przechowywanie ★★★★★
Łatwość obsługi ★★★★★
Skuteczność czyszczenia ★★★★★
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

OCENA: 17/20

Stihl RE100 999 Zł

KUPISZ W POLSCE!

Moc 1700 W
Ciśnienie 110 bar
Długość węża 6 m
Waga 16,5 kg
Gwarancja 3 lata

Wymaga montażu i narzędzi, ale posiada jasne instrukcje. Wybór dyszy i natrysków, w zestawie z rozpylaczem piany. Dobrze zorganizowane funkcje przechowywania. Stabilna, ale wysoka i ciężka do przenoszenia. Dobrze czyści. Dobra do czyszczenia dużych powierzchni.

Zalety i wady
- ✓ Silne czyszczenie
- ✓ Cicha
- ✓ Dobre funkcje przechowywania
- × Ciężka do przenoszenia i podnoszenia
- × Drogie akcesoria

Podłączenie i przechowywanie ★★★★★
Łatwość obsługi ★★★☆☆
Skuteczność czyszczenia ★★★★★
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

NAJ-LEPSZY ZAKUP Nasz wybór dla twoich potrzeb

Najlepsza tania myjka
Ryobi 110 bar electric washer

Doskonałej jakości myjka, która jest łatwa w użyciu i wygodna do przenoszenia oraz ma dobrą moc za tę cenę. Dobrze usuwa mech i uporczywy brud.

Najlepsza myjka ogólnego użytku
Bosch Universal Aquatak 135

Dobrze zaprojektowana myjka z przydatnymi funkcjami, takimi jak składany uchwyt i jedna dysza z trzema rodzajami natrysku. Silne czyszczenie podczas całego testu i duży zasięg węża.

Najlepsza myjka do mebli
Greenworks G30

Dzięki wspaniałym funkcjom, w tym przedłużce zapobiegającej nadwyrężeniu pleców, ta myjka zapewnia silny strumień czyszczący, który szczególnie dobrze radzi sobie z zakamarkami w meblach, samochodzie i tarasie.

Najlepsza myjka do chodnika
Kärcher K3 Car&Home

Prosta, wygodna w użyciu myjka, która z łatwością usuwa brud – dołączona do zestawu przystawka do czyszczenia tarasów działa jak marzenie, unikając rozpryskiwania brudu na zaniedbanych powierzchniach.

eprasa.pl 8fae9085ee

Jak wybrać myjkę ciśnieniową

Ważna jest dobra wydajność czyszczenia, ale na co jeszcze zwrócić uwagę przy wyborze myjki ciśnieniowej? Przemyśl poniższe punkty, zanim kupisz

■ **Co czyścisz?** Zastanów się, co i jak często musisz czyścić oraz jak bardzo będzie się brudzić. Im wyższe ciśnienie wytwarza myjka, tym więcej ma mocy do usuwania uporczywych zabrudzeń. Ciśnienie jest mierzone w barach, dlatego im wyższa liczba barów, tym większe zabrudzenie usunie myjka, ale moc silnika mierzona w watach plus szybkość przepływu wody również wskazują na wysoką wydajność. Jednak chociaż mocniejsza maszyna może szybko usunąć ciężkie zabrudzenia, to tańsza, lżejsza myjka nadal spełni zadanie – po prostu zajmie jej to więcej czasu. Niska moc i wolny przepływ są idealne do czyszczenia delikatnych powierzchni, takich jak deski tarasowe, ogrodzenia i kostka brukowa, więc wystarczy do tego mniejsza maszyna. W przeciwnym razie wybierz delikatną dyszę na mocniejszej myjce, aby uniknąć uszkodzeń. W przypadku większych powierzchni poszukaj myjki o wyższym ciśnieniu i większym przepływie wody, aby szybko wykonać zadanie.

■ **Czy potrzebujesz akcesoriów?** Wszystkie myjki są wyposażone w standardową dyszę, czasem dwie, ale specjalistyczne nasadki pomogą prawidłowo wykonać określone prace. Pomyśl jakie są główne zadania, do których wykorzystasz myjkę i wybierz taką z odpowiednimi akcesoriami lub sprawdź, czy można je tanio dokupić później. Szczotka przydaje się do czyszczenia mebli, samochodów i szyb w szklarni, a przystawka do tarasów bardzo łatwo wyczyści nawierzchnie, nie rozpryskując wszędzie brudu. Niektóre myjki mają wbudowany zbiornik na detergent, a inne mają butelkę, którą napełniasz rozcieńczonym detergentem i montujesz pomiędzy lancą a dyszą.

■ **Czy jest gotowa do użycia?** Czas potrzebny do uruchomienia urządzenia może być różny – niektóre wymagają tylko zamocowania lancy i węża, ale inne muszą być złożone praktycznie od zera, przy użyciu śrubokrętów i kluczy imbusowych. Sprawdź to przed zakupem.

■ **Czy łatwo ją przenieść?** Myjki ciśnieniowe znacząco różnią się wagą. Upewnij się, że większy model jest wyposażony w kółka, które pomogą w poruszaniu się po ogrodzie. Uchwyty do przenoszenia umieszczone w odpowiednich miejscach są niezbędne, jeśli masz schody lub musisz podnieść myjkę, aby schować ją na półkę. Jeśli masz duży ogród, sprawdź długość węża, aby mieć pewność, że wszędzie nim dosięgniesz. Przedłużacz, który nadaje się do użytku na zewnątrz, również powiększy obszar roboczy – po prostu upewnij się, że jest zabezpieczony przed wilgocią.

■ **Czy jest bezpieczna?** Różnicówka (RCD) to niezbędny dodatek, który automatycznie wyłączy prąd w przypadku awarii, zapobiegając porażeniu. Niektóre myjki mają ją na wyposażeniu, ale jeśli tak nie jest, to kup ją osobno i podłącz do gniazdka elektrycznego przed podłączeniem myjki.

■ **Czy myjki akumulatorowe są dobre?** Kilka marek wprowadziło niedawno bezprzewodowe myjki ciśnieniowe, zasilane bateriami litowo-jonowymi i mogące pobierać wodę zarówno z wiadra, jak i z węża, dzięki czemu można ich używać wszędzie. Mają trochę mniej mocy niż tradycyjne myjki, a akumulator ma ograniczony czas pracy, ale jeśli będzie w pełni naładowany, to szybko wyczyścisz szklarnię, grilla, samochód czy rower – szczególnie będąc w podróży.

Gdzie kupić

- **Bosch** www.bosch-diy.com/pl/pl
- **Draper** www.drapertools.com
- **Energizer** www.energizer-tools.com
- **Greenworks** www.greenworkstools.co.uk
- **Kärcher** www.kaercher.com/pl/
- **Makita** www.makita.pl
- **Nilfisk** www.argos.co.uk
- **Ryobi** pl.ryobitools.eu
- **Stihl** www.stihl.pl
- **Yard Force** www.therange.co.uk

eprasa.pl 8fae9085ee

KROK PO KROKU Pobieranie sadzonek eonium

Pobierz pędy eonium drzewiastego (*Aeonium*), aby uzyskać więcej sadzonek doniczkowego ulubieńca. Najlepiej pobierać sadzonki od teraz do czerwca, ponieważ eonium latem przechodzi okres spoczynku. Ukorzeniają się w ciągu kilku tygodni, ale w przeciwieństwie do wielu innych sadzonek, przed włożeniem do podłoża ucięte kawałki muszą wyschnąć i wytworzyć kalus, aby zapobiec późniejszemu gniciu.

1 **UŻYJ** sekatora lub noża, aby wykonać ostre cięcie u podstawy młodej gałązki z rozetą liści u góry. Odetnij dolne liście, a górną część rośliny pozostaw nienaruszoną.

2 **POZOSTAW** sadzonkę w przewiewnym miejscu, aby rana po cięciu zarosła kalusem. Czas potrzebny na zrośnięcie będzie się różnić w zależności od grubości łodygi – może to potrwać do dwóch dni.

3 **WYPEŁNIJ** niewielką glinianą doniczkę ilastym podłożem i użyj pikownika, aby umieścić w nim sadzonkę. Dociśnij ją mocno – góra może być ciężka. Posyp powierzchnię warstwą grysu, aby utrzymać suchą ziemię dookoła podstawy łodygi.

4 **UKORZENIAJ** sadzonkę bez okrycia, w ciepłym miejscu, ale z dala od bezpośredniego światła słonecznego. Przenieś swoją nową roślinę do ogrodu, gdy w pełni ukorzeni się i rozrośnie.

1

2

3

4

ODWIEDŹ www.gardenersworld.com/aeoniums po więcej porad na temat pobierania sadzonek

10 MINUT WOLNEGO

Jeśli jesteś w trakcie wysiewu nasion, sprawdź, co do tej pory zasiałeś oraz, biorąc pod uwagę dostępną przestrzeń do sadzenia i czas kwitnienia ustal, co jeszcze musisz wysiać. Pozbądź się nadmiaru roślin, abyś mógł skoncentrować się na tych, których potrzebujesz.

Aby zapewnić sobie zapas ziół do gotowania, wysiewaj zioła w doniczkach lub tackach, z których potem możesz przepikować je do doniczek.

Wysiewaj nasiona i oszczędzaj pieniądze

Siej liściaste zioła, takie jak bazylia, kolendra i koperek. Zioła w doniczkach kupowane podczas cotygodniowych zakupów w sklepie są drogie, a naprawdę łatwo się je uprawia. Będziesz musiał wysiewać nasiona partiami co kilka tygodni, aby w kuchni zawsze mieć rośliny odpowiednie do ścięcia. Napełnij uniwersalnym podłożem tacę lub doniczkę o średnicy 9 cm, weź szczyptę nasion i wysiej je dość gęsto. Przykryj nasiona warstwą podłoża lub wermikulitu, podlej je obficie i odstaw do wykiełkowania w ciepłym miejscu. Często podlewaj wysiewy, aby zapobiec przedwczesnemu kwitnieniu młodych roślin i gdy tylko będą wystarczająco rozrośnięte, zacznij je podcinać.

Nie zapomnij

- **Zwróć uwagę na więdnące rośliny zaatakowane przez opuchlaki. Do ich zwalczania wykorzystaj metody biologicznej ochrony roślin.**
- **Rozmnóż begonie oraz skrętniki (*Streptocarpus*) pobierając sadzonki cięte. Takie sadzonki idealnie nadają się na prezenty**
- **Ogranicz podlewanie cyklamenów w doniczkach i odstaw je, aby latem weszły w stan spoczynku**
- **Uszczykuj pędy winorośli na wysokości drugiego pędu za każdym kwiatostanem oraz usuwaj pędy boczne**

eprasa.pl 8fae9085ee

KROK PO KROKU

Wysiej ogórki

Wysiej teraz ogórki, aby zdążyły dorosnąć na tyle, by uprawiać je w nieogrzewanej szklarni i zapewniły plony przez resztę lata. Ten miesiąc jest idealny do ich wysiewu, ponieważ do wykiełkowania ogórki potrzebują wyższej temperatury niż pomidory oraz najlepiej rosną przy wysokiej wilgotności powietrza.

1 **WYSIEJ** po jednym nasieniu w 7 cm doniczce wypełnionej podłożem uniwersalnym. Połóż nasiono na boku i przykryj 1-2 cm warstwą podłoża.

2 **OPISZ** etykietkę nazwą rośliny i datą wysiewu oraz wbij ją pionowo przy bocznej krawędzi doniczki, aby móc łatwo ją przeczytać.

3 **PODLEJ** doniczkę obficie letnią wodą i umieść ją na macie grzewczej. Nasiona wykiełkują w temperaturze około 22 °C.

Wietrz szklarnię

Gdy temperatura w słoneczny dzień rośnie, otwieraj boczne otwory wentylacyjne. Ekstremalne różnice temperatur między dniem a nocą wywołują u roślin stres oraz hamują ich wzrost. Powietrze dopływające do szklarni obniża temperaturę i pomaga w ograniczeniu chorób grzybowych wśród młodych roślin rosnących w szklarni. Upewnij się, że późnym popołudniem otwory wentylacyjne są zamknięte ponownie, zanim temperatura na zewnątrz spadnie i zbyt mocno ochłodzi powietrze.

Schładzaj szklarnię w ciepłe wiosenne dni poprzez otwieranie otworów wentylacyjnych

Ustaw podstawkę wypełnioną kamieniami, aby zwiększyć roślinom uprawianym w domu wilgotność powietrza

Podnieś wilgotność powietrza w domu

Utrzymuj wilgotne powietrze wokół roślin doniczkowych ozdobnych z liści, aby naśladować ich tropikalne środowisko i zachować ich zdrowy wygląd. Wypełnij naczynie o płaskim dnie kamieniami i napełnij je wodą poniżej ich poziomu. Ustaw doniczkę z rośliną na górze - gdy woda ze spodka wyparuje, podniesie to poziom wilgotności wokół rośliny. To rozwiązanie pozwala również uniknąć stałego zanurzenia doniczki w wodzie. Szkodniki, takie jak przędziorek chmielowiec, nie lubią wilgoci, więc ta technika również pomaga je odstraszyć.

ODWIEDŹ www.gardenersworld.com/house-plants po więcej porad ekspertów

Daj roślinom trochę cienia

Bądź świadomy szkód, jakie o tej porze roku bezpośrednie słońce może wyrządzić roślinom, które wytwarzają delikatne, młode pędy oraz cieniolubnym gatunkom doniczkowym. Oparzenie słoneczne może wystąpić, gdy liście są wystawione na bezpośrednie działanie promieni słonecznych, wpadających przez okno. Liście mogą blednąć, brązowieć lub wysychać i kruszyć się. Przestaw rośliny lub zapewnij im trochę cienia, jeśli rosną na najbardziej słonecznych stanowiskach w domu. Niektóre liście, tak jak u tego fiołka afrykańskiego, są również podatne na uszkodzenia, gdy mokre są wystawione na jasne światło dzienne. Podlewaj rośliny u podstawy i uważaj, by nie zachlapać liści.

ODWIEDŹ www.gardenersworld.com/greenhouse-shading po porady na temat ochrony roślin

Podczas podlewania fiołka afrykańskiego unikaj moczenia liści

TEKST: EMMA CRAWFORTH; ROSIE YEOMANS. ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS

eprasa.pl 8fae9085ee

Felieton

Opowieści Titchmarsha

Czasem trudno jest oprzeć się internetowym aukcjom – wyznaje **Alan** – zwłaszcza, gdy dotyczą skromnych przebiśniegów

„Powiedz sobie stop, kiedy kończy się zabawa" – głosi telewizyjna reklama kasyn internetowych. Wzdragam się, przed oczyma duszy widząc dickensowskie obrazy więzienia dla dłużników i dzieci siedzące wokół pustego stołu i zastanawiające się, skąd wziąć następny posiłek, skoro nieodpowiedzialni rodzice tracą zarobki na hazard.

Aż trudno uwierzyć, że te łamiące serce wyobrażenia przychodzą mi do głowy na skutek zakupu przebiśniegów na aukcji internetowej – ale taka jest prawda.

Tak to już jest z aukcjami – również internetowymi – że łatwo jest dać się ponieść emocjom. Kiedy wraca nam zimna krew, stwierdzamy, że wydaliśmy znacznie więcej, niż zamierzaliśmy.

Tak się składa, że w lutym i marcu Internet opanowują galantofile (czyli miłośnicy przebiśniegów). Sprzedaż rzadkich okazów (a zarejestrowano już ponad dwa i pół tysiąca odmian przebiśniegów) to niezły biznes, bo rywalizują o nie licytujący z całego świata.

Rekord świata padł w roku 2015, gdy pojedynczą cebulkę odmiany 'Golden Fleece' sprzedano za 1390 funtów (plus 4 funty za wysyłkę). Dodatkowa opłata za wysyłkę! Wyobrażacie to sobie?

Odmiany hodowlane można kupić online już za 7,5 funta, cena może jednak szybko poszybować do poziomu 100 funtów, a nawet wyżej, jeśli podczas aukcji dopadnie cię przebiśniegowa gorączka

Zanim się rozwinę, pozwólcie, że wyjaśnię, że owszem, zdarzyło mi się licytować, ale moje zakupy to zupełnie inna liga. Odmiany hodowlane można kupić online już za 7,5 funta, co niektórzy uznaliby za wystarczająco wiele, ale szybko można dojść do poziomu 100 funtów, a nawet wyżej, jeśli podczas aukcji dopadnie nas przebiśniegowa gorączka. Ostatecznie, jeśli ktoś był gotowy zapłacić taką sumę, cebulka musiała być tego warta, prawda? No cóż, do pewnego stopnia. Jeśli jest dla ciebie tyle warta, licytuj, ale pamiętaj, że ceny spadają z roku na rok, bo cebulki są rozmnażane i przestają być takie rzadkie, przez co ich wartość spada.

Dobrze, że to wam wyjaśniam, ale tak naprawdę wyjaśniam to sobie – ku przestrodze. Ale jakże rozkosznie jest dostawać paczki zawinięte w brązowy papier, otwierać je i wydobywać z nich kwitnące przebiśniegi w maleńkich doniczkach lub z korzeniami owiniętymi aromatycznym wilgotnym mchem dla zabezpieczenia w transporcie.

Po rozpakowaniu i ułożeniu moich skarbów na stole do przesadzania, sadzę je pojedynczo w ilastym podłożu z warstwą żwirku, aby nie bryzgało na nie błoto. Doniczki znakuję, aby było wiadomo, co w nich rośnie. Przez kilka tygodni podziwiam je w zimnym inspekcie, gdzie chronię je przed najgorszymi warunkami atmosferycznymi, a w kwietniu sadzę je w ogrodzie w miejscu, które zimą i wiosną jest nasłonecznione, a latem lekko ocienione (mam podniesioną grządkę pod kasztanowcem, gdzie rosną i rozmnażają się inne przebiśniegi, co interpretuję jako korzystne z punktu widzenia przetrwania moich rzadkich okazów).

Dlaczego nie uprawiać ich dalej w doniczkach? Cebulki przebiśniegów bardzo nie lubią całkowitego przesuszenia i dlatego zwykle kupujemy je, gdy jeszcze mają część zieloną. Gdy rosną w doniczkach, istnieje ryzyko, że jeśli gdzieś wyjadę w czasie upałów, wyschną na wiór. O ile nie dopuszczę, aby w ich sąsiedztwie rozgościły się jakieś gatunki inwazyjne i zapobiegnę przesuszeniu gleby, kępy moich przebiśniegów z roku na rok będą się rozrastać.

Kiedyś przebiśniegi były tylko pojedyncze lub pełne, duże (jak w przypadku odmian *Galanthus elwesii*) lub małe (*G. nivalis*), ale teraz są niewyobrażalnie różnorodne – mają zielone kropki lub paski, odgiętą zewnętrzną część okwiatu (to prawidłowa nazwa ich płatków) albo zielone wzory na wewnętrznych okwiatach, a niektóre z nich mają żółte, a nie zielone plamki. Widzicie, łapie mnie już gorączka przebiśniegowa i poza odkładaniem wyłączonego laptopa wieczorami zamiast ciągłego sprawdzania, czy ktoś mnie nie przelicytował, nie ma na to innego leku niż całkowite wycofanie się z gry.

Pewnego dnia być może powstanie szczepionka na tę przypadłość. Zanim jednak do tego dojdzie, muszę nad sobą panować i pamiętać: „Powiedz sobie stop, kiedy kończy się zabawa". Wydaje mi się, że w przypadku przebiśniegów łatwiej powiedzieć, niż zrobić.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM. ILLUSTRACJA: CHRIS MADDEN/EYECANDYILLUSTRATION

eprasa.pl 8fae9085ee

Lista zakupów

◀ Sadzarka z długim trzonkiem Ergo™
Szybkie i wygodne wykonanie otworów w ziemi pod cebulki nie będzie już problemem. Narzędzie ma solidny, długi trzonek z wytrzymałej stali, co zapewnia użytkownikowi zarówno podparcie, kontrolę wykopu, a także zmniejsza obciążenie pleców i kolan. Spust w uchwycie umożliwia spulchnienie, zebranie i wyrzucenie gleby zapewniając sprawne i wydajne sadzenie.
www.fiskars.pl

▲ Myjka RE 80 X
To wyjątkowo kompaktowa, przenośna, wysokociśnieniowa myjka o niewielkim ciężarze. Wyposażona w wytrzymałą pompę z aluminium, dyszę rotacyjną i regulowaną dyszę płaską.
www.stihl.pl

▶ GardenStart - Uniwersalny nawóz ogrodniczy
Wieloskładnikowy, granulowany, przeznaczony do stosowania przede wszystkim pod rośliny bardzo wrażliwe na chlor, takie jak agrest, czerwona porzeczka, malina truskawka, jeżyna, borówka, drzewa pestkowe, warzywa wczesne, uprawy pod osłonami oraz rozsady większości roślin.
www.ogrodstart.pl

▲ ▶ Otoczkowane nasiona traw
Mieszanki wysokiej jakości nasion traw z dodatkiem otoczki, która chroni przed wydziobaniem nasion przez ptaki oraz zapewnia szybszy i lepszy wzrost trawy w miejscach nasłonecznionych lub zacienionych.
www.lovethegarden.pl

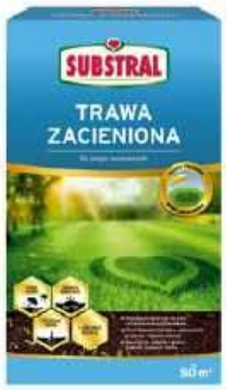

▶ Podłoże do trawników i krzewów
Podłoże z biostymulacją i aminokwasami do zakładania trawników oraz do sadzenia krzewów ozdobnych. Odpowiednio dobrane składniki zapewniają dobre warunki do wzrostu krzewów i kiełkowania nasion traw. Sprawdza się również przy zakładaniu trawników darniowych z rolki.
www.ggarden.eu

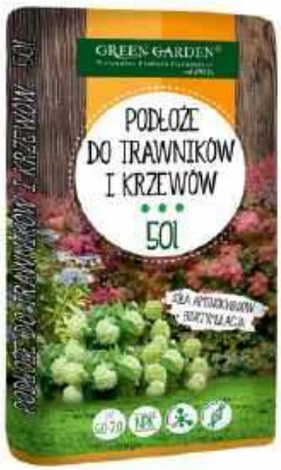

▲ Bęben naścienny RollUp
Łatwo zamontujesz go na stałe przy ścianie budynku. Bęben obraca się w zakresie ponad 180°, co pozwala na swobodne dotarcie z wodą tam, gdzie to jest potrzebne. Do tego ma wbudowany wąż, który automatycznie zablokuje się po wyciągnięciu go na odpowiednią długość.
www.gardena.pl

▶ Krawędziarka SSET E
To praktyczne narzędzie do utrzymania ogrodu w estetycznym porządku. Wyposażona w metalową listwę, umożliwia łatwe formowanie trawnika, odgradzanie go od innych upraw. Pomaga także zahamować inwazję roślin na ścieżki, zwłaszcza te pokryte kostką czy płytą brukową.
www.mojahonda.pl

eprasa.pl 8fae9085ee

Warto przeczytać

▲ Zrób ten zielnik
Łukasz Skop
To nie jest zwykły zielnik. To zielnik, w którym nie ma miejsca na nudę. Książka Łukasza Skopa w nowym wydaniu. Tryskające humorem i oryginalnymi pomysłami strony zaskoczą Cię na każdym kroku! Zasuszysz tu sznurek z pokrzyw i łzy winorośli, skrzypową choinkę i owocową tęczę.

▼ Ogrodowe przebudzenie
Mary Reynolds
To wyjątkowy poradnik o ogrodowym designie i inspirujący duchowy przewodnik. Wizja jutra, w którym odzyskamy utraconą jedność z przyrodą. Daje nam nadzieję na lepszą przyszłość, w której zjednoczeni z przyrodą odkryjemy, kim naprawdę jesteśmy, i osiągniemy upragniony dobrostan.

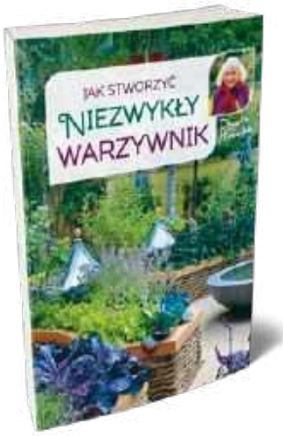

▲ Jak stworzyć niezwykły warzywnik
Danuta Młożniak
Pięknie ilustrowana i pełna pomysłowych rad publikacja , pokazująca miłośnikom ogrodnictwa, jak uprawiać warzywa razem z roślinami ozdobnymi, aby ogród był użyteczny i piękny jednocześnie. Książkę wyróżnia zwięzłość i konkretność porad, a jej wielkim atutem są piękne zdjęcia i autorskie projekty ogródków warzywnych.

▼ Ogród na cztery pory roku
Sebastian Kulis
Co siać w lutym, a co do ziemi włożyć dopiero w kwietniu? Jak zadbać o ogród jesienią i jak przygotować grządki po zimie. Dowiedz się, jak wyhodować dorodne warzywa i owoce na balkonie i na parapecie, a co najważniejsze – co z tymi wszystkimi plonami zrobić, by niczego nie zmarnować.

▲ Miejskie ogrodnictwo
Kasia Basiewicz, Dominika Krzych
Książka dla osób, którym marzy się pomidor pachnący wakacjami u Babci i dla tych, którzy już mają dosyć betonowania polskich miast. To niezwykły poradnik, z którego dowiesz się, jak krok po kroku uprawiać warzywa, owoce czy zioła w miejskich warunkach.

▲ Tworzę ogród naturalny
Piet Oudolf, Henk Gerritsen
Wyjątkowy przewodnik dla profesjonalistów i ogrodników amatorów, hobbystów, dla każdego, kto chciałby w przestrzeni, którą dysponuje: na balkonie, w przydomowym ogródku, na działce stworzyć swój naturalny ogród. Zawiera opis 180 bylin i traw, informacje, kiedy sadzić, jak uprawiać oraz z jakimi roślinami łączyć rośliny na rabatach.

▼ Botaniczny od kuchni
Dorota Szubierajska
Planujesz stosować więcej roślinnych składników w swojej kuchni, ale nie wiesz, jak się do tego zabrać? Ta książka jest idealna dla osób, które chcą same produkować roślinne smakołyki – zarówno wytrawne, jak i słodkie. Zawiera też zestaw oryginalnych przepisów na każdą porę roku!

eprasa.pl 8fae9085ee

MARKET OGRODNICZY

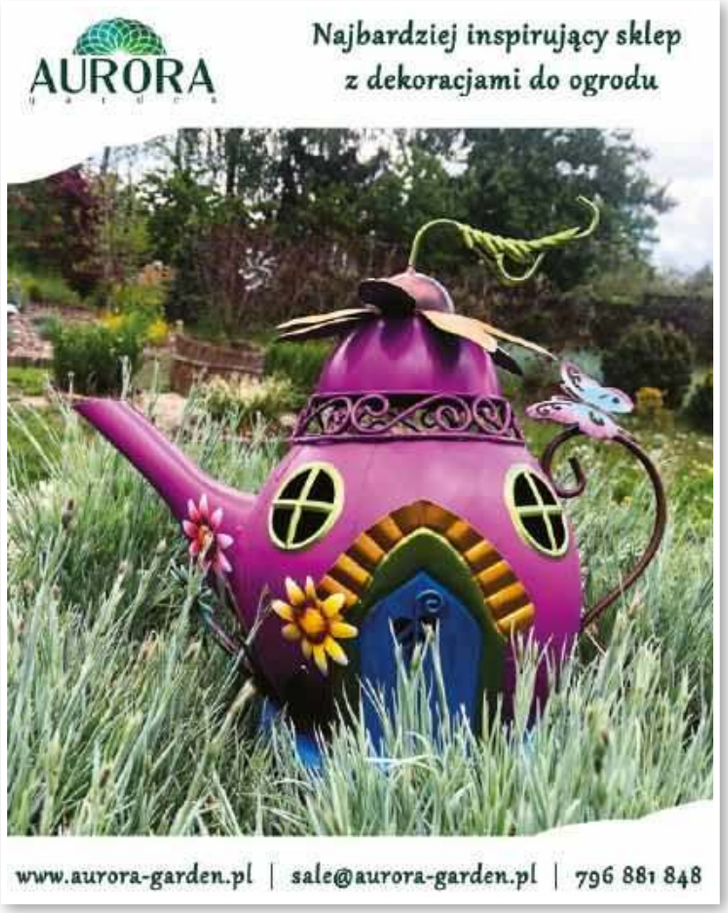

REKLAMA

eprasa.pl 8fae9085ee

Gardeners' World
EDYCJA POLSKA

Polska

Redaktor naczelny
Paweł Romanowski
pawel.romanowski@avt.pl

Redaktor prowadzący
Małgorzata Wójcik
malgorzata.wojcik@avt.pl

Redaktor merytoryczny
Łukasz Skop
lukasz.skop@avt.pl

Asystent wydawcy
Anna Cember
anna.cember@avt.pl

Współpracownicy
Anna Moroz-Darska, Agnieszka Nowak, Klaudia Kossowska, Katarzyna Kaczan-Borowska, Grzegorz Falkowski, Bożka Piotrowska, Katarzyna Bellingham, Małgorzata Kalemba-Drożdż

Marketing i reklama
Marta Zaczek
marta.zaczek@avt.pl
tel. 22 257 84 76

Anna Brzywczy
anna.brzywczy@avt.pl
tel. 883 125 997

DTP
Studio Adekwatna

Prenumerata
prenumerata@avt.pl
tel. 22 257 84 22 (godz. 10:00–14:00)

Kolportaż
Paweł Gago
pawel.gago@avt.pl
tel. 22 257 84 24

United Kingdom

GARDENERS` WORLD
MANAGING DIRECTOR
Catriona Bolger

EDITOR-IN-CHIEF
Lucy Hall

ASSOCIATE EDITOR
David Hurrion

BBC STUDIOS, UK PUBLISHING
CHAIR, EDITORIAL REVIEW BOARDS
Nicholas Brett

MANAGING DIRECTOR, CONSUMER PRODUCTS AND LICENSING
Stephen Davies

COMPLIANCE MANAGER
Cameron McEwan

DIRECTOR, MAGAZINES AND CONSUMER PRODUCTS
Mandy Thwaites

UK.publishing@bbc.com
www.bbcstudios.com

IMMEDIATE MEDIA CO LTD
CHAIRMAN
Martin Weiss

CEO
Tom Bureau

DIRECTOR OF INTERNATIONAL LICENSING AND SYNDICATION
Tim Hudson

INTERNATIONAL PARTNERS MANAGER
Molly Hope-Seton

Adres redakcji
„Gardeners' World. Edycja Polska"
ul. Leszczynowa 11
03-197 Warszawa
tel. 22 257 84 99
www.magazyngardenersworld.pl

Źródłowe materiały publikacyjne pochodzą z miesięcznika brytyjskiego „Gardeners' World".

© Copyright 2022 AVT

Mimo wszelkich starań przy opracowaniu materiału do tego czasopisma, wydawca nie ponosi odpowiedzialności za jakiekolwiek błędy w tym czasopiśmie.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zamieszczone na łamach pisma „Gardeners' World. Edycja Polska" treści reklamowe oraz artykuły promocyjne.

Wydawca
AVT-Korporacja Sp. z o.o.
ul. Leszczynowa 11
03-197 Warszawa tel. 22 257 84 99

Wydawnictwo AVT należy do Izby Wydawców Prasy

Miesięcznik, nr 4/2022

Magazyn jest wydawany na licencji brytyjskiego wydawnictwa Immediate Media Co Ltd

oraz BBC Studios

BBC Gardeners World magazine is published by AVT-Korporacja Sp. z o.o. under licence from BBC Studios, Television Centre, Wood Lane, London W12 7TQ. The Gardeners World logo and the BBC Blocks are the trade marks of the British Broadcasting Corpo-ration. Used under licence. © Immediate Media Company Limited. All rights reserved. Reproduction in whole or part prohibited without permission.

W następnym numerze...

majowe wydanie
w sprzedaży już pod koniec kwietnia

Monty radzi, jak dobierać rośliny, by stworzyć ogród marzeń

PLUS Rady ekspertów

Miniaturowe oczko wodne krok po kroku

Jak pielęgnować monsterę

Naparstnice uprawa i polecane odmiany

OGRÓD START®

Nawozy dla Twojego ogrodu®

Zaufaj NATURZE!

Obornik w ogrodzie

- poprawia strukturę gleby
- odkwasza glebę
- przyciąga dżdżownice
- wprowadza do gleby pożyteczne mikroorganizmy

nawozyogrodnicze.pl www.facebook.com/ogrodstart www.instagram.com/ogrodstart

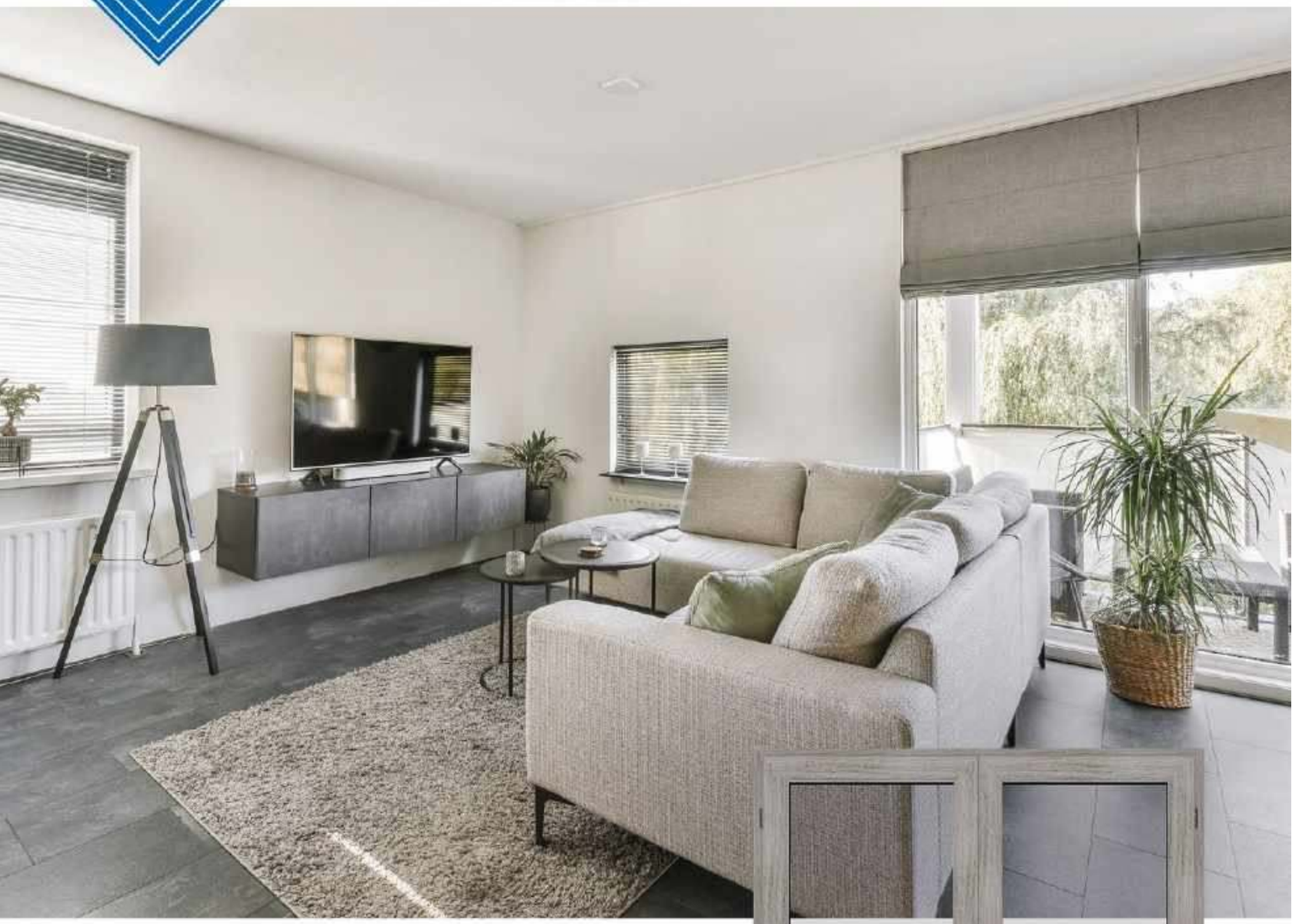

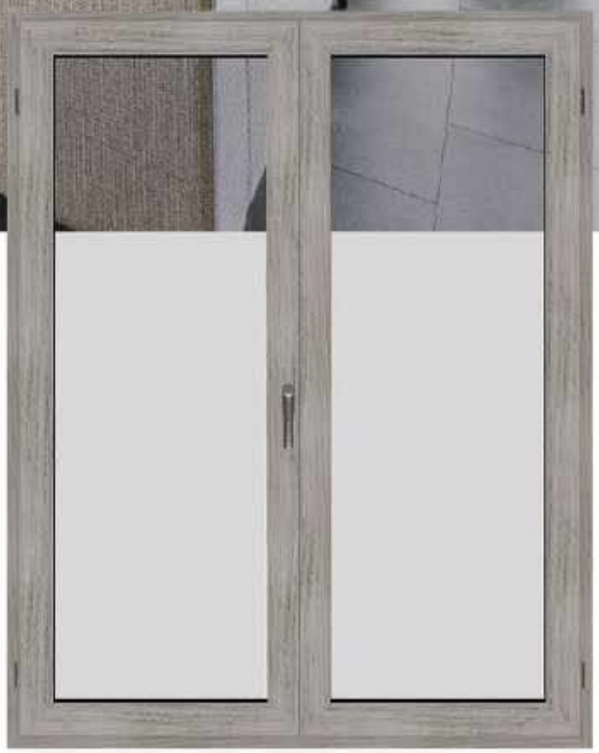

Profile okienne VEKA SPECTRAL inspirowane pięknem drewna

veka.pl

eprasa.pl 8fae9085ee